

XVI Järjestötalousaloitteet

243. Puolueen yhtenäisjäsenmaksu vuosiksi 1988-1990

Nieminen, Maija-Liisa: Aloitan aloitteesta 243, josta kiinnitän huomiotanne kolmeen seikkaan. Ensinnäkin: esityksen mukaan puolueen jäsenmaksu vuonna 1988 säilyy nykytasoisena. Toiseksi: esitetään aivan uutta jäsenmaksuluokkaa II b) sovellettavaksi jäseniin, joilla ei ole tuloja, jotka ovat pienituloisia eläkkeensaajia tai heihin verrattavia. Tämä jäsenmaksu on alle puolet normaalista jäsenmaksusta. Tämän jäsenmaksuluokan tulkinta jää puolueosastoille.

Luokan käytäntöön soveltamisessa voidaan ottaa huomioon mm. jäsenperheen taloudellinen asema, mikä lienee sen suuntainen muutos, jonka puolueosastot ja puoluejäseneet kokevat hyvänä muutoksena jäsenmaksuihin.

Kolmanneksi: esitys pitää sisällään järjestötoiminnan tukirahaston jatkamisen. Tästä kuluneella puoluekokouskaudella käytössä olleesta puolueosastojen taloutta tukevasta toiminnasta on kirjavat kokemukset. Piirijärjestöjen, jotka avun käytännössä myöntävät, perusteet ovat olleet hyvinkin erilaiset. Korostan, että tukirahastosta annettava tuki on mielekästä silloin, kun se perustuu puolueosaston toiminnassa havaittavaan pirstymiseen.

IX. Järjestötoiminta-aloitteet

226. Kannanotto puoluetoiminnasta

Nieminen, Maija-Liisa: Sitten aloitteeseen 226. Kannanotossa puoluetoiminnasta sivutaan ongelmaa, joka liittyy jäsenmäärän kehitykseen kuluneella puoluekokouskaudella. Ongelma on määrällinen, se, että SDP ei kiinnosta nuoria ja se että puolueen jäsenyyden jättäneissä on paljon työikäisiä, joilla on takanaan 10-15 vuoden jäsenyys.

Vuonna 1986 SDP:hen liittyi 500 alle 30-vuotiasta liittyneiden kokonaismäärän ollessa hieman yli 2.300. Nuorten osuus liittyneistä oli vähäinen, alle 15 prosenttia Etelä-Hämeen, Kuopion, Pohjois-Karjalan, Vaasan ja Oulun piirijärjestöissä. Vuonna 1986 liittyneistä 2.300:sta oli ammatillisesti järjestäytynyt SAK:hon 1.300, TVK:hon 150, STTK:hon 80 ja Akavaan 70. Tässä taustatietoja jäsenhankinnan suorittamiseksi, sillä jäsenmäärä on saatava nousuun. J

Jäsenmäärän myönteinen kehitys edellyttää muun muassa puolueosastorakenteen uudistamista. Tulevalla puoluekokouskaudella kunkin kunnallisjärjestön tai sitä vastaavan puolueosaston tulee avoimin mielin, ennakoluulottomasti ja nykytilanteesta irtaantuen tarkistaa, mikä on kussakin kunnassa järkevä ja toimiva yhdistysrakenne. Piirijärjestöjen tulee tehdä puoluekokouskauden lopulla yhteenveto siitä, miten edellä mainitussa asiassa on piirin alueella edetty. Korostan, että tehtävä kuuluu kullekin puolueosastolle, uudistus on kunkin puolueosaston oman tahdon varassa. Ylhäältä ja sivulta sitä ei voida tehdä.

Hyvät toverit! Jo useammassa puoluekokouksessa on puolueen sääntöjen uudistamista siirretty yhdistyslain kokonaisuudistuksen odotukseen vedoten. Näin tälläkin kertaa. Laki yhdistyslain uudistamisesta tulee hallituksen esityksenä eduskuntaan ensi syksynä. Valmisteltaessa uuden yhdistyslain nojalla puolueen sääntöjen uudistamista on mietittävä mm. seuraavia kysymyksiä: postiaänestyksen käyttöönotto mm. puoluekokousedustajaa vaaleissa, puolueen jäsenten yhdenvertaisen osallistumismahdollisuuden turvaaminen. Yhdenvertaisuus toteutuu huonosti mm. jäsenten kesken silloin, kun toinen on voinut äänestää tähän kokoukseen yhtä edustajaa, toinen 26:tä. Ja edelleen kahdenlaisten jäsenyysehtojen mahdollistamista osan ollessa vain ns. kannatusjäseniä. Luottamustehtävien kierron osalta esillä olevassa kannanotossa kannustetaan puoluejärjestöjä siihen, että niin järjestölliset kuin yhteiskunnallisetkin luottamustehtävät siirtäisivät muutaman vuoden välein toisille.

Hyvät toverit! Kannanoton kohta 5. käsittelee kunnallispoliittista toimintaa. Tärkeä osa ulottuvuutensa, laajuutensa ja läheisyytensä johdosta. Tavassamme tehdä kunnallispolitiikkaa on aihetta tarkistuksiin. Riittävästi kunnallispolitiikassamme eivät näy sosiaalidemokraattinen linja, tahto ja tavoitteet. Valtuustoryhmämme ohittavat liian monesti puolueen jäsenistöä edustavat järjestöpoliittiset elimet. Valtuustoryhmissämme esiintyy liian herkästi keulatovereita, joiden ensimmäinen ja ainoa tehtävä on kiertää kertomassa, miten kyseinen asia tulee ratkaista. Siirrämme liian helposti vallan luottamusmiesorganisaatiolta virkamiesmiehille taistelematta kunnallisen demokratian puolesta ja näkemättä, että sosiaalidemokraattisistakin virkamiehistä on keskimäärin kahdessa vuodessa valinnan jälkeen tullut lähes pelkästään virkamiehiä.

Sosiaalidemokraattisen kunnallispolitiikan tavoitteista ja menettelytavoista on päätettävä avoimen keskustelun pohjalta niin, että puolueen jäsenten, järjestöjen ja eri luottamustehtävissä olevien sosiaalidemokraattien näkemykset tulevat esille tasapuolisesti. Kunnallisen ryhmätoiminnan ja kunnallisjärjestöjen avoimuutta on lisättävä kunnallisissa asioissa esimerkiksi järjestämällä valtuustoryhmän ja kuntalaisten tapaamisia eri kyllissä ja kaupunginosissa, avaamalla kunnallisjärjestön ja valtuustoryhmän kokouksia muillekin kuin jäsenille, kuntalaisille.

Hyvät toverit! Kannanotossa kosketellaan myös mm. ammattiyhdistystoimintaa ja toimintaa osuuskauppaliikkeessä. Ammattiyhdistystoiminnassa tulee sosiaalidemokraattinen ryhmätoiminta saada ulotetuksi kaikkiin järjestöihin ei vain SAK:laisiin ammattiliittoihin. Ryhmätoiminnan tulee olla avointa ja rakentavaa, sen tulisi innostaa ammattiyhdistystoimintaan mukaan niitäkin, jotka eivät ole poliittisesti sitoutuneita.

Osuuskauppatoiminnassa käydään tällä hetkellä keskustelua vaalitivasta. Sen hallinnossa on vallinnut ja vallitsee lähes tasapaino SDP:n ja kommunistien välillä, kun samanaikaisesti muissa vastaavissa järjestöissä, esimerkiksi TUL:ssä, SDP on viime vaaleissa edennyt. Kommunistit haluavat säilyttää tasapainoisen tilan ja vastustavat postiaänestyksen käyttöönottoa E-vaaleissa. Tällä tavoin he asettuvat vastustamaan järjestöllisen demokratian laajentamista.

Hyvät puoluekokousedustajat! Tulevalla puoluekokouskaudella järjestöllistä toimintavalmiuttamme tulee kehittää. Se edellyttää järjestörakenteen uusimista, järjestökoneiston kuntoonsaattamista, politiikan muuttamista avoimeksi, sisäisen demokratian toteut-

tamista ja kehittämistä. Sosialidemokraattinen puolueloiminta tulee kehittää sellaiseksi, että sen kautta jäsenellä on mahdollisuus syventää tietoisuuttaan yhteiskunnasta, että se on jäsenelle keino vaikuttaa puolueeseen ja sitä kautta yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon, että se antaa jäsenelle elämyksiä sosialidemokratian ihanteiden merkeissä. Mikään näistä ei onnistu, ellei järjestötoiminnan arvostusta nosteta, ellei järjestöllisistä luottamustehtävistä, kuten yhteiskunnallisistakin luottamustehtävistä, kilpailla.

Arvostus lähtee meistä itsestämme ja vain meistä. Siihen tehtävään, jota tarvitaan politiikan teotavan muuttamiseksi, kutsutaan meitä jokaista, sillä Bertol Brechtiä lainaten: "Mikä oikeastaan on puolue? Asustaako se talossa, joka on täynnä puhelimia? Ovatko sen ajatukset salaisia, sen päätökset tuntemattomia? Mikä se on? Me olemme puolue. Sinä ja minä jätke kaikki. Se on sinun takkisi alla toveri ja ajattelee sinun päässäsi. Siellä missä minä asun, on sen talo ja missä sinun kimpptuusi hyökätään, se taistelee."

Puheenjohtaja: Toveri Majjaliisa Niemiselle suuret kiitokset kannanoton esittelystä.

Puheenvuoro on seuraavaksi Anja Nurmisella Helsingistä ja valmistautuu Kari Piimies Helsingistä. Koska toveri Nurmisen puheenvuoro on kannatuspuheenvuoro, se tulee myöhemmin ja Kari Piimies puhuu nyt ja hänen jälkeensä Anni Sovala Helsingistä.

Piimies, Kari (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Minun ei tietenkään asianomaisen valiokunnan puheenjohtajana pitäisi mennä antamaan itselleni täältä eväitä, mutta kun aihe on niin mielenkiintoinen, se ehkä sallitaan.

Puolueloiminnan kehittämiseen käsittääkseni tarvitaan kaksi asiaa. Toinen on puolueen politiikassa näköaloja, joita toteutetaan ja joita kannatuksen saamiseksi myös ihmisille annetaan, ja avoimuus sekä järjestöjen sisällä että järjestöistä ulospäin. Tämä on kysymys, joka ei ratkea tietenkään kannanotolla puolueloiminnasta, mutta varmasti niissä kannanotoissa on sellaisia osia, jotka edesauttavat järjestötyön avaamista.

Käyn kuitenkin ajan puutteen vuoksi järjestyksessä, en tärkeys- vaan tekstijärjestyksessä, ehdotuksia lävitse. Ensimmäiseksi ehdotan, että jäsenasioiden käsittelyssä sivulla 2., toinen ranskalainen viiva, lisätään toiseksi virkkeeksi lause: "Puolueen ja puolueosastojen toiminta suunnitellaan niin, että yhteydet jäsenistöön paranevat ja jäsenten poisputoaminen vähenee."

Perustelu ehdotukselle on se, että tietenkin rästiläisten hoito on varsin tehontonta, jos ennaltaehkäisy on jätetty hoitamatta.

Sivulla 4. toisessa ranskalaisessa viivassa, kun käsitellään rakenteen ja sääntöjen uudistamista, on ehdottomana otettu kanta siihen, että postiaänestys toteutetaan myös puoluekokousedustajien vaalissa. Meidän piirissämme oli jonkin verran käsityksiä myös siitä, että olisi hyvä, jos olisi sellainen koko jäsenistöä käsittävä foorumi, jonne ihmiset joutuisivat tulemaan tehdäksään yhteiskunnallisesti tärkeitä päätöksiä. Näin olen, kun tämä asia tulee joka tapauksessa erikseen harkittavaksi, ehdotan, että tästä poistetaan maininta: "Postiaänestys on otettava käyttöön mm. puoluekokousedustajien vaalissa."

Samaan kohtaan olisi ehkä syytä lisätä maininta: "Selvitetään vaalitavan muutos niin, että puolueäänestyksessä voi äänestää enintään puolta valittavien luvusta." Perustelu ehdotukselle on se, että toisaalta ihmiset ainakin suurissa kunnallisjärjestöissä joutuvat valitsemaan kovin suuren määrän ehdokkaita, mutta myöskin se, että ehkä tällä tavalla useammat näkökannat tulisivat näkyville.

Kohdassa 3., sivulla 4, neljäs ranskalainen viiva, muutos alkuun: "Ryhdytään laajaan kokeilutoimintaan." Ajatus on siis se, että avaaminen ulospäin ei ole enää yrittämistä vaan ryhtymistä.

Kohta 3., sivulla 5., ylin ranskalainen viiva, sana "järjestökeskustelu" muutettaisiin monikkumuotoon. Meidän ei välttämättä ole käytävä yhtä järjestökeskustelua, vaan järjestö on yhtä keskustelua koko ajan.

Ja lopuksi kohtaan 10., sivulla 16, ensimmäiseen kappaleeseen muutosehdotus. Koulutusta käsiteltäessä on varmasti pidettävä huolta siitä, että se vahvistaisi jotain muuta kuin mitä siinä sanotaan. Ehdotan, että se tulisi muotoon: "Koulutuksen päätavoitteena on kehittää jäsenten kykyä yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja poliittiseen toimintaan sekä ... " Tämän jälkeen se tulisi ehdotuksessa esitettyyn muotoon. Kiitos.

Puheenjohtaja: Seuraavana Anni Sovala, sitten jälleen valmistautuu Anja Nurminen, molemmat Helsingistä.

Sovala, Anni (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Ensiksi kannatan Kari Piimiehen tekemiä esityksiä ja sitten oman ja Helsingin piirin asiaa.

Jotta kirjaisimme kannanoton puoluetoiminnasta ajantasalle ja toteaisimme jo tapahtuneet asiat oikein, teen seuraavan muutosehdotuksen kohtaan 6. Osuuskauppatoiminta.

Ensimmäisen kappaleen ensimmäisessä virkkeessä sana "E-Osuuskauppaliikkeen" korvataan sanoilla "EKA:n ja Elannon". Tämä muutos merkitsee samalla, että kun Osuuskauppatoimintaosassa myöhemmin puhutaan E-liikkeestä useita kertoja, tarkoitetaan aina molempia E-Osuuskauppaliikkeitä. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Seuraava Anja Nurminen Helsingin piiristä, ja valmistautuu Pentti Auvinen Etelä-Hämeen piiristä.

Nurminen, Anja (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Anni Sovalan tekemää muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Seuraavana Pentti Auvinen Etelä-Hämeen piiristä, ja valmistautuu Aimo Honkanen niin ikään Etelä-Hämeestä.

Auvinen, Pentti (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Pari muutosta tähän esitykseen.

Täällä on eilisen ja tämän päivän aikana nuorten osuutta kovasti tuotu mukaan lähinnä nuorten itsensä taholta ja ainakin minulla on se käsitys, että heillä on se kuva, että heitä ei ole tarpeeksi huomioitu.

Kun katselen tätä kannanottoa puoluetoiminnasta, niin myöskään tässä ohjelmassa ei nuorisosta puhuta mitään.

Esitänkin kohtaan 2. sivulle 3. lisättäväksi uutta ranskalaista viivaa ja sen taakse tekstiä.

'— Yhdessä sosialidemokraattisen nuoriso- ja varhaisnuorisotyön tehostamisen kanssa suunnataan jäsenhankintatyössä erityinen huomio nuorten mukaansaamiseksi puolueen toimintaan.'

Tämä lähti siitä, että meillä tosiaan tässä liikkeessä varhaisnuoriso- ja nuorisotoimintaan jonkun verran huomiota kiinnitetäänkin, mutta monesti se jälkihoito jää meiltä tekemättä. Joillakin paikkakunnilla mahtavistakin nuoriso- ja varhaisnuorisoyhdistyksistä, jotka ovat toimintamme piirissä, hyvin harva ohjautuu sitten täysi-ikäiseksi tultuaan meidän puolueen jäseniksi ja sitä kautta mukaan muuhun puoluetoimintaan.

Sitten toinen lisäys tulisi kohtaan 4 Ammattiyhdistystoiminta, sivulle 9 lisättäisiin koulutuksesta kertovien asioiden jälkeen uusi ranskalainen viiva ja siihen teksti:

'— Ammattiyhdistystoimintaan liittyvässä koulutuksessa on otettava huomioon laajentuvan taloudellisen demokratian mukanaan tuomat koulutustarpeet.'

Tämä ajatus on syntynyt meidän ammattiyhdistystovereitten piirissä, lähinnä sitä kautta, että on katsottu, että kun sitä valtaa, ja jos sitä valtaa yrityksissä ja työpaikoillamme saamme, niin monellakaan ei ole valmiutta hoitaa näitä asioita, ja koulutusta on nimenomaan tätä kautta niihin saatava. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Seuraavana Aimo Honkanen Etelä-Hämeen piiristä, ja valmistautuu Valto Koski Kymen piiristä.

Onko Aimo Honkanen paikalla? Ei. seuraavana Valto Koski, ja valmistautuu Sylvi Vuorinen Etelä-Hämeestä.

Koski, Valto (Kymen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit! Puoluekokoukselle on valmisteltu esitys kannanotoksi puoluetoiminnasta. Tässä kannanotossa on otettu kantaa kymmeneen SDP:n toiminnan osa-alueeseen, alkaen elävästä kansanvallan liikkeestä ja päättyen koulutus- ja opintotoimintaan.

Kymen piiri on asiaa käsitellessään todennut tämänlaatuisen kannanoton olevan paitsi ajankohtaan nähden varsin tarpeellisen, myöskin sisällöltään varsin laadukkaan. Lisäksi toteamme, että puolue on tällä hetkellä puoluekokouspäätöksin ja muin toimenpitein luotsaamassa toimintaansa järjestötoiminnan osalta uudistuvan uudistajan tavoin kohti uusia toimintatapoja ja toimintamuotoja.

Elävä kansanvallan liike -otsikon alla todetaan mm. näin: "Menestyäkseen tehtävässään puolueen ja koko sosialidemokraattisen kansanliikkeen on huolehdittava tavoitteidensa puhuttelevaisuudesta, säilytettävä elävä yhteys ihmisten arkeen, halu avoimeen keskusteluun ja tiedonkulkuun sekä sisäiseen uudistumiseen ja toimintakulttuurinsa rikastuttamiseen"

On helppo tänä päivänä katsoa peilistä ja tarkastella, ovatko nämä kaikki varsin ylevät tavoitteet tulleet edes osittain toteutetuksi, onko niitä yritetty edes jollakin tavoin toteuttaa?

Kun tähän lisätään puolueen periaateohjelman velvoite, joka kuuluu, että myös jokaisen jäsenen on kannettava vastuuta siitä, että hänen toimintansa yhteiskunnallisissa tehtävissä on sopusuunnassa liikkeen periaatteiden kanssa, on esitettävä toivomus, että nämä ajatukset olisivat mukana kaikkinaisessa toiminnassamme.

Kymen piiri hyväksyy kannanoton puoluetoiminnasta muutoin esitetyssä muodossaan, mutta esittää, että puoluekokous täydentäisi asiakirjaa erityisesti järjestöyhteyksien osalta sosialidemokraattisiin nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöihin, voidaksemme tältäkin osin kirkastuttaa puolueen ehkä vähän himmentynyttä kilpeä.

Kymen piirin esitys kohtaan 11 otsikoksi "SDP:n järjestöllinen yhteistyö nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöissä. - Sosialidemokraattisen nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjen sekä puolueen perusjärjestöjen keskinäinen yhteistoiminta on se peruspilari, jolle sosialidemokratia tulevaisuudessa rakennetaan. Nuorisosta kasvaa tulevaisuutemme. Puoluekokouskaudella tiivistetään yhteistyötä puolueen nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjen sekä perusjärjestöjen kesken puoluetoiminnan kaikilla tasoilla."

Ja lopuksi: — "Nuoriso- ja varhaisnuorisojärjestöjä tuetaan entistä olennaisemmin sekä taloudellisesti että toiminnallisesti." Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Seuraavana Sylvi Vuorinen Etelä-Häme, ja valmistautuu Arja Silvenoinen Etelä-Häme.

Vuorinen, Sylvi (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Pyysin puheenvuoroni parista syystä, ensiksi kannattaakseni lämpimästi jäsenmaksun porrastusta.

SDP:n jäsenistön ikärakennetta tutkittiin nuorisovuoden kunniaksi. Silloin todettiin, että puolueen nuorisojäsenmäärä on huomattavasti vähentynyt. Saman asian huomaa myös paikallisyhdistyksissä. Senpä vuoksi olemme ilolla todenneet, että puoluetoimikunta on tehnyt esityksen korottaa nuoriksi laskettujen ikäraja 25 vuoteen, tuoden heidät näin alemman jäsenmaksun piiriin.

Henkilökohtaisesti olisin ollut valmis nostamaan kyseessä olevan iän 28 vuoteen siitä syystä, että opiskelun, perheen perustamisen ja pienten lasten sekä asuntosäästämisen vuoksi rahanreikiä nuorilla perheillä tuntuu olevan kovin paljon. Heille saattaa silloin tämä normaali jäsenmaksu olla kynnyskysymys puolueeseen kuulumiselle, kun se

tulee kaikkien edellä mainittujen menojen päälle. Tyydyn kuitenkin tällä kerralla tähän 25 vuoden esitykseen, onhan siinäkin lisäystä jo neljä vuotta.

En malta olla tässä kohdassa tähdentämättä sitä, ettei pelkästään jäsenmaksu kuitenkaan saa ihmisiä liittymään puolueeseen. Puheenvuoroissa on tullut esille paljon hyviä ja tärkeitä asioita, mutta mikä tuntuu puuttuvan tästä kokouksesta on iloisuus ja sen tosiasian tunnustaminen, että on paljon hyvää tapahtunut ja saatu aikaan tämän puolueen kautta. Siitä voimme kaikki yhdessä olla ylpeitä. Nyt meillä on kaikki mahdollisuudet auttaa heikompiosaisia, yhteiskunta ei ole valmis ja yhteiskunnallisen solidaarisuuden perään on kuulutettava jatkossakin.

Toinen seikka, johon puoluetoimintakannanotossa mielihyvällä kiinnitin huomiota, oli sosialidemokraattinen toiminta toimihenkilöiden keskuudessa ja tuki sille. Olen näet teollisuustoimihenkilönä joskus odottanut tukea SDP:n tavoitteiden tunnetuksi tekemiseen, koska tilanne on toimihenkilöiden keskuudessa sellaista, että porvarilliset mielipiteet ovat sitoutumattomia, eivätkä politiikkaa, mutta vasemmistolaisia asioita ei voi puhua niin, etteivätkö ne olisi myös politiikkaa ja siten keskustelua on vaikeampi saada jatkumaan. Tuki tällä sektorilla toimiville jäsenille on tarpeen, etteivät kaikki toimihenkilöt pääse karkaamaan kokoomukseen. Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Seuraavana Arja Silvennoinen, ja valmistautuu Niina Korpelainen.

Sihteeriksi siirtyi Pirkko Heikura.

Silvennoinen, Arja (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluetoverit! Kannatan Pentti Auvisen tekemää esitystä!

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Seuraavana Niina Korpelainen Kymen piiristä, ja valmistautuu Erkki Tuomioja Helsingin piiristä.

Korpelainen, Niina (Kymen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekokoustoverit! Tämä kannanotto on kirjoitettu siihen muotoon, että siinä käsitellään paljolti, miten puolue toimii oman organisaationsa ulkopuolella eri organisaatioissa sekä miten omaa toimintaa kehitetään.

Tähän välimaastoon jää kuitenkin eräs alue, jonka olisin toivonut olevan mukana, kuten jo tässä muutamat aikaisemminkin ovat esittäneet, nimittäin yhteistyö puolueen varhaisnuoriso- ja nuorisojärjestöjen, siis Kotkaliiton ja SNK:n kanssa.

Oltuani pari viikkoa sitten Kotkaliiton liittokokouksessa Kemissä, siellä käsiteltäessä "Toiminnan suuntaviivat" ja "Talouden suuntaviivat" -asiakirjoja, käsitykseni mukaan vallitsi se henki, että Kotkaliitto tarvitsee puolueen täyden tuen ja myös yhteistyötä liiton taloudellisten tulolähteiden kehittämiseksi.

On oikeastaan kummallista, että puolueen kannanotossa puoluetoiminnasta ei ole mitään vastinetta tälle käsityksellemme. Olisin henkilökohtaisesti sitä mieltä, että esimerkiksi nuorisomarkka tulisi nostaa, eli siis kannatan näitä nuorisomarkan korottamista

koskevia aloitteita. Tämä olisi yksi konkreettinen tukimuoto ja auttaisi mm. Kotkien ja SNK:n piirijärjestöjä, joissa muutamissa tapauksissa on esimerkiksi työntekijä jouduttu lomauttamaan. Kotkatoiminta on ja sen tuleekin olla osa puolueen toimintaa. Tällä me takaamme sosialidemokraattisen liikkeen jatkuvuutta.

Meidän aattemme sisältö on mielestäni niin hieno, että meidän olisi syytä siirtää se myös lastemme tietoisuuteen. He saavat itse valita oman elämäntarkoituksensa ja aatemaailmansa, mutta meidän tulee antaa heille mahdollisuus tutustua sosialidemokraattisiin aatteisiin. Niitä ei ainakaan vielä koulu opeta siten kuin me ne koemme ja tunnemme.

Yhteistyössä kotkaliikkeen kanssa puolue voisi laajemmalla panoksella toimia myös lasten aseman parantamiseksi. Kotkaliikkeen sisällä on arvokasta tietoa lasten olosuhteista. Se tulisi yhteistyössä hyödyntää. Samat perusteet sopivat myös yhteistyöhön SNK:n kanssa. Ainakin paikallistasolla puolueosastojen tuki ja yhteistyö olisi todella tarpeen, siksi heikossa tilassa moni SNK:n osasto on.

Edellä sanottuun vedoten kannatan toveri Valto Kosken tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Erkki Tuomioja Helsingin piiristä, ja valmistautuu Leo Söderqvist Helsingin piiristä.

Tuomioja, Erkki (Helsingin piiri): Hyvät toverit! En ole aivan varma siitä, kumpi on suu-rempi este puolueen uusiutumiselle, rakenteellinen kyvyttömyys vai poliittinen haluttomuus. Jälkimmäisen osalta tekisi mieli kysyä siltä kymiläiseltä toverilta, joka niin kau- niisti puhui juuri nuorison huomioon ottamisesta kaikilla järjestötoiminnan tasoilla, että kai Kymen piirillä oli nyt äskeisessä vaalissa sitova ryhmäpäätös siitä, että tuettiin SNK:n ehdokasta. Muuten en anna tällaisille puheille pienintäkään arvoa.

Mitä sitten tulee tähän rakenteelliseen kyvyttömyyteen, minä luulen, että sekun on aika iso este sille, että puolue pystyisi tuottamaan uusia ajatuksia, uusia vaihtoehtoja ja saamaan niitä esiin, ja silloin on mentävä myöskin aivan puolueen järjestörakenteeseen ja eräisiin sääntöseikkoihin, sääntöasioihin.

Kannatan niitä ehdotuksia, joita helsinkiläiset toverit ovat tässä suhteessa tehneet, ja haluaisin myös saattaa ainakin harkittavaksi vähän pidemmällekin meneviä ajatuksia.

Mielestäni yksi asia on se, että meidän tulee luopua nykyisestä enemmistövaalitavasta, jota sovelletaan kaikilla tasoilla alkaen puolueosastojen, puoluetoimikuntien vaaleista tai puolueäänestysissä, ja lähteä siitä, että kulloinkin valittavana olevien paikkojen määrästä saa äänestää enintään puolta plus yhtä. Silloin poistuu mahdollisuus sellaiseen pelin politiikkaan, joka mm. aina näitä puoluekokouksien puoluetoimikuntakeskusteluja ja valintoja leimaa. Silloin tuotettaisiin ainakin jonkinasteisia mahdollisuuksia vähän moniarvoisempaan ja yllätyksellisempään ja tämän puolueen moniarvoisuutta ja vetovoimaa palveleviin ratkaisuihin.

Ehdotan siis, että sivulle 4 lisättäisiin kohtaan, jossa puhutaan sääntöjen ja puoluetoi- minnan uudistamista painotettavista tekijöistä, kaksi uutta ranskalaista viivaa, joista en-

simmainen kuuluu näin:

'— Sääntöjä tarkistetaan siten, että kaikilla järjestötoiminnan tasoilla luovutaan nykyisestä enemmistövaalitivasta siten, että vaalissa tai äänestyksessä saa äänestää enintään puolet plus yhtä kulloinkin täytettävänä olevien paikkojen määrästä."

Teen vielä toisenkin ehdotuksen, joka myös aika lailla radikaalisti muuttaisi tätä puoluekäytäntöä demokraattisempaan suuntaan, harkittavaksi seuraavaa lisäystä samaan kohtaan:

'— Muutetaan puolueoimikunnan puheenjohtajan ja puoluesihteerin vaalit puolueäänestyksellä tapahtuvaksi siten, että kaikki puolueen jäsenet voivat vaaliin osallistua." Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Leo Söderqvist, Helsingin piiri, ja valmistautuu Seppo Westerlund, Uusimaa.

Söderqvist, Leo (Helsingin piiri): Hyvät toverit! Minä sain ainoan kirjekuoren Suomesta koskien tätä puoluekokousta täältä Helsingin päästä, joka tuli perille saakka siellä Tansaniassa ollessani. Siellä sisällä oli tämä kannanotto puolueoiminnasta. Minä lukaisin sen läpi, ei jäänyt mitään käteen, ei tullut minkäänäköistä innostuksen kipinää siitä, että voisi olettaa tietyllä tavalla hävityjen vaalien jälkeen, että tämä kannanotto puolueoiminnasta olisi se paperi, jolla tämä porukka pistetään oikein liikkeelle.

Olen asiasta samaa mieltä kuin Erkki Liikanen. Kannatan lämpimästi tämänsuuntaisia pyrkimyksiä, jotka poistavat epäterveen pelin politiikan puolueesta ja pystytään harkitsemaan kunnollisia ratkaisuja muillakin perusteilla kuin erilaisten mandaattien pohjalta.

Varsinainen lisäysehdotukseni kuitenkin tähän paperiin koskee ainoastaan puolueemme kansainvälistä koulutusta eli lisäyksenä ranskalaisena viivana kohtaan 10, "Koulutus ja opintotoiminta". Esitän, että "puolueemme "kansainvälisyyskoulutusta tulee kehittää, jäsenistömme tietoutta maailman hädästä tulee lisätä, solidaarinen ajattelu on ulotettava koulutuksen avulla jäsenistön tietoisuuteen ja solidaarisuustyö tulee ulottaa kaiken järjestötyön kiinteäksi osaksi." Ehkä näin oppisimme myös ymmärtämään, mitä tällä sanalla solidaarisuus tarkoitetaan myös järjestötoiminnassa, ja uskon, että se kansainvälisyyskoulutuksen avulla selkiintyy huomattavasti selvemmin jokaisen ihmisen tietoisuuteen.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Seppo Westerlund, Uusimaa, valmistautuu Vuohula Uudeltamaalta.

Westerlund, Seppo (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja! Niin Sosialidemokraattisen Puolueen kuin muidenkin puolueiden ongelmana on nuorison saaminen mukaan puolueoimintaan, ja mm. tässä kokouksessa on puolueoimikuntaa valittaessa käynyt ilmi, että meillä ei ole riittävästi halua tai ei ole käytettävissä riittävästi keinoja nuorten saamiseksi tärkeisiin tehtäviin, jotka motivoisivat sitten nuoria osallistumaan nykyistä aktiivisemmin. Sen takia tulisi myöskin sääntöjä uusimalla pyrkiä korjaamaan tätä epä-

kohtaa, ja meidän Uudenmaan puoluekokousedustajaryhmän ehdotus on se, että sääntöjä korjattaisiin siten, että nuorten edustaja mahtuisi vaivatta puolue toimikuntaan. Tarkoituksemme onkin se, että puolueeseen perustettaisiin kolmas varapuheenjohtajan tehtävä ja tämä tehtävä pidettäisiin toverisopimuksella nuorisoliiton mandaattipaikkana.

Tästä ehdotuksesta keskusteltaessa on tuotu esille se seikka, että onhan paljon muitakin ryhmiä, mm eläkeläiset ja naiset, joille pitäisi vastaavalla tavalla varata paikka. Esi-tyksemme perusteluksi riittänee kuitenkin se, että nuorison puuttuminen on ehkä tärkein ongelmamme ja sen korjaaminen on ensi sijalla.

Toinen esitetty epäily on siinä, onko niin raskas elementti kuin sääntöjen muuttaminen paikallaan päivän ongelmaa ratkaistaessa. Tämän minä sivuuttaisin sillä, että jopa tasavallan presidentin vaalitavan muuttamista suunnitellaan henkilöksymykset taustalla.

Toveri puheenjohtaja! Teen siis esityksen kohtaan 3, Sääntöjen ja puolue toiminnan uudistaminen: "Puoluekokous kehottaa puolue toimikuntaa valmistelemaan sääntömuutoksen, jolla puolueelle valitaan III varapuheenjohtaja ja tämä paikka varataan nuorisoliiton edustajalle."

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Kun kello lähenee puolta yötä ja paljon on vielä asiakohtia, jolta ei ole ensimmäistäkään kertaa käsitelty, niin totean, että tänään on tarkoitus ne kaikki käsitellä. Tänä yönä ei tulla tekemään päätöksiä valiokunnista tulevista ehdotuksista, mutta lähetetään kaikki valiokuntiin ja salissa myös tehdään päätökset niistä aloitteista, joista ne ilman valiokuntiin lähettämistä voidaan tehdä. Tästä tulee siis hyvin pitkä yö.

Jatketaan. Seuraava on Eero Vuohula, Uudenmaan piiri, ja valmistautuu Seppo Kurki Kymen piiristä.

Vuohula, Eero (Uudenmaan piiri): Hyvät toverit, kannatan VVesterlundin tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraava on siis Seppo Kurki Kymen piiristä, ja valmistautuu Anni Sovala Helsingin piiristä.

Kurki, Seppo (Kymen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät edustajatoverit! Puolue toimintaa käsitävän esityksen kohdassa 6 puhutaan osuuskauppatoiminnasta. Jokainenhan tiedämme, että osuuskauppatoiminta on viime vuosina ollut eräs kiviriippa työväenliikkeen toiminnassa. Me olemme vuosia joutuneet vastaamaan ihmisten, siis jäsenten kyselyihin siitä, miksi osuustoiminnalla menee niin kuin menee.

Meitä on syytetty siitä, että me emme kykene hoitamaan asioita sillä tavalla, että liike-toiminta pyörisi niin, että osuuskaupasta voi ostaa tavaraa samaan hintaan kuin jonkun yksityisen taikka osakeyhtiömuotoisen liikkeen myymälöistä. Tässä mielessä esitänkin puoluekokouskauden aikana tutkittavaksi mahdollisuutta Osuuskunta EKA:n muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi yritystoiminnaksi. Näin voimme kertaheitolla pyyhkäs-

tä sen epäluulon, ettemme osaa hoitaa taloudellista elämää. Osaammehan hoitaa asioita valtionyhtiöissä ja niissä työväenliikkeen yhtiöissä, pankeissa ja muissa laitoksissa, jotka eivät ole jäsenistön suorassa määräysvallassa. Emmehan tänäkään päivänä pysty sillä demokratialla, joka E-liikkeessä vallitsee, vaikuttamaan taloudellisiin päätöksiin. Kyllä ne tehdään kylmällä liikemiesperiaatteella. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraava on Anni Sovala Helsingin piiristä, ja valmistautuu Lahja Palomäki Helsingin piiristä.

Sovala, Anni (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Leo Söderqvistin ja Erkki Tuomiojan tekemiä lisäyseyksiköitä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Lahja Palomäki Helsingin piiristä, ja valmistautuu Olavi Simonen Kymen piiristä.

Palomäki, Lahja (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Pari lisäystä kannanottoon puolue toiminnasta.

Sääntöjen ja puolue toiminnan uudistaminen, sivu 4, viimeisen kappaleen loppuun:

Jäsenistöä aktivoidaan osallistumaan puolueemme varhaisnuorisotoimintaan, sillä se tarjoaa myös aikuisille toiminnallisesti ja sisällöllisesti rikkaan vaihtoehdon osallistua sosiaalidemokraattisen työväenliikkeen toimintana.

Toinen lisäys samaan kannanottoon puolue toiminnasta kohtaan 7, liikuntapolitiittinen toiminta, sivulle 15 uusi kappale, ensimmäisen kappaleen jälkeen, "seuratoiminnan edistämiseksi tulee kuntien avustuksia suunnata entistä enemmän suoraan urheiluseuroille".

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraava ja myöskin viimeinen tähän aloitteeseen pyydetty puheenvuoro on Olavi Simosella Kymen piiristä.

Simonen, Olavi (Kymen piiri): Puhun myöskin osuuskauppatoiminnasta, joka on kokenut Kymen läänissä ja Pohjois-Kymessä nimenomaan jonkunlaisen katastrofin, kun puhutaan osuuskaupasta. Osuuskauppatoiminta on tosiaankin rajun muutoksen edessä. Se ei tämän päivän markkinataloudessa ole kovin hyvin pärjännyt. Kauppakuolema on rajua. Onko osuuskaupan johto päätöksiä tehdessään alistunut ottamaan yhteyttä paikallisiin luottamuselimiin tai puolue-elimiin? Mitä on tulossa? Onko osuuskauppahenki hävinnyt? Tuijotetaan tulokseen, jos menee huonosti, niin kylmästi tehdään päätökset Helsingissä kuulematta jäsenistöä, mikä on ostajien mielipide ja millä tavoin mahdolliset epäkohdat voitaisiin korjata.

Nyt, jos koskaan, tarvitaan yhteistyötä EKA:n ja demarien jäsenten välillä, sillä pidän sittenkin E-liikettä työväen taloudellisenä järjestönä, joka meidän kaikkien tulee ostouksellisesti säilyttää ja käyttää myös sen palveluita.

Lisäksi kannatan kokousedustaja Kurjen tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Anja Nurminen Helsingistä on pyytänyt tähän puheenvuoron vielä.

Nurminen, Anja (Helsingin piiri): Kannatan Lahja Palomäen tekemiä lisäysehdotuksia.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu aloitteesta 226, kannanotto puolue toiminnasta on päättynyt.

Aloite lähetettäneen ohjelmavaliokuntaan keskustelun ja muutosesitysten evästäjänä. Lähetetään.

Puheenjohtaja: Seuraavaksi käsitellään aloitteet 227. Suhtautuminen arvonimiin ja ritarimerkkeihin sekä puolueen oman tunnustusjärjestelmän kehittäminen sekä 228. Puoluekokouspäätöksiä kunniamerkkien ja arvonimien vastaanottamisesta pidätyksestä

Aloitteisiin ei ole pyydetty puheenvuoroa, joten puolue toimikunnan päätösesitys hyväksytään. Hyväksytään.

Puoluekokouksessa vuonna 1972 hyväksyttiin esitys, jonka mukaan puolue toimikunnan tulee kehottaa "kaikkia sosialidemokraattisen puolueen jäseniä pidätytymään kansalaisten eriarvoisuutta korostavien arvonimien ja eriluokkaisen ritarimerkkien vastaanottamisesta ja käytöstä rauhanomaiseen, kansanvaltaiseen tasavaltaan soveltumattomina."

Puoluekokous vuonna 1981 totesi nykyisin voimassaolevaan arvonimi- ja kunniamerkki järjestelmään liittyvän työväenliikkeen näkökulmasta historiallisia rasitteita. Puolue toimikunnan esityksestä puoluekokous päätti, että "SDP:n tavoitteena tulee olla nykyisestä järjestelmästä luopuminen ja ehdottaa, että tilalle luotaisiin esimerkiksi Saksan Liittotasavallan tapaan yksinkertainen tasavallan ansiomerkki."

Puolue toimikunta on toiminut em. puoluekokouksien päätökset puolueen jäsenten tietoon puolue järjestöjen kautta.

Vuosien mittaan monet työväenliikkeessä toimineet henkilöt ovat ottaneet vastaan kunniamerkkejä ja arvonimiä, toisaalta jotkut ovat niistä kieltäytyneet.

Vapaudenristin Ritarikunta perustettiin 1918 ja Valkoisen Ruusun Ritarikunta 1919 ennen kuin maamme tasavaltainen valtio järjestys oli vakiintunut. Suomen Leijonan Ritarikunta perustettiin sodan aikana 1942. Ritarikunnista ja kunniamerkkien myöntämisen perusteista on säädetty asetuksilla. Asetuksilla on säädetty myös lukuisten yhteisöjen käytössä olevista ansio- ja muistomitaleista.

Arvonimien myöntämisen perusteena on Hallitusmuodon säännös, jonka mukaan aatelsarvoja ja muita perinnöllisiä arvoja Suomessa ei voida myöntää. Arvonimethän eivät ole perinnöllisiä. Leimaverolaissa on määrätty, että arvonimi-

mesta pitää maksaa vero, jonka suuruuden valtioneuvosto päättää lain sallimis-
sa rajoissa. Samalla tulee määritellyksi arvonimien keskinäinen järjestys.

Suomeen verrattavaa arvonimikäytäntöä ei ole muissa vakiintuneissa tasaval-
loissa. Ruotsissa omaksuttiin 1970 luvulla käytäntö, jonka mukaan valtiollisia
kunniamerkkejä ei myönnetä muille Ruotsin kansalaisille kuin kuningashuo-
neen jäsenille.

Puolueen sisäisessä toiminnassa käytetään tunnustus- ja huomionosoitussym-
boleina puolueen hopeisia ja kultaisia ansiomerkkejä sekä puolueen viirejä ja
Paasio-mitaleita. Vuonna 1986 hopeisia ansiomerkkejä lunastettiin 66 kappalet-
ta ja kultaisia 60 kappaletta, viirejä luovutettiin ja lunastettiin 440 kappaletta. An-
siomerkkejä ja viirejä voivat puoluejärjestöt omien päätöksiensä nojalla lunastaa
puoluetoimistosta ja piiritoimistoista ja luovuttaa edelleen omina huomionsoi-
tuksinaan. Puolue on luovuttanut viirejä yksityishenkilöille näiden merkkipäivi-
nä sekä järjestöille huomionosoituksina.

Paasio-mitalia voivat puoluejärjestöt anoa Paasio-rahastolta nimeämälleen hen-
kilölle. Myös puoluetoimikunta voi tehdä päätöksiä Paasio-mitalin saajista.
Vuonna 1986 Paasio-mitaleja myönnettiin 72 kappaletta.

Tavaksi on tullut, että 90 vuotta täyttävälle puolueosastoille luovutetaan Tanner-
mitali ja 100 vuotta täyttävälle puolueosastoille Ursin-mitali.

Puolue ja eräät piirijärjestöt kutsuvat kunniajäsenikseen niitä veteraanijäseniä,
joille halutaan osoittaa erityinen huomio ja tunnustus puolueen hyväksi tehdys-
tä työstä.

Puoluekokous toteaa, että nykyisten valtiollisten kunniamerkkien perustaminen
ja käyttöönotto on tapahtunut sellaisissa olosuhteissa, joissa kansalaisten kes-
kinäinen yhdenvertaisuus ja rauhantahtoinen yhteiskunnan kehittämistyö ei
päässyt toteutumaan.

Valtiollisten kunniamerkkien ja arvonimien myöntäminen ja käyttö on vuosikym-
menten mittaan etäännyntä varhemmista poliittisista, asenteellisista ja tapakult-
tuuriin liittyvistä lähtökohdistaan. Nykyisin niitä voidaan pitää tasavallan antami-
na huomionosoituksina.

Puoluekokous katsoo, että arvonimien ja kunniamerkkien vastaanottaminen ja
käyttäminen samoin kuin niistä pidättäytyminen on kunkin ihmisen yksityinen
asia. Puoluekokouksen mielestä on kuitenkin tarpeen selvittää nykyisen valtiol-
lisen kunniamerkki- ja arvonimikäytännön ajanmukaisuus.

Puolueen sisäisessä huomionosoituskäytännössä on nykyisin lukuisia mahdol-
lisuuksia, joiden varaan puoluejärjestöt voivat luoda perinteisiinsä ja toimintao-
loihinsa soveltuvat muodot.

Puheenjohtaja: Aloite 229. Ystävyyssyhdistystoiminta

Aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous pitää kannatettavana, että maan eri osissa toimivien puolueosastojen kesken syntyy sellaista ystävyyssyhdistystoimintaa, jonka kautta puolueen jäsenet voivat entistä laajemmin perehtyä muiden paikkakuntien yhteiskunnallisiin oloihin, puoluetoimintaan ja muihin puoluetovereihin. Tällainen toiminta voi antaa uusia mahdollisuuksia myös retkeilyyn ja virkistäytymiseen.

Puheenjohtaja: Aloite 230. Kunnallisjärjestöjen kummitoiminta

Ei puheenvuoropyyntöjä.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous pitää kannatettavana, että kunnallisjärjestöt perehtyvät maan eri osissa olevien ja erityyppisten kuntien yhteiskunnallisiin oloihin ja sosialidemokraattiseen puoluetoimintaan.

Piirijärjestöt ja puoluetoimisto voivat avustaa kunnallisjärjestöjä löytämään itselleen ystävyystoimintaan halukkaan toisen kunnallisjärjestön.

Puheenjohtaja: Aloite 231. Poliittista vaikutusvaltaa puolueen perustasolle

Ei puheenvuoropyyntöjä.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Kokoustoimintaan ja aloitteidenteko-oikeuteen liittyvien sääntömääräisten mahdollisuuksien lisäksi puolueen jäsenistöä on kannustettu puolueen sisäiseen keskusteluun ja vaikuttamiseen mm. opinto- ja koulutustoiminnan keinoin sekä järjestämällä vuonna 1985 neljät puoluetoiminnan neuvottelupäivät. Kansanedustajaehdokkaista suoritettun puolueäänestyksen yhteydessä toimeenpantiin jäsenkysely, jonka avulla puolueen jäsenistöllä oli oikeus esittää mielipiteensä eräistä keskeisistä poliittisista kysymyksistä syksyllä 1986.

Lisäksi puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puoluetoiminnasta.

Puoluekokouskaudella toimeenpannaan yhtenäisen aineiston pohjalta järjestökeskustelu niin, että puolueosastojen evästyksien nojalla piirikokoukset voivat edelleen käsitellä asian ja antaa siitä suosituksensa puoluetoimikunnalle. Päätöksen toimeenpano edellyttää, että jokin yleistä mielenkiintoa herättävä, kauaskantoinen valtakunnallinen poliittinen asiakysymys kyetään pelkistämään yh-

tenäiseksi tausta-aineistoksi ja järjestökeskustelun aikataulu sopeuttamaan sääntöjen edellyttämään toiminta-aikatauluun.

Puheenjohtaja: Aloite 232. Jäsenistön jakaminen varsinaisiin jäseniin ja kannatusjäseniin

Ei puheenvuoropyyntöjä.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puolueen jäsenten mahdollisuudet ja halu osallistua puolue toimintaan vaihtelevat tunnetusti varsin suuresti. Useimmat jäsenet haluavat kuitenkin joissain tilanteissa käyttää jäsenoikeuksiaan mm. päätettäessä puolueen ehdokkaista vaaleissa ja nimettäessä puoluejärjestöjen edustajia yhteiskunnallisiin luottamustehtäviin. Nykyinen yhdistyslaki suojaa varsin vahvasti yhdistyksen jäsenelle taatut oikeudet.

Aloitteessa esitetty ajatus jäsenoikeuksien ja -velvoitteiden osalta erilaisista jäsenluokista tulee ottaa huomioon puolueen sääntöjen kokonaisvaltaista uudistustyötä tehtäessä, mutta voimassa olevaan yhdistyslakiin ja sääntöihin viitaten puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 233. Työryhmän asettaminen selvittämään puolueen toimitilojen ja toimitsijoiden sijoittumista

Keskustelu alkaa. Puheenvuoron on pyytänyt Tauno Kivelä Vaasan piiristä.

Kivelä, Tauno (Vaasan piiri): Me Vaasan piirin Keski-Pohjanmaan alueen sosialidemokraatit olemme huolissamme siitä, että Suomen Sosialidemokraattinen Puolue keskittää toimipisteitään harvoille paikkakunnille. Tämän päivän tiedonkulku on varsin nopeaa, joten tämän takia ei kaikkia toimitsijoita ja tiloja tarvitsisi sijoittaa samoille paikkakunnille. Yleistä on se, että missä paikkakunnalla on puolueen piiritoimisto työntekijöineen, niin samalle paikkakunnalle sijoitetaan toimipisteet eri sisärjestöille.

Esimerkiksi tehokkaan vaalityön tekeminen vaatii keskitetyn toimipisteen koneistointeen. Tällaisen toimipisteen rakentaminen joka vaalien alla vie suurimmalta osin taloudelliset resurssit ja siten itse vaalityö on tehtävä talkoilla. Toimintaa hajottamalla tällaiset perustarpeet olisivat kunnossa useammalla paikkakunnalla. Jos lähin puolueen vaalihuoneisto on 200 kilometrin päässä, se on liian kaukana. Vaikka siellä olisi useampia työntekijöitä, heidän työskentelynsä on tehokasta vain omalla alueella vaalien aikana.

Tehkäämme puolueestamme elävä, mahdollisimman tasapuolisesti kansalaisia ja puolueen jäseniä palveleva puolue. Hajoitakaamme toimintaamme mahdollisimman laajalle alueelle. Siten pystymme paremmin tuomaan esille sosialidemokraattiset tavoitteet ja saavutukset.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraava puheenvuoro tässä kohdassa on Pentti Niittymäen, Vaasan piiri.

Niittymäki, Pentti (Vaasan piiri): Kannatan Tauno Kivelän tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Voimmeko saada Tauno Kivelän esityksen kirjallisena tänne. Koska toveri Kivelän esitys ei ole vastaesitys puoluetoimikunnan päätösehdotukseen, esitän, että puoluetoimikunnan päätösehdotus aloitteesta 233 hyväksytään puoluekokouksen päätökseksi. Tauno Kivelän kannatettu mielipide toimitetaan puoluetoimikunnalle harkintaa varten.

Puolueen piirijärjestöjen, kunnallisjärjestöjen ja puolueosastojen toimitilat ovat niiden itsensä hankkimia ja hallitsevia. Näiden puoluejärjestöjen toimitilojen hankkimisen tulee jatkossakin perustua puoluejärjestöjen omaan toimintaan.

Harkittaessa puoluejärjestöjen päätoimisten työntekijöiden sijoituspaikkakuntia on otettava huomioon se, miten toimitila- ja toimintavälineinvestoinnit voidaan saada mahdollisimman tarkoituksenmukaisiksi ja tehokkaiksi. Paikallisen puolue toiminnan ja sosialidemokraattisen kunnallispoliittisen toiminnan tehostamisessa on tarkoin harkittava, miten suuriin kiinteisiin kuluihin puoluejärjestöt voivat sitoutua. Erityisesti vaalitulanteissa myös paikallisilla puoluejärjestöillä tulee olla entistä suuremmat taloudelliset voimavarat vaalityön riittävän tehon ja ehdokkaiden keskinäisen taloudellisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi.

Puoluejärjestöjen ja työväenliikkeen sekä sitä lähellä olevien järjestöjen tulee pyrkiä hyvään yhteistyöhön päätettäessä toimitiloista ja muista kiinteistä toiminnallisista investoinneista. Erillisen työryhmän asettaminen selvittämään toimilojen ja toimitsijoiden alueellista sijoittumista ei ole kuitenkaan tarpeellista. Puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 234. Suositus naisten osuudesta puoluejärjestöjen johtotehtävissä

Ei pyydettyjä puheenvuoroja.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa aloitteen 225 johdosta antamaansa päätökseen.

Puheenjohtaja: Aloite 235. Jäsenistön aktiivisuuden tutkiminen ja järjestörakenteen uudistaminen

Ei puheenvuoropyyntöjä.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puolue toiminnasta.

Puheenjohtaja: Aloite 236. SDP:n toimikunnan asettaminen tutkimaan ja seuraamaan sukupuolisen tasa-arvoisuuden toteutumista Suomessa

Ei puheenvuoropyyntöjä.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Vuoden 1987 alussa voimaan tulleen tasa-arvolainsäädännön toteutumista valvoo lain nojalla nimetty lautakunta. Siinä samoin kuin tasa-arvokysymyksiin liittyvää tutkimus- ja selvitystoimintaa suorittavassa tasa-arvoasiain neuvottelukunnassa SDP on edustettuna parlamentaarista voimaansa vastaavasti. Näissä elimissä toimivien sosialidemokraattien tehtävänä on muun ohella seurata sitä, miten SDP:n omaksumat tavoitteet toteutuvat sukupuolisen tasa-arvoisuuden alueella.

Em. perusteella puoluekokous päättää hylätä aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 237. Valtakunnalliset SDP:n puoluepäivät

Ei puheenvuoropyyntöjä. Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokouskaudella 1984—87 järjestettiin neljät puoluetoiminnan neuvottelupäivät, joille kutsuttiin edustajat kaikista puoluejärjestöistä. Joulukuussa 1986 kutsuttiin samanaikaisesti järjestettyyn kahteen tilaisuuteen kaikki sosialidemokraattiset kansanedustajaehdokkaat ja keskeiset vaalityöntekijät.

Puolueen historian merkkitapahtumiin, ennen muuta Suomen Työväenpuolueen perustamiseen 1899 ja Forssan kokoukseen 1903 liittyen on aiemmilla puoluekokouskausilla järjestetty erimuotoisia juhla- ja mielenosoitustilaisuuksia. Myös piirijärjestöjen vuosijuhlat ovat useissa tapauksissa muodostuneet merkittäviksi alueelliseksi joulukotilaisuusiksi.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puoluetoiminnasta.

Puheenjohtaja: Aloite 238. Yhtäaikainen kansanedustajuus ja valtioneuvoston jäsenyys

Ei puheenvuoropyyntöjä. Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Valtioneuvoston jäsenen toimiminen samanaikaisesti myös kansanedustajana on perustuslaeilla säädeltävä asia, jonka muuttaminen ei ole mahdollista SDP:n sääntöjen muutoksella.

Kansanedustajille on turvattava riittävät toiminnalliset mahdollisuudet tehokkaan yhteydenpidon hoitamiseksi puoluejärjestöjen ja äänestäjien kanssa. Muutoin aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin, ja puoluekokous hylkää sen.

Puheenjohtaja: Aloite 239. Stöd för den finlandssvenska verksamheten i Helsingfors, Helsingin ruotsinkielisen puoluet toiminnan tukeminen

Keskustelu alkaa. Ensimmäinen puheenvuoro Tarmo Lunden, Ruotsalainen Työväenliitto, valmistautuu Sven-Erik Nylund, Ruotsalainen Työväenliitto.

Nylund, Sven-Erik (Suomen Ruotsalainen Työväenliitto): Toveri puheenjohtaja, Lunden on ilmeisesti poissa. Minä olen Sven-Erik Nylund, Ruotsalainen Työväenliitto

Motion nr 239, stöd för den finlandssvenska verksamheten i Helsingfors. Det verkar som om partistyrelsen inte förstått innebörden i motionen. Den problematiken som de små svenska föreningarna i Helsingfors och i grannkommunerna inom huvudstadsregionen står inför en sådan bärvidd att partiet måste göra något.

Ruotsinkieliset puolueyhdistykset Helsingin seudulla joutuvat toimimaan aivan toisessa ympäristössä kuin monet muut paikalliset yhdistykset, koska ruotsinkielinen väestö täällä alueella asuu hyvin erillään toisistaan ja näin joudumme toimimaan suurella alueella.

Esitän lisättäväksi puoluet toimikunnan esitykseen puoluekokouksen hyväksyttäväksi seuraavaa:

"Puoluekokous kehottaa puoluet toimikunnan tutkimaan niitä vaikeuksia, jotka kohtavat ruotsinkielisiä puolueosastoja Helsingin seudulla yhdessä ko. puolueosastojen kanssa. Tutkimustulokset voidaan käyttää alueilla, joilla on samanlaisia ongelmia ja sekä puoluet toiminnan tehostamiseksi yleensä puolueessa."

"Jag föreslår följande tillägg till partistyrelsens förslag för kongressens godkännande. Partikongressen uppmanar partistyrelsen att undersöka de svårigheter det svenska partiarbetet har inom Helsingfors-regionen tillsammans med ifrågavarande partiavdelningar. Undersökningens resultat bör användas för partiarbete inom regioner där liknande svårigheter förekommer, samt för att effektivisera partiarbetet i allmänhet inom partiet." Tack.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Kaj Nurmi, Ruotsalainen Työväenliitto. Kan jag få det skriftligt.

Nurmi, Kaj (Suomen Ruotsalainen Työväenliitto): Kannatan Sven-Erik Nylundin tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu aloitteesta 239 päättyy.

Keskustelun kuluessa Sven-Erik Nylund on tehnyt Kaj Nurmen kannattamana täydennysehdotuksen puoluet toimikunnan päätösesitykseen. Täydennysehdotus kuuluu seuraavasti:

"Puoluekokous kehottaa puoluet toimikunnan tutkimaan niitä vaikeuksia, jotka kohtavat ruotsinkielisiä puolueosastoja Helsingin seudulla yhdessä ko. puolueosastojen

kanssa. Tutkimustuloksia voidaan käyttää alueilla, joilla on samanlaisia ongelmia sekä puolueiden tehostamiseksi yleensä puolueessa."

Voiko puoluekokous yksimielisesti hyväksyä tämän täydennyksen puolue toimikunnan päätösesitykseen? Hyväksytään.

Underden pågående partikongressperioden har man använt de medel som inflytit till organisationsverksamhetens stödfond för att stöda små och nya partiavdelningar samt även för att stöda nya projekt i de andra partiavdelningarna. Partikongressen beslutar, att samma fonderingspraxis bibehålls också under den kommande kongressperioden.

Partikongressen hänvisar till sitt beslut om ställningstagande till partiverksamheten samt till sitt beslut om enhetliga partimedlemsavgifter för åren 1988-90.

Partikongressen uppmanar partistyrelsen att undersöka de svårigheter det svenska partiarbetet har inom Helsingfors-regionen tillsammans med ifrågasättande partiavdelningar. Undersökningens resultat bör användas för partiarbete inom regioner där liknande svårigheter förekommer, samt för att effektivare partiarbetet i allmänhet inom partiet.

Pienten ja uusien puolueosastojen tukemiseen ja muidenkin puolueosastojen käytännöllisten hankkeiden tukemiseen on kuluneen puoluekokouskauden aikana käytetty järjestötoiminnan tukirahastoon kertyneitä varoja. Puoluekokous päätti, että samaa rahastointikäytäntöä jatketaan seuraavallakin puoluekokouskaudella.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puolue toiminnasta sekä päätökseensä puolueen yhtenäisjäsenmaksuksi vuosiksi 1988-1990.

Puoluekokous kehottaa puolue toimikuntaa tutkimaan niitä vaikeuksia, jotka kohtaavat ruotsinkielisiä puolueosastoja Helsingin seudulla yhdessä ko. puolueosastojen kanssa. Tutkimustulokset voidaan käyttää alueilla, joilla on samanlaisia ongelmia sekä puolue toiminnan tehostamiseksi yleensä puolueessa.

Puheenjohtaja: Seuraavaksi käsitellään aloitteet 240—242. E-liikkeen rakenneuudistusta koskevien puolueohjeiden tarkistaminen

Puheenjohtaja: Aloitteisiin 240 ja 242 on pyydetty puheenvuoroja. Keskustelu alkaa. Puheenvuoron on pyytänyt Juha Mäkinen, Uudenmaan piiri, ja valmistautuu Anja Nurminen Helsingin piiri.

Mäkinen, Juha (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Tälle kokoukselle on tehty kolme osuustoiminnallista aloitetta. Aloitteet 240 ja 241 ja pyrkivät tunnustamaan vallitsevan olotilan. Aloitteella halutaan täsmentää puolueen osuuskauppapolitiista ohjelmaa, joka on vuodelta 1975. Sen eräänä johtolankana on yhdentyminen. Taavoite on kirjattu voimassa olevaan osuuskauppapolitiiseen ohjelmaan. Tämän ohjel-

man sivulla 6 otsikon "Sosialidemokraatit E-liikkeessä" alla luvataan, että sosialidemokraattinen Puolue kunnioittaa E-liikkeen itsenäisyyttä, ja periaateohjelmansa mukaisesti E-liike on osa työväenliikettä, mutta kannanotoissaan riippumaton puolueiden päätöksistä.

Käydyt osuuskauppavaalit ilmaisivat jäsenistön tahdon, jota kaikessa toiminnassa pidetään kunnioitettavana asiana. Ohjelmasta jouduttiin tinkimään tältä osin. Keravan työväenyhdistys tukee Elannon jäsenistön tahdonilmauksia ja pyrkii toteuttamaan myös puolueen tavoitteita. Keravan työväenyhdistys on tehnyt tälle kokoukselle aloitteen, jonka esitän kokouksen hyväksyttäväksi siksi, että puoluetoimikunnan lausunto, tullessaan pitkälle meitä vastaan, ei silti takaa aloitteen ajatusta turvata vallitseva tilanne, joka pitäisi kirjata myös puolueen uudistettavaan osuuskauppapoliittiseen ohjelmaan. Puoluekokous on oikea paikka evästää puolueen ohjelmatyöskentelyä. Aloitteen hyväksymisen jälkeen puolue rohkaisee kummankin itsenäisen kaupanalan henkilöstöä ja jäsenistöä toimimaan muiden ohjelmassa olevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Puoluekokouksen tulisi nyt kirjauttaa päätös: E-liikettä ovat sekä Eka että Elanto. Kiitos toveri puheenjohtaja.

Puheenjohtaja: Kiitoksia toveri Mäkinen. Seuraavana on Anja Nurminen Helsingin piiristä. Anja Nurmisen jälkeen valmistautuu Osmo Keinänen Pohjois-Karjalan piiristä. Ole hyvä, Anja!

Nurminen, Anja (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Aloitteen 240 allekirjoittajayhdistyksen jäsenenä haluan kannattaa Keravan työväenyhdistyksen edustajan Juha Mäkinen esitystä. Puoluetoimikunnan lausunto aloitteisiin 240 ja 241 on kyllä hengeltään oikeansuuntainen. Hyvällä tahdolla siitä on luettavissa, että olemassa oleva tilanne tunnustetaan. Sitä vain jää ihmettelemään, ettei asiaa voi ilmaista selväsanaisesti. Juha Mäkinen muutosesitys korjaa tämän puutteen ja toivon, että puoluekokous voi hyväksyä tämän esityksen yksimielisesti.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraava puheenvuoro on Osmo Keinäsellä Pohjois-Karjalasta, ja valmistautuu Martti Tuovinen Kuopion piiristä.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Hyvät toverit! Nämä E-liikettä koskevat aloitteet ovat minun ja meidän syrjäseudulla asuvien ihmisten mielestä erittäin tärkeitä, sillä E-liikkeen toimintapolitiikka on johtanut siihen, että ne palvelut, joita vielä joitakin vuosikymmeniä sitten saimme maaseudulla, ovat kuivuneet viime vuosien aikana, ja E-liikkeen fuusio oli omalta osaltaan entistä enemmän keskittämässä niin taloudellisia kuin toiminnallisia voimavaroja asutustaajamiin ja näkemyksemme mukaan myöskin tänne Helsinkiin. Kaikkein surkuhupaisinta oli se, että E-liikkeen fuusiota ei pystytty viemään läpi koko laajuudessaan, kuten me uskoimme. Ne toverit, jotka ovat Elannon puolesta vetämässä eri suuntaan tätä rekeä ja viemässä myöskin näitä taloudellisia ja henkisiä voimavaroja tältä osin, voisivat ottaa hyvin visusti lusikan kauniiseen näppöseensä ja ruveta tätä soppaa keittämään yhteiseen suuntaan niin, että tässä maassa olisi vain yksi E-liike.

Jos esi-isämme, jotka ovat tämän E-liikkeen tähän maahan saaneet, olisivat täällä meidän keskuudessamme, he vuodattaisivat varmaan suuria kyyneleitä sen vuoksi, mihin

tilaan olemme sen saattaneet. Tässä mielessä Utran työväenyhdistyksen aloite 242, jossa olemme vaatineet, että syrjäseutua ei pitäisi unohtaa ja syrjäseutujen kehitystointa pitäisi lisätä, olemme myöskin ottaneet kantaa henkilöstöpolitiikkaan ja siellä toimiviin ammattijärjestöjen luottamusmiehiin. Siinä mielessä meidän E-liike ei ole ollut esimerkkinä henkilöstöpolitiikasta kokonaisuudessaan ja näin ollen tämä aloite on lähtenyt liikenteeseen. Meitä ei myöskään kokonaisuudessaan tyydytä tämä puolue toimikunnan lausunto, ja saanen kannattaa näitä kahta edellistä puheenvuoroa. Esittäisin, että tämä Elannon fuusio saatettaisiin päätökseen vuoden 1988 loppuun mennessä Osuuskunta-Ekaan.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Sitten Martti Tuovinen Kuopion piiristä.

Tuovinen, Martti (Kuopion piiri): Tämä on asia, joka tietenkin kuuluu myös puoluekokouksen käsiteltäväksi. E-osuustoimintaliike on osa työväenliikettä ja sosialidemokratien hallitsemaa liikettä. Meillä on nyt kaksi osuusliikettä, Elanto ja Eka. Näiden liikkeitä välisessä kilpailussa on ilmennyt epäterveitä ilmiöitä ja kai ne ovat lähinnä johtajien ongelmia, esiintyen mm. Ekan ostaessa Valintatalon. Pääjohtaja Runko sanoo, että Elanto pidättää ostoja nyt Ekalta, kun se tällaisen tyhmyyden teki, että tuli kilpailemaan Elannon reviiereille. Eikö nyt asia ole niin, että mistä me vain sitä markkinaosuutta saada, olipa se nyt keltä hyvänsä, se ei kuitenkaan ole Elannolta pois, vaan se on meidän yhteistä Eka-liikettä. Puoluekokous ei voi sanoa, että nämä liikkeet yhtyisivät. Se on itsenäisten liikkeitten oma tahto, mitä tekevät. Toivoisin kuitenkin, että järki joskus lopulta voittaisi, mutta jos sitä ei riitä, niin eihän sille silloin mitään voida.

Tämä tästä, mutta meillä on kuitenkin ensi keväänä noin vuoden päästä Osuuskunta-Ekan vaalit, ja siinä on tapahtumassa nyt, mikä on kommunisteista kiinni, kun he määrävähemmistöllään voivat estää sääntömuutoksismykset, että mm. postiaänestystä ei tapahdu samoin kuin hallinto-organisaatiovaaliuudistukset eivät tapahdu. Tämä tiedoksi Sosialidemokraattisen Puolueen välle keskustelussanne Ekan vaaleista, koska tässä nyt on tarkoituksena parantaa jäsenten vaikuttamismahdollisuutta suoraan osuusliikkeen hallintoon. Kommunistit tietenkin taktisista syistä koettavat sitä estää turvataksseen näin paremmin asemansa jatkossa myös Osuuskunta-Ekassa.

Tässä en tee mitään esitystä, vaan vetoamisen siitä, että ollessamme valppaina vaajan vuoden päästä, kun osuuskuntaliikkeen vaaleja käydään, Osuuskunta-Eka säilyy sosialidemokratien hallinnassa. Meillä ei ole varaa menettää niitä taloudellisia resursseja, jotka ovat meidän käytössämme. Vaikka emme halua määrätä, haluamme vaikuttaa päättävästi siihen, millä tavalla Osuuskunta-Ekaa johdetaan. Sen ratkaisee ensi kevään huhtikuulla pidettävät vaalit. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Toveri Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala, on pyytänyt vielä puheenvuoron tähän.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Hyvät toverit! Tuohon äskeiseen puheenvuoroon. Unenpöpperö tekee virkeillekin vähän virheellisyyttä. Kun kuuli äskeiset puheenvuorot, niin ilmeisesti tarkoitettiin, että olisi kaksi itsenäistä osuusliikettä, ja näin ollen perun kannatukseni siltä osin, koska itse edustan yhtä yhtenäistä osuuskauppaliikettä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Muita puheenvuoroja ei ole pyydetty. Keskustelu aloitteista 240 ja 242 on päättynyt. Koska puoluekokous ei ainakaan yksimielisesti voisi kannattaa päätöksen täydentämistä Juha Mäkisen esittämällä, sinänsä lyhyellä lisäyksellä, esitän, että Mäkisen kannatettu ehdotus lähetetään ohjelmavaliokuntaan. Menettely hyväksyttäneen. Esitys lähetetään ohjelmavaliokuntaan.

Näin olemme käsitelleet järjestötoiminta-aloitteet

XIV Sääntöaloitteet

Puheenjohtajaksi siirtyi Leena Koikkalainen.

Puheenjohtaja: Sihteerit ilmoittavat, että järjestötoiminnan jälkeen on käsiteltävä sääntöasiat. Siis käsittelemme seuraavaksi sääntöaloitteet, sivu 331.

Käsitellään aloite 211. Puolueäänestyksen suorittaminen postitse.

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloite 211 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Puolueen voimassa olevien sääntöjen mukaan puolueäänestys voidaan suorittaa postitse muulloin kuin puoluekokousedustajia valittaessa. Tätä vaalia ei voi siirtää voimassa olevan yhdistyslain nojalla postitse suoritettavaksi.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puoluetoiminnasta.

Puheenjohtaja: Aloite 212. Vapaajäsenyys.

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloite 212 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Nykyisten sääntöjen mukaan vapaajäsenyyden edellytyksenä on jäsenmaksujen maksaminen 25 vuodelta tai asianmukaisen maksuvapauden voimassaolo sekä 60 vuoden ikä.

Eläkejärjestelmien kehittyessä on eläkkeiden taso kohonnut ja eläkkeelle siirtyminen varhentunut. Entistä harvemmin puolueen jäsenten toimeentulo on eläkkeelle siirryttyä vain kansaneläkkeen varassa.

Vapaajäsenyyden myöntämistä on edelleen pidettävä veteraanijäsenille kohdistettuna muun puolueyhteisön huomionosoituksena, jonka perusteena on sekä pitkä ja tunnollinen puoluejäsenyys että 60 vuoden merkittävän iän saavuttaminen. Siihen on luontevaa liittää myös puolueyhteisön huomionosoitus.

Puheenjohtaja: Aloite 213. Säännöt uudistettava samalla kuin periaateohjelma.

Keskustelu alkaa. Puheenvuoron on pyytänyt Seppo Westerlund, Uusimaa ja valmistautuu Risto Keskinen, Uusimaa. Seppo Westerlund. Onko Seppo Westerlund paikalla? Ei ole eikä myöskään Risto Keskinen, joten puheenvuoroja ei ole. Keskustelu päätty.

Aloite 213 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puoluetoiminnasta.

Puheenjohtaja: Aloite 214. Piirilehteä koskevien asioiden käsitteleminen puolueosaston vuosikokouksessa

Keskustelu alkaa. Keskustelu päätty.

Aloite hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Nykyiset puolueosaston säännöt eivät mitenkään estä piirilehteä koskevien asioiden käsittelemistä sääntömääräisessä vuosikokouksessa. On verraten tavonomaista, että samassa yhteydessä kun tehdään päätökset piirikokousedustajista päätetään myös puolueosaston edustajasta piirilehteä kustantavan osakeyhtiön yhtiökokouksessa, mikäli puolueosasto omistaa tällaisen yhtiön osakkeita. On epäiltävää, onko sos.-dem. lehdistön levikkityön kannalta tarkoituksenmukaisinta määrätä asia sääntöihin perustuvaksi ja siis pakolliseksi kokouksen osaksi. Vapaaehtoisuus, oma-aloitteisuus ja joustavien muotojen käyttäminen johtanevat parempiin tuloksiin tässä sinänsä tärkeässä asiassa.

Sosialidemokraattisten piirilehtien ja muiden sosialidemokraattisten julkaisujen tilaa ja levikkityötä tulee esitellä sopivin muotoin puolueen jäsenille ja kannattajille myös puoluejärjestöjen kokoustoiminnan yhteydessä.

Puheenjohtaja: Aloite 215 "Kunnallisjärjestöjen perustamisedellytysten muuttaminen".

Keskustelu alkaa. Keskustelu päätty.

Aloite 215 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Nykyisten sääntöjen mukaan kunnallisjärjestön muodostavat saman kunnan alueella toimivat puolueosastot, jos niitä on useampia kuin kaksi. Mikäli paikalla kunnalla toimii kaksi puolueosastoa, on niiden muodostettava paikallistoimikunta huolehtimaan kunnallisjärjestölle kuuluvista tehtävistä kunnan alueella. Jos kunnan alueella on vain yksi puolueosasto, on sen hoidettava myös kunnallisjärjestölle kuuluvat tehtävät.

Merkittävimmät kunnallisjärjestölle kuuluvat tehtävät liittyvät kunnallisvaalien toimeenpanoon ja sosialidemokraattisen edustuksen järjestämiseen kunnallisissa luottamuselimissä. Vastaavasti kunnallisjärjestöllä on oikeus periä luottamustehtävistä saatavista palkioista luottamustoimimaksua toimintansa talou-

dellisen perustan turvaamiseksi. Kunnallisjärjestöön kuuluvien puolueosastojen keskinäisten suhteiden kannalta ei voida pitää suotavana, että kunnallisjärjestössä yhden yhdistyksen edustajat voivat niin halutessaan määrätä kaikesta toiminnasta ja päätöksenteosta. Tämä tilanne on kuitenkin sitä todennäköisempi mitä vähemmän kunnallisjärjestöön kuuluu puolueosastoja.

Ottaen huomioon puolueen sääntöihin sisältyvän mahdollisuuden perustaa paikallistoimikunta hoitamaan kunnallisjärjestölle kuuluvia tehtäviä puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloitteet 216 ja 217. Puolueosaston johtokunnan ja kunnallistoimikunnan varajäsenten valitseminen. Käsiteltäneen ne yhdessä. Käsitellään.

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloitteet 216 ja 217 hyväksyttäneen puolueitoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Puolueosastojen sääntöjen mukaan sen johtokuntaan kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi vähintään kolme ja enintään kahdeksan jäsentä.

Kunnallisjärjestöjen sääntöjen mukaan kunnallistoimikuntaan kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi vähintään viisi ja enintään viisitoista jäsentä.

Nykyiset säännöt antavat puolueosastolle ja kunnallisjärjestölle varsin suuret mahdollisuudet määrätä johtokunnan ja kunnallistoimikunnan suuruudesta paikallisten olosuhteiden ja toiminnallisten tarpeiden mukaisesti. Osana puolueen sääntöjen kokonaisuudistusta on kuitenkin paikallaan harkita myös näihin aloitteisiin liittyviä esityksiä.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puolueitoiminnasta ja hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 218. Puolueitoimikunnan jäsenten toimikauden ja valintakelpoisuuden rajaaminen".

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloite 218 hyväksyttäneen puolueitoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

On periaatteellisesti tärkeätä korostaa puoluekokouksen asemaa SDP:n ylimpänä päätöksentekijänä. Sen toimintamahdollisuudet ja vapaa harkintavalta on turvattava myös siten, että lainsäädännöllä tai puolueen omilla säännöillä asetetaan mahdollisimman vähän rajoituksia puoluekokouksen toiminnalle ja päätösvalalle. Puoluekokouksen eräs tärkeimmistä tehtävistä on valita puolueen johtohenkilöt, puolueitoimikunnan jäsenet ja varajäsenet. Puoluekokouksen tulee voida kulloinkin erikseen harkita, mitkä näkökohdat ovat ensisijaisia kun se suorit-

taa henkilövalintoja. Näin menetellen on puoluekokouksen välitön päätösvalta mm. näissä asioissa mahdollisimman suuri.

Em. perusteella puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 219. Uuden jäsenen äänioikeus puolueäänestyksessä

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Nykyisen jäsenmaksukäytännön vallitessa uudet puolueen jäsenet kirjautuvat äänioikeutetuiksi alle puolessa vuodessa jäseneksi liittymisestä. Uudella puoluejäsenellä on puolueosaston sisäisessä toiminnassa täydet jäsenoikeudet luu-
kuunnottamatta edustuskelppisuutta välittömästi jäseneksi liittyttyään. Äänioikeuden käyttöä säätelevät aikamäärät on jouduttu kirjoittamaan nykyisiin sääntöihin verraten monimutkaisesti, koska on haluttu ehkäistä mahdollisuudet vaalivilppiin puolueäänestyksissä. Puolueen sääntöjen kokonaisuudistuksen yhteydessä on tarpeen selvittää, voidaanko uusien jäsenten äänioikeus turvata nykyistä joustavammin.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puoluetoiminnasta.

Puheenjohtaja: Aloite 220. Äänioikeuden rajaaminen puolueäänestyksessä

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puolueen järjestörakennetta ja sääntöjä laadittaessa on haluttu korostaa sitä, että päätettäessä yleisiin vaaleihin tapahtuvasta ehdokasasettelusta jäsenet voisivat vaikuttaa ehdokasasetteluun yleisesti, ei vain yhden ehdokkaan osalta. Puolueen ja sen jäsenten kannalta on pidettävä ensisijaisena, että yleisten vaalien ehdokasasettelu kokonaisuutena on mahdollisimman tarkoituksenmukainen ja kattava. Jotta yksittäinen puoluejäsen voi tuoda esiin näkemyksensä ehdokasasettelusta laajemminkin kuin vain eniten kannattamansa ehdokkaan osalta, on välttämätöntä turvata puolueäänestyksessä mahdollisuus osoittaa tukensa useammalle kuin yhdelle ehdokkaalle. On myönnettävä, että nykyiseen puolueäänestyskäytäntöön liittyy epäkohtia, mutta rajaamalla äänioikeus siten kuin aloitteessa esitetään kavennettaisiin voimakkaasti jäsenistön nykyisiä oikeuksia.

Puoluekokous edellyttää aloitteessa esitettyjä näkökohtia harkittavan osana puolueen sääntöjen kokonaisuudistusta.

Puheenjohtaja: Aloite 221 Puoluekokousedustajan valitseminen piirijärjestokohtaisista vaalipiireistä

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan päätösesitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokousedustajien valinnassa on vaaliyhtymäjärjestelmän avulla turvattu niiden alueiden ja kuntien asema, joissa on verraten vähän puolueen jäseniä. Muutoin olisi ilmeinen vaara, että suurten asutuskeskusten merkitys korostuisi entisestään puoluekokousedustajia valittaessa. Pienet puolueosastot, erityisesti niissä kunnissa, joissa on vähän puolueen jäseniä, ovat kokeneet nykyisinkin, että niiden edustus puoluekokouksessa on liian vähäinen.

Postiäänestyksen käyttöönotto puoluekokousedustajien vaalissa edellyttää viireillä olevan yhdistyslainsäädännön uudistushankkeen toteutumista.

Puoluekokous viittaa päätökseensä kannanotoksi puoluetoiminnasta.

Puheenjohtaja: Aloitteet 222 ja 223 Puoluekokousedustajien määrän lisääminen

Keskustelua. Keskustelu on päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Aloitteiden toteuttaminen lisäisi puoluekokousedustajien määrää erittäin paljon. Samalla vaarantuisi puoluekokouksen edustavuus siinä suhteessa, miten puolueen jäsenistö jakautuu maan eri osiin ja erikokoisiin kuntiin. Puolueen säännöissä korostuu se, että puoluekokousedustajia ei nähdä kuntien ja kunnallisjärjestöjen edustajina, vaan piirijärjestöjen alueelta valittuina piirin edustajina.

Puoluekokousten yhteydessä on järjestetty erilaisia juhlia, tapaamistilaisuuksia ja mahdollisuuksia seurata kokouksen kulkua, jotta muutkin puolueen jäsenet kuin kokouksen osanottajat voisivat tuntea yhteenkuuluvuutta toisten sosialidemokraattien kanssa ja antaa panoksensa puolueen joukkotoiminnalle.

Em. perusteella puoluekokous hylkää aloitteet.

Puheenjohtaja: Aloite 224. Puoluekokouskauden pidentäminen neljään vuoteen ja maakunnallisten puoluepäivien sääntömääräistäminen

Keskustelu alkaa. Martti Tuovinen, Kuopio, ole hyvä!

Tuovinen Martti (Kuopion piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Varkauden Työväenyhdistyksen tekemä esitys puolueen sääntömuutokseksi on kaksiosainen. Ensimmäinen osa koskee puoluekokouskauden jatkamista nykyisestä kolmesta vuodesta neljään vuoteen.

Tietenkin tässä ensimmäisenä haittapuolena nähtäneen järjestödemokratian, jäsenistön vaikuttamismahdollisuuksien kaventuminen, mutta sanoisin kuitenkin, että jos näitten etuuksien mittarina on puoluekokousten tiheys, niin parhaiten ne toteutuisivat jo-

ka vuosi pidettävillä puoluekokouksilla, ääritapauksissa kevä- ja syyskokouksina.

Aliarvioimatta vähääkään puoluekokouksen merkitystä tiedämme myös sen, että puoluekokouksiin valmistautuminen ja niitten annin mahdollinen purku kenttätasolla tapahtunee määrältään suhteellisen pienen jäsenjoukon kesken. Meidän on pakko löytää keinoja kosketuspinnan laajentamiseksi jäsenistöömme ja kannattajimme. Meidän aktiivien toinen toistemme selän peseminen ei enää riitä.

Tiedämme myös, että puoluekokouksen järjestäminen on rahaa kysyvää puuhaa puolueen kaikilla järjestötasoilla. Puoluekokouksen jatkaminen vuodella säästäisi aina kerran kahdessatoista vuodessa puoluekokoukseen tarvittavat varat hyödynnettäväksi palvelemaan niitä tarpeita, jotka näemme nykyisessä puolue työssä välttämättömäksi korjata.

Puoluekokouksen jatkaminen antaisi paremmin tilaa toisessa osassa tehdyille esitykselle maakunnallisten puoluepäivien järjestämiseksi puoluekokousten puolivälissä. Näiden tarkoituksena on täyttää sitä tyhjyyttä, joka puolueen järjestötoiminnassa vallitsee ja tiivistää niitä etäisyyksiä, joita puoluejohtoon ja jäsenistön välillä on todettu olevan.

Puoluepäivien kirjaaminen puoluesääntöihin ei tietenkään ole välttämätöntä, jos ne ilmenevät puolueen, puoluepiirien, kunnallisjärjestöjen kuin perusjärjestöjenkin toimintaohjelmassa.

Piirien kesken alueellisesti sopiviksi katsotut, ikin alueen sopivaan ajankohtaan ajoitetut ja sisällöltään yleistä ajankohtaisuutta kuin kutakin maakuntaa huomioivat puoluepäivien annit ylittävät alueelliset kuin valtakunnallisetkin uutiskynnykset saaden näin yleisempääkin huomiota osakseen. Se luo samalla mahdollisuuksia asioistamme kiinnostuneille osallistua näin järjestettyihin sosialidemokraattisiin rientoihin. Tämä olisi yksi tapa saada sosialidemokratiaa näkyvämmäksi ja kuuluvammaksi sekä omaan jäsenistöön että siitä ulospäin suuntautuvana.

Tämän lisäksi aikaa ja tilaa vielä riittää kaikelle perinteiselle kuin myöskin kaivatuille uusille puoluetoimintaa elvyttävälle toiminnolle. Moni-ilmeisyys sosialidemokratiassa ei ole sille rasite vaan sen rikkaus. Sen yhteensovittaminen käytäntöön puoluetoiminnassamme on meille jokaiselle yksi tärkeimmistä haasteista. Vaikka tekemämme esitys ei tässä kokouksessa toteutuisikaan, niin olkoon se kuitenkin vakaa toivomus huomioitavaksi suurempaa puoluesääntöremonttia tehtäessä mahdollisesti jo seuraavassa puoluekokouksessa.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu päättyy.

Aloite 224 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Puolueen sääntöjen kokonaisuudistuksen yhteydessä on syytä harkita myös puoluekokouksen pituus.

Puoluejärjestöjen toiminnallisilla tapahtumilla, juhlilla, neuvottelutilaisuuksilla ja kampanjatempauksilla on erittäin suuri merkitys puolueen julkisuudelle ja puolueen jäsenten osallistumismahdollisuuksien kannalta. Niiden muotoja ja teemoja on jatkuvasti kehitettävä ja ajanmukaisettava. Sen vuoksi niiden toimeenpanoa ei ole syytä kaavamaisesti määräämällä niiden sisällöstä tai aikataulusta puoluejärjestöjen säännöissä.

Puoluekokous viittaa päätökseensä puoluetoiminnasta ja esittää, että puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 225. Eri sukupuolten edustus puolue-elimissä

Keskustelu alkaa. Keskusteluun on pyydetty kaksi puheenvuoroa. Ensin Heli Santala, Pohjois-Häme, ja valmistautuu Tuula Haatainen. Heli Santala, ole hyvä!

Santala Heli (Pohjois-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Täällä kokouksessa on kuultu kauniita sanoja tasa-arvosta ja naisten osuuden kasvamisesta erinäköisissä puoluetehdävisissä. Tasa-arvo on kuitenkin vielä kaukana SDP:n sisäisestä järjestöhierarkiasta.

Sen vuoksi esitän, että aloitteen 225 puoluetoimikunnan vastaus ei tyydytä puoluekokousta, vaan puoluekokous päättää, että aloite 225 hyväksytään esitetyssä muodossaan.

Haatainen Tuula (Helsingin piiri): Hyvät kokousedustajatoverit! Tämä aloite, jonka Heli Santala esitti hyväksyttäväksi, koskee siis sukupuolten edustusta puolue-elimissä. Tässä aloitteessahan esitetään kiintiön ottamista käytäntöön, jolloin 50 % puolueen johtolimistä varattaisiin naisille.

Kannatan tätä Heli Santalan tekemää esitystä. En kannata kiintiöpaikkoja koulutuspaikkoihin ja muualla yhteiskunnassa oleviin paikkoihin. Sen sijaan minun mielestäni kiintiöinti olisi sopiva tapa edistää sukupuolten välistä demokratiaa, tasa-arvoa, puolueen sisällä. Siksi kannatan tätä nimenomaan meidän omassa järjestössä. Muualla en ole ollut kovinkaan innostunut tästä ajatuksesta. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitos. Keskustelu päättyy. Keskustelun aikana on tehty muutosesitys.

Esitän, että aloite lähetetään ohjelmavaliokuntaan. Esitykseni hyväksyttäneen. Hyväksytty.

XVI Järjestötalousaloitteet

Puheenjohtaja: Siirrytään seuraavaksi kohtaan XVI "Järjestötalousaloitteet". Ne löytyvät sivulta 367.

Puheenjohtaja: Esitys 243. Puolueen yhtenäisjäsenmaksu vuosiksi 1988—1990

On pyydetty kaksi puheenvuoroa. Jari Blom, Keski-Suomi, ja valmistautuu Auli Kivenmaa, SNK. Jari Blom, ole hyvä!

Blom, Jari (Keski-Suomen piiri): Hyvät toverit! Keski-Suomen piirijärjestöryhmä on tätä asiaa useaan otteeseen käsitellyt, Keski-Suomen Nuorten Kotkien piirijärjestö on tehnyt asiasta meille aloitteen ja olen itsekin tehnyt asiasta aloitteen.

Nuorisotoiminnan korostaminen meidän puolueessamme on hyvin tärkeää ja se ei onnistu ilman taloudellisia voimavaroja. Piirimme ryhmä kannattaa nuorisomarkan korottamista ja kannatan näitä esityksiä, jotka kannattavat nuorisomarkan korottamista.

Nuorisomarkka on säilynyt jo vuosia samana. Kulut ovat kasvaneet ja toiminta on laajentunut. Piirijärjestöt erityisesti eivät enää tule toimeen vastaavalla tuella. Hyvät toverit, korotakaamme nuorisomarkkaa.

Puheenjohtaja: Kiitos. Seuraava Auli Kivenmaa, SNK.

Kivenmaa Auli (Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto): Hyvät toverit! Kannatan Jari Blomin ja Keski-Suomen piirin tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitos. Keskustelu päättyy. Keskustelun aikana on aloitteeseen 243 tehty muutosesitys.

Esitän, että aloite lähetetään valiokuntaan. Esitykseni voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Aloitteet 244.-246. Perhekohtaisen jäsenmaksun käyttöönotto

Keskustelu alkaa. Puheenvuoroja on pyytänyt Matti Kallio-Soukainen, Varsinais-Suomi ja valmistautuu Keijo Jalonen, Varsinais-Suomi. Matti Kallio-Soukainen, ole hyvä!

Kallio-Soukainen Matti (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Varsinais-Suomen Sosialidemokraattinen piiri ry. on aloitteessa 244 esittänyt, että puoluekokous antaisi puolue toimikunnalle tehtäväksi selvittää mahdollisuudet siirtää käytäntöön, jossa perheenjäsenistä vain yksi maksaisi täyden maksun ja muut perheeseen kuuluvat puolueen jäsenet alhaisempaa jäsenmaksua.

Samansuuntaisen aloitteen ovat tehneet Pyhärannan Sosialidemokraattinen Yhdistys ry. ja Seinäjoen Työväenyhdistys ry.

Puolue toimikunta viittaa hylkäsesityksessään perherekisterin muodostamisvaikeuksiin ja sen työtä lisäävään vaikutukseen. Näin on asia saattanut olla joskus vuosia sitten, jolloin asia ensimmäisen kerran on ollut puoluekokouksessa esillä, tuskin kuitenkaan enää tänä päivänä, sillä atk-valmiudella, joka meillä on käytettävissämme.

Lisäksi voidaan kai kysyä, miten muut valtakunnalliset järjestöt sitten pystyvät esitetyn kaltaisen maksujärjestelmän hoitamaan ja luomaan.

Puoluetoimikunnan viittaus ristiriitaan tasa-arvopyrkimysten kanssa tuntuu vähintäänkin haetulta. Aloitteessa esitetty perhejäsenmaksujärjestelmä on nyt jo alleviivaan neljännen kerran puoluekokouskäsitellyssä. On varmasti kohtuullista ja järjestödemokratian mukaista, että puoluetoimikunta vihdoinkin selvittää ja tutkii aloitteissa tarkoitetut toimenpiteet ja niiden todennäköiset vaikutukset puolueen talouteen ja järjestötoiminnan edellytyksiin.

Aloitteen tekijöinä uskomme nimenomaan, että aloitteiden toteuttaminen helpottaisi jäsenrekrytointia ja siten virkistäisi ja voimistaisi järjestötoimintaa. Juuri tämä oli tavoitteemme, kun aloitteen teimme ja sen piirikokouksessamme yksimielisesti hyväksyimme. Eikö tämä tavoite todella kiinnosta puoluetoimikuntaa?

Toveri puheenjohtaja! Ehdotan, että puoluekokous velvoittaisi puoluetoimikunnan selvittämään mahdollisuudet perhekohtaisen jäsenmaksun käyttöönottoon.

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro Keijo Jalonen, Varsinais-Suomi.

Jalonen, Keijo (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Hyvät toverit! Me olemme erilaisten rekisterien alla. Tänä päivänä ei varmaan ole mahdotonta muodostaa puolueelle sellainen rekisteri, jossa puolueen jäsenille lähetetty posti ei tulisi niin monena kappaleena, kuin se tulee sellaisiin jäsentalouksiin, missä on enemmän kuin yksi jäsen. Siitä yksi säästö tähän perusteltuun puoluetoimikunnan esittämään kustannusta lisäävään vaikutukseen.

Kuten aloitteessa todettiin, varmasti sillä on vaikutusta saada perheen jälkikasvut mukaan. Tämän perusteella toivon, että aloite käsitellään uudelleen ja tämä kokous voi ottaa kantaa siihen, että puoluetoimikunta velvoitetaan selvittämään tämän rekisterin käyttöönotto, jota rekisteriä on varmasti mahdollisuuksia käyttää muuhunkin tarkoitukseen puoluetoiminnassa. Varmasti se ei ole vaarallinen rekisteri. Kannatan Kallio-Soukaisen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Keskustelu päättyy.

Keskustelun aikana on aloitteeseen 244 tehty muutosesitys. Koska aloitteet 244, 245 ja 246 kaikki koskevat perhekohtaisen jäsenmaksun käyttöönottoa, esitän, että nämä kaikki kolme aloitetta lähetetään valiokuntaan.

Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Aloitteet 247. ja 248. Jäsenmaksutuoton jakaminen naistoiminnan tukemiseen

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloitteet 247 ja 248 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa päätökseensä jäsenmaksuista, jossa aloite on otettu huomioon.

Puheenjohtaja: Aloite 249. Jäsenmaksujen jako

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloite 249 hyväksyttäneen puolue toimikunnan esityksen mukaisesti. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa päätökseensä jäsenmaksuista ja toteaa, että ns. järjestötoiminnan tukirahastolla pyritään lisäämään juuri pienten puolueosastojen osuutta jäsenmaksujen jaossa.

Puheenjohtaja: Aloitteet 250—256. Nuorisomarkan korottaminen

Voitaneen käsitellä yhdessä, koska ne koskevat nuorisomarkan korottamista. Käsitellään yhdessä. Hyväksytään.

Keskustelu alkaa. Pyydettyjä puheenvuoroja: Aune Jämsen, Kuopio, valmistautuu Irma Peiponen, Kuopio. Aune Jämsen, ole hyvä!

Jämsen, Aune (Kuopion piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Järjestötoimintamme taloudellisen pohjan ovat aina muodostaneet jäsenmaksut. Niillä on luotu taloudellisia edellytyksiä toiminnalle. Järjestötalousaloitteet 250—256 esittävät nuorisomarkan korottamista.

Esitän, että puoluekokous päättää, että nuorisomarkka korotetaan vuonna 1988—1990 10 markkaa maksavaa jäsentä kohti vuodessa. On tärkeää turvata puolueen piirissä sekä varhaisnuorten että nuorten toimintamahdollisuudet. Toverit! Tätä kautakin sosiaalidemokraattinen aate etenee.

Puheenjohtaja: Irma Peiponen, Kuopio, valmistautuu Pertti Knuuttila.

Peiponen, Irma (Kuopion piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Aune Jämsenin tekemiä ehdotuksia. Meidän on luotava taloudelliset mahdollisuudet lasten ja nuorten toiminnalle. Kenenkään ei tarvitse pelätä, että esimerkiksi kotka-kerhot ovat pelin politiikan oppitunteja, mutta niissä voidaan vahvistaa kodin sosiaalidemokraattista aatemaailmaa. Tällä ylikansallisen massakulttuurin aikakaudella on erittäin tärkeää, että tällaista toimintaa tuetaan.

Muuten olen sitä mieltä, että Majaiisa Niemisen esittelypuheenvuoro tulee saada kaikkien jäsenten luettavaksi lehdistömme kautta.

Puheenjohtaja: Pertti Knuuttila, Keski-Suomi, valmistautuu Alvar Virtanen, Keski-Suomi.

Knuuttila, Pertti (Keski-Suomen piiri): Oli hyvä esitys tuo 10 markan nuorisomarkkaesitys, mutta tänäkin iltana olemme jo havainneet, että on olemassa tiettyjä realiteetteja tämän puolueen nuorisotoiminnassa. Me tuolla Keski-Suomen ryhmässä olemme asiaa harkinneet ja vaikka olen ilmeisesti sen verran taantumuksellinen nuori ja ehkä vielä

taantumuksellisempi tämän päivän jälkeen, niin uskallan kuitenkin esittää, että nuori-somarkkaa korotettaisiin kahdella markalla.

Puheenjohtaja: Alvar Virtanen, Keski-Suomi.

Virtanen, Alvar (Keski-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Minä tunnen, niin kuin meidän kaikkien, toverit, tulisi tuntea huolta siitä, mikä tilanne on nuorison osalta meidän puolueessamme. Tämän takia ja näissä merkeissä haluan kannattaa tätä Knuuttilan esitystä. Tämä on varmasti hyvin realistinen esitys. Toivoisin, että se tässä puoluekokouksessa tulisi hyväksytyksi.

Puheenjohtaja: Keskustelu päättyy.

Keskustelun aikana on tehty kaksikin samansuuntaista muutosesitystä. Esitän, että aloitteet 250—256 lähetetään valiokuntaan.

Ehdotus hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Aloitteet 257. Jäsenmaksujen alentaminen ja 258. Jäsenmaksut säilytettävä ennallaan

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloitteissa 257 ja 258 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esitys päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa päätökseensä jäsenmaksuista, jossa esitetään jäsenmaksun reaaliarvon säilyttämistä ja eräältä osin jäsenmaksun alentamista.

Puheenjohtaja: Aloite 259 Jäsenmaksun alentaminen ja maksuperusteiden muuttaminen

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Aloitteessa 259 hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esitys päätökseksi. Hyväksytään.

Jäsenmaksujen tasoa ja jakoa koskevassa esityksessä puoluekokous viittaa päätökseensä jäsenmaksuista.

Puolue- ja piirikokousedustusten tulee määräytyä puoluejärjestöjen jäsenmäärien mukaan, joten tältä osin puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 260 Jäsenmaksuperusteiden muuttaminen

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättyy.

Hyväksyttäneen puoluetoimikunnan esitys päätökseksi. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että aloitteen kohdassa 1. oleva esitys on huomioitu päätöksessä jäsenmaksuista. Kohdassa 2 oleva esitys on huomioitu siten, että luokan 2 b) jäsenmaksu on alennettu 30 mk:aan kantokerralta ja siihen kuuluisivat myös pienituloiset eläkeläiset.

Kohdassa 3 esitettyä korotusesitystä ei ole huomioitu jäsenmaksupäätöksessä. Kohdassa 4 esitetty jäsenhuollon käsikirjan painos uusitaan alkavalla puoluekokouskaudella. Jäsenten muuttoa paikkakunnalta toiselle on jäsenhuoltotyössä pyrittävä seuraamaan entistä paremmin.

Puheenjohtaja: Aloite 261. Määrärahan ottaminen valtion tulo- ja menoarvioon työväentalojen yleiskustannusten alentamiseen

Keskustelu alkaa. On pyydetty kaksi puheenvuoroa. Ensin Tauno Sarja, Vaasa, valmistuu Tauno Kivelä, Vaasa.

Sarja, Tauno (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja! Työväentalot ovat arvokkaita toiminnan tukipisteitä. Useimmiten ne ovat varsin pienten yhdistysten hoidossa ja aiheuttavat lähes ylivoimaisia kustannuksia näille yhdistyksille. Aloitteessa 261 on esitetty valtion tulo- ja menoarvion vuotuista määrärahaa näiden talojen yleiskustannuksien osittamiseen peittämiseen.

Puoluetoimikunnan lausunto ei kuitenkaan tue tätä aloitetta. Näin ollen esitän, että tämä aloite 261 hyväksyttäisiin.

Puheenjohtaja: Tauno Kivelä, Vaasa.

Kivelä, Tauno (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Tauno Sarjan tekemää muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Keskustelu päättyy.

Keskustelun aikana on tehty muutosesitys. Esitän, että aloite 261 lähetetään valiokuntaan.

Esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Näin keskeytetään järjestötalousaloitteiden käsittely. Merkitään.

Puheenjohtajaksi siirtyi Pekka Morri.

VIII. Sosiaalipoliittiset aloitteet

Puheenjohtaja: Seuraavaksi ryhdymme käsittelemään sosiaalipoliittisia aloitteita.

Puheenjohtaja: Aloite 119. Perhepoliittisen ohjelman täydentäminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätösesitykseksi voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Vuonna 1974 hyväksytyn perhepoliittisen ohjelman suuntaviivojen mukaisesti on edetty mm.:

- Lastensuojelulaissa on kehitetty lapsen asemaa myös itsenäisinä yksilöinä.
- Sairausvakuutuslain mukaan vanhemmilla on oikeus saada vanhempainrahaa yhteensä 263 arkipäivältä, josta kuuluu 105 vain äidille ja 158 joko äidille tai isälle.
- 1.1.1985 voimaan tulleen lainuudistuksen myötä on vuoteen 1990 mennessä alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmilla mahdollisuus vanhempainrahakauden jälkeen valita joko kunnallinen päivähoitopaikka tai lasten kotihoidon tuki.
- 1.1. 1985 lukien on alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmilla mahdollisuus saada hoitovapaata vanhempainloman jälkeen ilman, että työsuhde katkeaa. Uudistus toteutetaan asteittain lapsiluvusta ja lasten iästä riippuen vuoteen 1989 mennessä. Tämän jälkeen kaikilla 3-vuotiaiden vanhemmilla on oikeus hoitovapaaseen.
- 1. 10. 1986 alkaen lapsilisän ikäraja on 17 vuotta.
- Alakohtaisin työ- ja virkaehtosopimuksin on yleensä mahdollisuus saada kolme päivää aikaa järjestää sairaan lapsen hoito. Alan lainsäädäntö puuttuu edelleen.
- Lastensuojelulaki, isyyslaki, laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta sekä laki lapseksiottamisesta ovat toteuttaneet pääpiirteissään ohjelmassa esitetyt vaatimukset.
- Avioliittolainsäädännön uudistus on vireillä. Lapsen yhteinen huoltomahdollisuus on toteutunut lailla lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta.
- Täysivaltaisuusikäraja on 18 vuotta. Lastensuojelulaki ja laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta ovat laajentaneet lapsen mielipiteen kuulemisvelvollisuutta 15-vuotiaisiin lapsiin.

Puoluekokous toteaa, että vaikka monia ohjelmassa esitettyjä tavoitteita on toteutunut, se on edelleen perusteiltaan käyttökelpoinen. Päättäneellä puoluekokouskaudella ovat SDP:n sosiaalipoliittinen toimikunta ja sen jaostot käyneet keskustelua sosialidemokraattien sosiaalipoliitiikan tulevaisuuden painopisteistä. Lähtökohtana ovat olleet kaikkein heikoimmassa asemassa olevien kansalaisten ongelmat. Tällöin kiireellisenä on pidetty mm. sosiaalihuolto-ohjelman uudistamista.

Kaikki, myös aloitteessa esitetyt, lapsiperheiden tukimuodot ovat sinänsä myönteisiä, mutta niitä on paljon ja ne ovat tulleet niin monimutkaisiksi, että perheet eivät aina huomaa edes saavansa tukea. Etuudet voivat myös vaikuttaa toinen toisiinsa siten, että yhtä tukea lisättäessä toinen jää pois kokonaan, jolloin yhteenlaskettu määrä jopa vähenee.

Puoluekokouksen mielestä erillisten ohjelmien uudistamista kiireellisempää on selkiyttää ja yhdenmukaistaa erityisesti lapsiperheiden tukea, mutta myös muuta sosiaalipoliittista tukea. Puoluetoimikunnan tulee lisäksi selvittää, mitä sosiaalipoliittisia ohjelmia puoluekokouskaudella uudistetaan.

Puheenjohtaja: Aloite 120. Lapset tarvitsevat hyvän hoitopaikan

Keskustelu alkaa. Aloitteeseen on pyydetty yksi puheenvuoro. Simo Paassilta, Varsinais-Suomi. Onko Simo Paassilta paikalla?

Paassilta, Simo (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Tässä puoluekokouksessa hyväksymme puolueellemme uuden kunnallispoliittisen ohjelmaluonnoksen. Tämän ohjelman ydin on pyrkimys kohti palvelukuntaa.

Erittäin keskeinen kunnallinen palvelu on lasten päivähoidon järjestäminen kaikille sitä tarvitseville. Näin ei tänä päivänä ole, kaukana siitä. Aloitteen 120 tekijät ovat oikealla asialla, ja haluan antaa sille tukeni kuin myös koko Varsinais-Suomen puoluekokousryhmä.

Päivähoitotarjonnan rakentaminen kaikille tarvitseville on kiireellinen tehtävä. Koulutusta on lisättävä nopeasti päivähoitohenkilökunnan tarvetta vastaavaksi ja yhteiskunnan on hyväksyttävä myös palkkauksellisesti ja muin työsuhte-eduin päivähoitajat korkean ammattitaidon omaaviksi työntekijöiksi.

Puoluetoimikunnan lausunnosta poiketen ja myös aloitteen aikataulusta poiketen esitän, että puoluetoimikunnan lausunnon ensimmäinen kappale hyväksytään esitetyssä muodossa, mutta toinen kappale muutetaan näin kuuluvaksi: "Puoluekokous edellyttää, että päivähoitopaikkoja lisätään niin paljon, että jokaisella kouluikäisellä on mahdollisuus saadaturvallinen, kunnallinen päivähoito viimeistään vuonna 1993."

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Keijo Jalonen, Varsinais-Suomi.

Jalonen, Keijo (Varsinais-Suomen piiri): Hyvät toverit! Tämä on asia, joka koskettaa monta osapuolta, kun puhutaan päivähoidosta ja päivähoitopaikoista. Tässä tulee kysymykseen hoitohenkilökunnan palkkaus- ja muut ehdot niin laitospaikoissa kuin perhepäivähoidossa ja kaikessa siinä välissäkin. Sen vuoksi on erittäin tärkeää, että näitä hankkeita kehitetään rinnan niin, että heistä tulee turvattu ammattiryhmä ja he pääsevät vastuutaan ja vaatimuksiaan vastaavalle palkkatasolle.

Kannatan Simo Paassillan tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Muita puheenvuoroja tähän aloitteeseen ei ole pyydetty. Keskustelu on päättynyt.

Keskustelun kuluessa on Simo Paassilta Keijo Jalosen kannattamana esittänyt, että mahdollisuus saada kunnallista päivähoitoa olisi jo vuonna 1993, kun puoluetoimikunnan lausunnossa päätösesitykseksi esitetään, että mahdollisuus saada kunnallista päivähoitoa olisi 1990 alkupuoliskolla eli vuoden 1995 loppuun mennessä.

Onko tulkinta oikea? Ilmeisesti on.

Puheenjohtaja: Esitän, että suoritamme koeäänestyksen.

Voidaanko puheenjohtajan menettelytapaesitys hyväksyä? Hyväksytään.

Koeäänestys

Pyydän ensiksi niitä, jotka ovat puoluetoimikunnan esityksen kannalla, eli sillä kannalla, että mahdollisuus saada kunnallinen päivähoitoa on 1990-luvun alkupuoliskolla, eli tulkintani mukaan vuoden 1995 loppuun mennessä, nostamaan edustajakorttinsa.

Kiitoksia. Ja sitten ne, jotka kannattavat Simo Paassillan ehdotusta vuoden 1993 loppuun mennessä, nostavat edustajakorttinsa ylös.

Näyttää olevan niin tasaista, että lähetetään valiokuntaan.

Puheenjohtaja: Aloitteet 121. Isyysloman pidentäminen 2 kuukauteen. 122. Laajennettu isyysloma ja 123. Lasten hoitovapaan jakaminen molempien vanhempien kesken.

Aloitteisiin on pyydetty yhteensä neljä puheenvuoroa. Keskustelu alkaa. Ensimmäisenä Tauno Sarja, Vaasa, valmistautuu Marja-Leena Saari, Vaasa.

Sarja, Tauno (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja! Ei ole kohtuullista, että perhelainsäädäntöä kehitettäessä syntyy uusia ongelmia. Näin on kuitenkin käynyt. Isän vanhempainloma-oikeutta laajennettaessa äiti menettää vastaavalta ajalta vuosiloma-oikeuden.

Näin ollen esitän lisäyksenä aloitteiden 121-123 päätösesitykseen: Vuosilomalakia on muutettava siten, ettei äiti menetä vuosiloma-oikeuttaan siltä ajalta, jonka isä on pitänyt vanhempainlomana.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Marja-Leena Saari, Vaasa, valmistautuu Juha Eskelinen, Uusimaa.

Saari, Marja-Leena (Vaasan piiri): Kannatan Tauno Sarjan tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Juha Eskelinen, Uusimaa, valmistautuu Heli Santala, Pohjois-Häme.

Eskelinen, Juha (Uudenmaan piiri): Aloitteessa 121 erittäin tärkeä ja oleellinen seikka on se, että lasten huoltamisesta ja kasvattamisesta vastuu ei ole vain äideillä, vaan se on myös isillä. Luulen, että se vastaa, se nähdään kohta, jos ei nyt kokoussalin, niin

modernien uusien ihmisten ajattelua. Aloitteessa 121 esitetään, että isille olisi saatava myös kahden kuukauden pakollinen isyysloma, jota ei vähennettäisi nykyisestä vanhempainloman pituudesta. Tällainen järjestelmä toisi isät lähemmäksi lapsia ja tasa-arvoistaisi nuorten naisten ja miesten asemaa työmarkkinoilla. Luulen, että tällainen kanta, että puoluekokous yhtyy aloitteeseen, olisi erinomainen tapa uudistaa puolueen imagoa.

Esitän, että puoluekokous yhtyy aloitteessa 121 tehtyyn esitykseen.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Ja viimeisenä Heli Santala, Pohjois-Häme.

Santala, Heli (Pohjois-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Tasa-arvo on usein toistuva sana Sosialidemokraattisen Puolueen erilaisissa ohjelmissa ja kannanotoissa. Nyt meillä on käsissämme aloite, joka erittäin konkreettisella tavalla lisäisi tasa-arvoa perheessä ja erityisesti työelämässä.

Esitys siitä, että isillä olisi oikeus kahden kuukauden isyyslomaan, joka ei aiheuttaisi taloudellisia menetyksiä lapsen äidille äitiyspäivärahan osalta, on erittäin hyvä, ja kannatan Juha Eskelisen tekemää esitystä. Tämä on tietenkin vain välivaihe pyrittäessä siihen, että lapsenhuolto- ja äitiyslomakausi olisi tasan isän ja äidin kesken, mutta ymmärrän, että alkuvaiheessa voimme tyytyä näin pieneen kuin kahteen kuukauteen.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu on päättynyt.

Teen seuraavan menettelytapaehdotuksen. Esitän, että aloitteet ja niihin tehdyt muutosesitykset lähetettäisiin ohjelmavaliokunta II:een.

Lähetettäneen. Lähetetään.

Puheenjohtaja: Aloite 124. Päivähoiton maksuttomuus

Keskustelu alkaa. Aloitteeseen on pyydetty kaksi puheenvuoroa. Ensimmäisenä Simo Paassilta, Varsinais-Suomi, valmistautuu Anja Savolainen, Varsinais-Suomi.

Paassilta, Simo (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja! Koska tuossa aloitteen 120 kohdalla havaitsin salissa lapsiperheystävällisyyttä, niin jatkan samasta teemasta puhumalla lapsiperheiden puolesta.

Työväenliikkeen toteutuneita tavoitteita, jotka ovat kansalaisten tasa-arvon kannalta tärkeitä, ovat mm. maksuton peruskoulu ja maksuton perusterveydenhuolto. Perhepolitiikan alueella on saatu lapset tasa-arvoistava lapsilisäjärjestelmä sekä laajentuva päiväkotijärjestelmä.

Puolueemme kunnallispoliittisen ohjelmaluonnoksen ytimen eli palvelukunnan periaatteiden kannalta peruskouluun rinnastettava maksuton ja kaikille sitä haluaville kuntien tarjoama turvallinen päivähoito tulee toteuttaa mahdollisimman pian.

Esitän Varsinais-Suomen edustajaryhmän valtuuttamana, että puoluetoimikunnan lau-

sunnosta poiketen puoluekokous päättäisi hyväksyä tavoitteeksemme maksuttoman päivähoidon vuoteen 1995 mennessä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Anja Savolainen, Varsinais-Suomi.

Savolainen, Anja (Varsinais-Suomen piiri): Haluan kannattaa Simo Paassillan tekemää muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Muita puheenvuoroja ei ole. Keskustelu on päättynyt.

Sihteeriksi siirtyi Erkki Gröndahl.

Puheenjohtaja: Hereillä kyllä ollaan. Teen seuraavan menettelytapaesityksen, että asia lähetetään valiokuntaan. Hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Aloite 125. Kunnalliset kotipalvelut

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous hyväksyy aloitteessa esitetyt toimenpiteet, että

- jokaisella palveluja haluavalla ja tarvitsevalla olisi mahdollisuus saada niitä
- maan eri osat saadaan palvelujen tarjonnan suhteen samanarvoiseen asemaan
- työntekijöitä hakeutuisi tarpeellinen määrä kotipalvelutoiminnan piiriin. Työntekijöiden saatavuutta tulee helpottaa palkkojen erityisillä, asuntojen tarjoamisella sekä sosiaalietuuksilla.

Samalla puoluekokous kuitenkin katsoo, ettei niiden hyväksyminen edellytä erillisen ohjelman kirjoittamista.

Puheenjohtaja: Aloite 126. Nuorten sosiaali- tms. etuja koskevien ikärajojen yhtenäistäminen

Keskustelu alkaa! Aloitteeseen on pyydetty yksi puheenvuoro, Lilja Valjakka Etelä-Häme. Onko Valjakka paikalla? Ei. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Verovähennyksistä hyötävät suhteellisesti eniten suurituloiset. Siksi vähennyksiä on selkiytettävä. Muiden lasta koskevien tukimuotojen ikärajan yhtenäistäminen vastaamaan täysi-ikäisyysrajaa on perhepoliittisesti ja myös nuorisopoliittisesti perusteltua. Jokaista tukea on tarkasteltava kuitenkin erikseen ottaen huomioon, mihin tarkoitukseen se on luotu.

Puheenjohtaja: Aloite 127. Synnyttäminen maksuttomaksi

Keskustelu alkaa! Aloitteeseen on pyydetty kaksi puheenvuoroa. Ensiksi Tuula Haatainen, Helsinki, valmistautuu Heli Santala, Pohjois-Häme.

Haatainen, Tuula (Helsingin piiri): Hyvät lapsiperheystävälliset kokoustovertit! Teen muutosesityksen puoluetoimikunnan lausuntoon aloitteesta 127 Synnyttäminen maksuttomaksi.

Esitän, että lausunto muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Puoluekokous hyväksyy aloitteen. Samalla puolue veloitetaan toimimaan muutoksen aikaansaamiseksi. Äitiyshuolto ja synnyttäminen ovat osa ennalta ehkäisevää kansanterveystyötä, siksi hoitopäivistä synnytyssairaalassa oloajalta ei ole syytä periä maksua."

Sitten perustelut. Synnyttäminen on syytä saattaa täysin maksuttomaksi lapsiperheiden aseman parantamiseksi. Erityisesti vähävaraisille 350—700 markan sairaalalasku on kohtuuton. Toisaalta tarveharkinta leimaisi vähävaraisen synnyttäjän vähempiarvoiseksi. Esimerkiksi Helsingin kaupungin sairaalassa Kätilöopistolla hoitopäivämaksua ei peritä enää tänä vuonna heinäkuusta lähtien. Useissa muissa maissa hoitopäivistä ei myöskään peritä synnytyksen yhteydessä maksua. Näin on laita esimerkiksi Ruotsissa, Länsi-Saksassa, Neuvostoliitossa ja Israelissa. Tiedon voi tarkistaa Föräldrar-lehdestä 10/84. Kaikki tietävät, että perheen perustamisen yhteydessä joutuu yhtäkkiä monien kalliiden hankintojen eteen. Suurin osa perheistä on nuoria, ja tulotaso on myös alhainen. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia Tuula! Seuraavana Heli Santala, Pohjois-Häme.

Santala, Heli (Pohjois-Hämeen piiri): Haluan lämpimästi kannattaa Tuula Haataisen tekemää esitystä aloitteeseen numero 127.

Perustelut olivat niin vakuuttavia, että niitä tuskin lisää tarvitaan.

Puheenjohtaja: Tuula, voisitko tuoda kirjallisena esityksesi?

Keskustelun kuluessa on Tuula Haatainen Heli Santalan kannattamana tehnyt esityksen, että "Puoluekokous hyväksyy aloitteen, samalla puolue veloitetaan toimimaan muutoksen aikaansaamiseksi. Äitiyshuolto ja synnyttäminen ovat osa ennalta ehkäisevää kansanterveystyötä, siksi hoitopäivistä synnytyssairaalassa oloajalta ei ole syytä periä maksua."

Kysyn kokoukselta, voidaanko tämä kannatettu esitys hyväksyä yksimielisesti?

Hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Puoluekokous hyväksyy aloitteen. Samalla puolue veloitaa toimimaan muutoksen aikaansaamiseksi. Äitiyshuolto ja synnyttäminen ovat osa ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä, siksi hoitopäivistä synnytyssairaalassa oloajalta ei ole syytä periä maksua.

Puheenjohtaja: Aloitteet 128. Valistusta lisättävä ja sairausvakuutuskorvauksen piiriä laajennettava, 129. Kuukautissuojat ja ehkäisyvälineet ilmaisiksi ja 130. Ehkäisyvälineet ilmaisiksi.

Koska aloitteisiin ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

AIDS on vakava ongelma, joka tulee aiheuttamaan suuria kustannuksia terveydenhuollolle, sairausvakuutukselle ja eläkevakuutukselle. Ennaltaehkäisy on ainakin tämän hetkisen tietämyksen mukaan ainut keino estää sairauden leviämistä. Tärkeimpiä ennaltaehkäisykeinoja on kondomien käyttö.

Puoluekokous toteaa, että lääkintäviranomaisilla tulee olla riittävät mahdollisuudet ja voimavarat hoitaa nuorille tarkoitettua perhekasvatusta ja sukupuolivalistusta sekä jakaa ilmaiseksi ehkäisyvälineitä. Muilta osin aloitteet eivät anna aiheetta toimenpiteisiin.

Puheenjohtaja: Aloite 131. Järkevään terveydenhuoltoon

Keskustelu alkaa! Keskusteluun on pyydetty viisi puheenvuoroa. Ensimmäiseksi Sinikka Rokka, Uudenmaan piiri, valmistautuu Leena Luhtanen, Uusimaa.

Sinikka Rokka ei ole paikalla. Seuraavana Leena Luhtanen Uusimaa, valmistautuu Eeva Laitila, Uusimaa.

Luhtanen, Leena (Uudenmaan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Esitykseni koskee aloitetta 131 Järkevään terveydenhuoltoon.

Esitän, että puoluekokous päättää seuraavilla poistoilla ja lisäyksellä yhtyä puoluetoimikunnan lausuntoon.

Aloitteen kohta n:o 1, poistetaan ensimmäinen kappale.

Toinen kappale alkaa "On turvattava, että koko maassa..." Lisätään kappaleen loppuun lause: "Palvelusten on myös oltava mahdollisimman lähellä väestöä."

Lisätään seuraava kolmas kappale: "Kunnallista terveydenhuoltoa on kehitettävä siten, että väestön ei tarvitse palvelujen niukkuuden vuoksi turvautua yksityisiin terveystalouksien tuottajiin."

Kohta n:o 2 alkaa virkkeellä: "Lääkkeiden sekä lääkeaineiden tuonti ja lääkkeiden valmistus että kauppa on otettava yhteiskunnan omistukseen."

Toinen kappale poistetaan.

Kohta 3. Ensimmäinen virke poistetaan ja korvataan lauseella: "Terveyslautakuntien on tiukennettava yksityisten laitosten aloittamislupien myöntämistä."

Kohta 4. Toinen rivi, korvataan sanat "syytä pyrkiä" sanalla "vähennettävä".

Perusteluina esitän seuraavaa: Kuntien omia terveystalvaelulta tulee lisätä, varoja ei pi-
dä käyttää ostopalveluihin. Kunnallisten terveystalvaelujen laatua tulee jatkuvasti arvioi-
da ja sisältöä kehittää. Lääketeollisuuden ja apteekkilaitoksen yhteiskunnallistaminen
johtaisi huomattaviin säästöihin ja tuottaisi jokaiselle kansalaiselle hyötyä.

Sosialidemokraattien tavoitteena on ollut yhteiskunnan vaikutusvallan lisääminen lää-
kehuollossa. Julkisessa terveydenhoidossa toimivien lääkäreiden sivutyön vähentämi-
nen lainsäädäntöteitse, koska sopimusteitse tässä ei ole saavutettu tuloksia, on myös
perusteltua. Sairausvakuutusjärjestelmän kautta ohjataan runsaasti verovaroja yksityi-
seen terveydenhuoltoon, siitä huolimatta sen toiminnan laatua ei tällä hetkellä valvota.
Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Voinko saada esityksesi kirjallisena? Seuraavana Eeva Laiti-
la Uusimaa, valmistautuu Auli Kivenmaa SNK.

Laitila, Eeva (Uudenmaan piiri): Pyydän saada kannattaa toveri Leena Luhtasen äsken
tekemiä esityksiä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Auli Kivenmaa peruuttaa. Heli Santala, Pohjois-Häme, pe-
ruuttaa.

Esitän, että aloite lähetettäisiin kannatettuine muutosesityksineen ohjelmavaliokunta
II:een. Voidaanko puheenjohtajan menettelytapaesitys hyväksyä?

Lähetettäneen? Lähetetään.

Puheenjohtaja: Aloite 132. Virkalääkärit ja yksityisvastaanotot

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetolimikunnan lausunto puo-
luekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Julkisissa sairaaloissa ei tulisi olla erikoismaksuluokkia, koska käytännössä tä-
mä merkitsee potilaiden eriarvoisuutta ja sitä, että vähemmän kiireiset potilaat
saattavat erikoismaksuluokan avulla esim. leikkauksijonoissa mennä edelle.

Yksityisvastaanottojen pitäminen siten, että näissä käytetään hyväksi sairaaloi-
den ja terveyskeskusten tiloja ja välineitä, ei myöskään ole asianmukaista.

Puheenjohtaja: Aloite 133. Terveystalvaelusten toimintaedellytyksiä parannettava.

Aloitteeseen on pyydetty yksi puheenvuoro. Keskustelu alkaa!

Ossi Heinonen, Uusimaa. Onko Ossi Heinonen paikalla? Ei ole paikalla.

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetolimikunnan lausunto puo-
luekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa kahdesta edellisestä aloitteesta tekemiinsä päätöksiin ja toteaa, että terveydenhuollossa painopisteenä on julkisen terveydenhuollon tehokas toteutuminen myös asutuskeskuksissa sekä hoitosuhteen jatkuvuuden parantaminen. Näitä tavoitteita voidaan edistää mm. aloitteissa esitetyin keinoin.

Puheenjohtaja: Aloite 134. Beaktande av arbetslöshet vid fastställande av nivan på sociala förmåner fastställs, Työttömyyden huomioonottaminen sosiaalietujen tason määrittämisessä

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Vår primära målsättning är full sysselsättning och den bästa socialförsäkringen är att få arbete. Om inte jobb finns, erbjuder den moderna arbetskrafts- och socialpolitiken flera utkomstalternativ. Det finns facklig grund- och fortutbildning, under vilken den arbetslösas utkomst tryggas. De arbetslösas utkomst tryggas av utkomstskyddet. För de unga finns samhällsgarantin och de långtidsarbetslösa har sysselsatts genom sårprogram. En del av arbetstagarens lön är deponerad för att senare utbetalas vid fall av sjukdom, arbetslöshet, föräldraledighet, ålderdom o.dyl. Dethär sk. inkomstbundna socialskyddet som innefattar det från inkomster oberoende grundskyddet, kompletterar varandra. Kommunalt utkomststöd fås av dem som inte får något stöd eller otillräckligt stöd från de övriga stödformerna.

Partikongressen konstaterar, att en sådan socialförsäkring är befogad som bibehåller en draglig inkomstnivå. De obefogade skillnader som finns i det nuvarande grundskyddet bör avlägsnas. Man bör särskilt se till att socialskyddet saknar blottor och man bör kunna hindra de fall som riskerar att falla igenom.

Ensisijainen tavoitteemme on täystyöllisyys, ja paras sosiaalivakuutus on työn saanti. Jos työtä ei ole, nykyaikainen työvoima- ja sosiaalipolitiikka tuo useita toimeentulovaihtoehtoja. On ammatillista perus- ja jatkokoulutusta, jonka aikana työttömän toimeentulo turvataan. Työttömien toimeentulon turvaa työttömyysturva. Nuorille on yhteiskuntatakuu, ja pitkäaikaistyöttömiä on työllistetty erityisohjelmin. Osa työntekijän palkasta on tallennettu maksettavaksi myöhemmin sairauden, työttömyyden, vanhempainloman, työkyvyttömyyden, vanhuuden ym. varalta.

Tämä nk. ansiosidonnainen sosiaaliturva ja siihen sisältyvä ansioista riippumaton perusturva täydentävät toisiaan. Kunnallista toimeentulotukea saavat todelliset väliinpuotoajat, jotka eivät saa lainkaan tai saavat riittämätöntä turvaa muista tukimuodoista.

Puoluekokous toteaa, että kohtuullisesti ansiotason säilyttävä sosiaalivakuutus on perusteltu-. Nykyisessä perusturvassa olevat perusteettomat erot on poistettava. Erityisesti on huolehdittava siitä, että sosiaaliturva on aukoton ja kaikki väliinpuotoamiset on pystyttävä estämään.

Puheenjohtaja: Aloitteet 135 Köyhyydessä elävien yli puolen miljoonan väestönosan toimeentuloturvan parantaminen ja 136. Kaupungeissa asuvien, pelkän kansaneläkkeen varassa elävien ihmisten toimeentulon parantaminen

Aloitteisiin on pyydetty neljä puheenvuoroa. Keskustelu alkaa! Ossi Muikku, Pohjois-Karjala, valmistautuu Tarmo Lunden, Ruotsalainen Työväenliitto. Muikku ei ole paikalla.

Sitten Kaj Nurmi, Ruotsalainen Työväenliitto, seuraavana Ossi Muikku.

Nurmi, Kaj (Suomen Ruotsalainen Työväenliitto): Puoluetoimikunnan lausunto aloitteisiin 135-136 on ympäröity, kuitenkin näissä aloitteissa on kysymys todellisesta häädästä, joka koskee vähäosaisia kanssaihmissiämme.

Partistytelsens utlåtande är svagt formulerat. Fast det är i dessa motioner fråga om en verklig nöd som berör vara medmänniskor.

Esitan lisättäväksi seuraavaa: "Puoluekokous velvoittaa puoluetoimikunnan toimimaan niin, että aloitteissa esitettyihin epäkohtiin voidaan puuttua jo laadittaessa ensi vuoden valtion tulo- ja menoarviota. Puoluekokous edellyttää lisäksi, että puoluetoimikunnan tulee vuoden 1988 loppuun mennessä antaa puolueuuevoston hyväksyttäväksi konkreettinen toimenpideohjelma näiden ongelmien ratkaisemiseksi.

Jag föreslar följande tillägg: partikongressen förpliktar partistytelsen att fungera på så sätt att man redan di man uppgör nasta ars statliga budgetförslag kan rätta tilldelar av de i motionerna framkomna missförhållandena. Partikongressen förutsätter dessutom att partistytelsen ger före utgangen av år 1988 tili partiradet för godkännande ett konkret handlingsprogram för att lösa dessa problem.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Tack skall du ha, Kaj. Voisitko jättää kirjallisena esityksesi. Seuraavana Ossi Muikku, Pohjois-Karjala, valmistautuu Sven-Erik Nylund, Ruotsalainen Työväenliitto.

Muikku, Ossi (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Kaj Nurmen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Sven-Erik Nylund, Ruotsalainen Työväenliitto, valmistautuu Tarmo Lunden, Ruotsalainen Työväenliitto.

Nylund, Sven-Erik (Finlands Svenska Arbetarförbund): Kamrat ordförande, kamrater! Jag understöder Kaj Nurmis förslag. Tack.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Viimeinen puheenvuoro Tarmo Lunden.

Lunden, Tarmo (Suomen Ruotsalainen Työväenliitto): Kannatan Kaj Nurmen tekemää ehdotusta. Jag understöder Kaj Nurmis förslag.

Puheenjohtaja: Keskustelu päättynyt.

Esitän, että aloite ja siihen tehdyt kannatetut muutosesitykset lähetetään ohjelmavalio-kunta II:een.

Lähetettäneen. Lähetetään.

Puheenjohtaja: Aloite 137. Opiskelijoiden toimeentulotuki

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puolue toimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous päättää, että opiskelijoiden tulee saada samat oikeudet kuin muut kansalaiset hakea toimeentulotukea ja muita sosiaalipalveluja opiskelu- paikkakunnaltaan, vaikka eivät ole ao. kunnan jäseniä. Kuntien tulee järjestää keskinäinen maksatusjärjestelmänsä siten, että opiskelupaikkakunnan viranomaisilla on oikeus laskuttaa ao. opiskelijan kotipaikkakuntaa.

Puheenjohtaja: Aloitteet 138. Vakuustoitiminnan yhteiskunnallistaminen sekä 139. Liikennevakuutusjärjestelmä valtiollistetaan

Näihin aloitteisiin on pyydetty yhteensä kuusi puheenvuoroa. Keskustelu alkaa.

Ensimmäinen puheenvuoro on Osmo Keinäsellä Pohjois-Karjalasta, ja Jouko Kauppi- nen Pohjois-Karjalasta valmistautuu.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Hyvät toverit! Ilmeisesti perusyhdistysten läh- tökohtana on ollut tämä vanha perinteinen ajattelutapa, että yhteiskunnan omistukses- sa olevat vakuutuslaitokset olisivat hyvä ja turvallinen vaihtoehto. Esitän, että tämä puoluekokous voisi yhtyä näitten perusosastojen tekemiin ehdotuksiin niin, että puolueko- kous antaisi puolue toimikunnalle tehtäväksi ryhtyä toimenpiteisiin yhteiskunnan omis- taman vakuutuslaitoksen perustamiseksi ja pakollisten lakisääteisten vakuutusten hoi- tamiseksi tässä laitoksessa.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, voisitko jättää kirjallisena esityksesi. Jouko Kauppi- nen, Pohjois-Karjala, Pentti Niittymäki, Vaasa valmistautuu.

Kauppinen, Jouko (Pohjois-Karjalan piiri): Kannatan Osmo Keinäsen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Pentti Niittymäki, Vaasa, valmistautuu Tauno Sarja, Vaasa.

Niittymäki, Pentti (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Esitän, että aloite 138, joka on hyvin tehty ja täällä jo aikaisemmin vielä paremmin perusteltu, hyväksy- tään kokouksen päätökseksi.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Tauno Sarja, Vaasa, valmistautuu Juha Eskelinen, Uusimaa.

Sarja, Tauno (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Pentti Niittymäen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Juha Eskelinen, Uusimaa, valmistautuu Auli Kivenmaa, SNK.

Eskelinen, Juha (Uudenmaan piiri): Hyvät toverit! Pohjoiskarjalaisten tovereiden esitys oli erinomainen. Kannatan sitä.

Puheenjohtaja: Ja viimeinen puheenvuoro on Auli Kivenmaalla. Hän peruuttaa puheenvuoronsa.

Keskustelu päättynyt.

Esitän, että aloite ja siihen tehdyt muutosesitykset lähetetään ohjelmavaliokunta II:een. Lähetetään.

Puheenjohtaja: Aloite 140. Kansaneläkelain mukainen hautausavustus eläkevuosista riippumattomaksi

Aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja. Näin ollen puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi voitaneen katsoa hyväksytyksi. Hyväksytään.

Kansaneläkelaitos maksoi vuonna 1985 noin 6 700 hautausavustusta, joista aiheutui kustannuksia 19 milj. mk. Nykyinen hautausavustusjärjestelmä on jääne ajalta, jolloin kansaneläkejärjestelmä ja työeläkejärjestelmät yleensäkin olivat varsin kehittymättömiä. Mikäli hautausavustus maksettaisiin kaikille, olisi lisäkustannus noin 125 milj. markkaa vuodessa.

Puoluekokous toteaa, että hautausavustusjärjestelmän laajennus ei jatkuvasti kehittyvän eläketurvan myötä ole perusteltu.

Puheenjohtaja: Aloitteet 141. Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain ja muiden eläkejärjestelmien yhdenmukaistaminen, 142. Valtion virkamiesten eläkeiän alentaminen ja 143. Virkamieseläkelain ja valtioneläkelain muuttaminen

Näihin aloitteisiin on pyydetty yhteensä kolme puheenvuoroa. Keskustelu alkaa. Ensiksi Kalevi Lahtinen, Etelä-Häme, valmistautuu Pentti Auvinen, Etelä-Häme.

Lahtinen, Kalevi (Etelä-Hämeen piiri): Puheenvuoroni koskee aloitetta n:o 141, Kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden eläkelain ja muiden eläkejärjestelmien yhdenmukaistaminen.

Puoluekokouksen kannanotoksi esitän seuraavaa:

"Puoluekokous edellyttää, että puolue-elimet tekevät parhaansa vanhuuseläkeiän yhdenmukaistamiseksi eläkejärjestelmien suhteen. Toisin sanoen, ihmisen saavutettua minkä tahansa eläkelain mukaisen vanhuuseläkeiän, hänellä on oikeus saada kaikki työssäoloaikanaan ansaitsemansa eläkkeet."

Sen lisäksi, mitä olemme esittäneet aloitteemme n:o 141 perusteluissa, esitämme seuraavaa:

Yhteiskunnan rakennemuutoksen yhteydessä moni ennen yksityisellä sektorilla töissä ollut on joutunut siirtymään julkisen sektorin palvelukseen. Vanhuuseläkkeelle siirtymisen julkisella puolella tapahtuu 63-vuotiaana, kun se taas yksityisellä puolella tapahtuu 65 vuoden iässä. Tämä on johtanut monen henkilön kohdalla siihen, että esimerkiksi 63 vuotta täytettyään hän joutuu vanhuuseläkkeelle ilman, että yksityisen puolen TEL- ja LEL-eläkkeet alkavat juosta. Eläkkeen ollessa liian pieni, hän joutuu menemään työnvälitykseen työttömäksi työnhakijaksi saadakseen pienen eläkkeensä lisäksi työttömyyspäivärahaa. Tapahtuu eläkkeen ja työttömyyspäivärahan yhteensovitus. Ei siinä monenkaan työntekijän kohdalla mieli vettä keitä yli 40 vuoden työssäoloajan jälkeen. Vanhuuseläke on hyvinkin ansaittu, mutta eläke-etuisuuksien yhteensovitus on retupe-rällä. Mielestämme ainoa järkevä ratkaisu on se, että kyseiset epäkohdat poistetaan. Asialle tulee tehdä jotakin. Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Kiitoksia, jättäisitkö sen kirjallisena. Pentti Auvinen, Etelä-Häme. Valmistautuu Juha Mäkinen, Uusimaa.

Auvinen, Pentti (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Niin kuin Kalevi Lahtinen tässä juuri kertoi, puoluetoimikunta ei ole oikein ymmärtänyt, mistä tässä on kysymys, kun tässä on niputettu useampia aloitteita samaksi nipuksi. Lahtinen tuossa kertoi, että tässä on semmoisesta loukusta kysymys, mihin nimenomaan yksityisellä sektorilla ensiksi työssä olleet joutuvat sen jälkeen, kun he ovat kunnallisen eläkelain piirissä. Haluan kannattaa Kalevi Lahtisen tekemää esitystä.

En malta olla käyttämättä tässä yhteydessä suunnilleen samanlaista puheenvuoroa kuin käytiin viime yönäkin ehkä puoli tuntia aikaisemmin. Siis on kyllä jotain tehtävä, niin kuin Manu sanoo, ts. on keksittävä kyllä kokonaan uusi systeemi, miten näitä aloitteita käsitellään seuraavassa puoluekokouksessa. Täällä on tällä hetkellä vähän enemmän väkeä kuin mitä oli viime yönä näihin aikoihin, täällä on noin 70 äänivaltaista kokousedustajaa. En tiedä, onko se näin suuren ja arvovaltaisen puolueen arvolle sopivaa, että näinkin tärkeitä asioita ratkotaan sitten tällä tavalla, että kokousedustajat voivat ottaa vapauksia olla pois näitten tärkeitten asioiden käsittelystä. Kiitos.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu päättynyt.

Esitän, että aloitteet ja niihin tehdyt muutosesitykset lähetetään valiokuntaan. Lähetetään.

Puheenjohtaja: Aloite 144. Oikeus luottamushenkilöeläkkeeseen myös vero- yms. lautakuntien jäsenille

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, voitaneen puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyä. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että tällä hetkellä on vielä sellaisia työsuhteita, joista ei kartu eläketurvaa.

Puoluekokouksen mielestä kaikkien työsuhteiden tulisi kartuttaa eläkettä. Puoluekokous suhtautuu aloitteeseen periaatteessa myönteisesti ja toteaa, että

luottamustehtävistä karttuvaa eläketurvaa tulee selvittää samanaikaisesti muun eläketurvan kanssa.

Puheenjohtaja: Aloite 145. Kansaneläkkeiden indeksikorotuksen yhdenmukaistaminen ansioläkkeiden indeksikorotuksen kanssa

Aloitteeseen on pyydetty yksi puheenvuoro. Keskustelu alkaa. Pentti Niittymäki, Vaasa.

Niittymäki, Pentti (Vaasa): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Puoluekokousaloitteessa 145 puhutaan indeksikorotuksien yhdenmukaistamisesta kansaneläkkeissä ja ansioläkkeissä. Haluaisin lausua tästä pari sanaa siksi, että asia näyttää toisenlaiselta, kuin mitä se todellisuudessa on. Mielestäni nimittäin noiden kahden indeksijärjestelmän yhdenmukaistaminen ei tuottaisi sellaista tulosta, mitä niiden kuvitellaan tuottavan. Puoluetoimikunnan kanta asiasta on aivan oikea, ja kannatan sitä jo tässä vaiheessa.

Jos meillä on rahaa vaikkapa miljoona markkaa, niin sen jakaminen noin miljoonalle eläkkeensaajalle antaisi kullekin vain yhden markan. Mutta jos jaamme tuon miljoonan niin, että annamme vain niille, joilla eläke on hyvin pieni, tulos on jo saajaansa tyydyttävä, ainakin toisin kuin tuossa "kaikille vähän"jakomallissa. Työeläkkeen indeksitarkistus on puolittain hintaindeksi ja puolittain palkkaindeksi ja kansaneläkejärjestelmä käyttää pelkästään hintakehitystä seuraavaa indeksiä.

Jos indeksien yhdenmukaistamiseen tarvittava rahamäärä käytetään todella, kuten tässä aloitteessa on esitetty, sitä ei kovin paljon saisi kukaan. Siinä toteutettaisiin menetelmää, että jakamalla mekaanisesti kaikille, ei kukaan saisi riittävästi. Tämä on mielestäni lähinnä porvarillista sosiaalipolitiikkaa, jota meillä erityisesti keskustapuolue on ajanut. Jos sen sijaan annettaisiin niille, joiden eläkkeet ovat pienimmät, erityisesti pienen kansaneläkkeen varassa eläville, silloin tuo jo vaikuttaisi tuntuvasti heidän elintasoonsa. Todella tarpeessa oleva saisi 100 markkaa tai 200 markkaa, kun nyt jokainen eläkkeensaaja ehkä saisi muutaman markan tai kympin.

Mielestäni on myös syytä muistaa, että kansaneläkkeen tason korottaminen on meillä tapahtunut aina erityisillä poliittisilla päätöksillä. Indeksitarkistus on ottanut huomioon ainoastaan kuluttajahintojen muutosten vaikutukset. Jos nyt mentäisiin siihen, että kansaneläkettä korotettaisiin vain indeksillä, mihin tämä muutos saattaisi johtaa. Se vaarantaisi kansaneläkkeiden todellisten tasokorotusten suorittamisen. Tarpeita on todella runsaasti, kuten puoluetoimikuntakin toteaa, mm. eläkeläisten avopalvelujen lisäämisessä sekä perusturvan korjaamisessa, puhumattakaan nyt lainkaan lapsiperheiden aseman kohentamisesta.

Indeksijärjestelmien yhdenmukaistaminen on näennäistä sosiaaliturvan parantamista, joka ei ota huomioon sosialidemokraattien sosiaalipolitiikalle asettamia tavoitteita. Näin ollen sosiaaliturvaan käytettävät lisävarat on suunnattava harkitusti eikä hitaiten.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Suomessa — päinvastoin kuin useimmissa muissa länsimaissa — on pystytty viime vuosien aikana edelleen parantamaan ja laajentamaan eläketurvaa. Kansaneläkeuudistuksen kolmas vaihe toteutettiin vuoden 1985 alusta. Edellisen puoluekokouksen tärkeänä pitämää joustavaa eläkeikäuudistusta alettiin toteuttaa vuoden 1986 alusta. Parhailleen selvittellään sen laajentamista myös julkiselle sektorille. Samoin eläkeläisten asumistukijärjestelmään on tehty parannuksia ja eläkeläisten avopalveluja on lisätty.

Viime aikojen eläkepoliittisessa keskustelussa on samanaikaisesti noussut esille erityisesti kolme asiaa. Eläkeläiset pitävät tärkeänä edelleen lisätä avopalveluja, jotta niiden avulla mahdollisimman pitkään voitaisiin tulla omin voimin toimeen. On myös korostettu aukotonta perusturvaa, jotta kaikki väliinputoarniset pystyttäisiin estämään. Tyytymättömyyttä ovat sen sijaan herättäneet eläkkeiden erilaiset indeksijärjestelmät.

Puoluekokous toteaa, että eläkeläisten aseman parantamiseksi on edellä mainittuja tavoitteita tarkasteltava yhtäikaa ja arvioitava niiden tärkeysjärjestystä sekä viittaa sisäpoliittiseen julkilausumaan.

Puheenjohtaja: Aloite 146. Eräiden ammattiryhmien eläkeiän selvittäminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että vuonna 1986 voimaan tulleen yksilöllisen varhaiseläkkeen myöntämisessä otetaan huomioon aloitteessa mainitut seikat ja se vastaa täyttää työkyvyttömyyseläkettä.

Puheenjohtaja: Aloite 147. Eläkevuosiksi laskettavan ikärajoituksen poistaminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että alaikäraja eläkkeen karttumiselle on syntynyt historiallisista syistä kaikkiin eläkejärjestelmiin. Kaavamainen ikärajan poistaminen toisi mukanaan uusia ongelmia. Kertymäikärajät onkin otettava tarkastelun kohteeksi selvitetäessä yleensä työeläkkeen karttumisajan lyhentämismahdollisuuksia ja yksityisen ja julkisen sektorin eläke-etujen perusteettomien erojen poistamista.

Puheenjohtaja: Aloite 148. Vanhuuseläkkeen ikäraja 60 vuoteen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että työeläkejärjestelmässä eläkeiän alentaminen yhdellä vuodella maksaisi vuotta kohti karkeasti arvioiden 1 mrd. mk vuodessa. Siten vanhuuseläkeiän alentaminen 60 vuoteen maksaisi yhteensä 5 mrd. mk. Tämä edellyttäisi työnantajan työeläkemaksun korottamista noin 5 %-yksiköllä. Kun jo vuotuinen työeläkemaksun korotustarve on keskimäärin 0,5 o-yksikköä, aiheuttaisi tämä niin suuren välillisten työvoimakustannusten nousun, että se lisäisi merkittävästi työttömyyttä erityisesti työvaltaisilla aloilla. Lisäksi vanhuuseläkeiän alentaminen 60 vuoteen aiheuttaisi kansaneläkejärjestelmälle noin 1 miljardin markan lisäkustannuksen.

Välillisten työvoimakustannusten ylimääräinen korottaminen olisi ristiriidassa niiden pyrkimysten kanssa, joiden avulla mm. työnantajan sosiaaliturvamaksua alentamalla pyritään lisäämään työvaltaisten alojen kilpailukykyä ja tukemaan niiden työllisyyttä.

Puoluekokouksen käsityksen mukaan ns. joustava eläkeikäjärjestelmä, joka käsittelee yksilöllisen varhaiseläkkeen, varhennetun vanhuuseläkkeen sekä osaaikaeläkkeen, antaa tarkoituksenmukaisen mahdollisuuden siirtyä joustavasti eläkkeelle.

Puheenjohtaja: Aloite 149. Alkoholin tuotanto ja myynti

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous katsoo, että maassamme on luotava pitkän aikavälin alkoholipoliittinen ohjelma, jonka tavoitteena on vähentää alkoholin keskeisiä haittoja valitsemalla kuin myös supistamalla alkoholin kulutusta. Tällöin on korostettava, että monien haittojen vähentäminen on mahdollista pääasiassa muilla kuin alkoholipoliittisilla toimilla. Alkoholin nykyinen kulutustaso ja siitä aiheutuvat haitat eivät puolla toimenpiteitä, jotka tähtäävät alkoholin käytön väljentymiseen.

Puoluekokous hylkää aloitteen.

Puheenjohtaja: Aloite 150. Päihdeongelmaisten hoitoonohjaus työpaikoilla

Keskustelu alkaa. Puheenvuoron on pyytänyt Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Minä uskon, että päihdeongelmaisten hoitoonohjauksesta meillä jokaisella on omia henkilökohtaisia tuntemuksia, ei varmastikaan itsestämme, mutta ystävä- ja sukulaispiiristä, miten vaikeasta asiasta on kysymys. Samalla tässä oikeaisen puoluetoimikuntaa siitä, että työmarkkinajärjestöillä ei ole sopimusta, kuten puoluetoimikunta esittää, vaan on suositus vuodelta 1972 hoitoonohjauksesta, jonka toimivuudesta ja kehittämisestä on kaikkien huolehdittava. Juuri uudistettua päihdehuoltolakia voidaan käyttää hoitoonohjaukseen myös työpaikoilla. Näin puoluetoimikunta toteaa esityksessään.

Samalla esitän puoluetoimikunnan lausunnon lisäksi puoluekokouksen hyväksyttäväksi, että lisätään ennalta ehkäisevää valistusta päihdeongelmien ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi ja ryhdytään selvittämään laajasti toimivan, päihdeongelmaisen yksilöllisesti huomioon ottavan hoitoonohjausjärjestelmän kehittämistä tähän maahan ja että puoluekokous edellyttää SDP:n toimivan yhdessä ammatillisen työväenliikkeen kanssa, jotta saadaan sopimusteitse turvatuksi hoitoonohjatun henkilön työsuhdeturva. Ellei sopimusteitse saavuteta työsuhdeturvaa, niin SDP:n tulee toimia siten, että hoitoonohjatun työsuhdeturva säädetään lailla.

Perustelut. Nykyisellään päihdeongelmaisen hoitoonohjaus ei toimi kuin pienellä osaa työpaikkoja. Näissäkin työpaikoissa ei ole kuin osalla kirjalliset hoitoonohjaussopimukset. Päinvastoin ongelmia pyritään peittelemään viimeiseen asti, jolloin on seurauksena työnantajan kurinpidolliset toimenpiteet. Harvoissa tapauksissa tapahtuu hoitoonohjausta, jolloin sekin on vaihtoehtona lopputilille, jolloin on mahdollisesti myöhemmin enää saavuttaa tuloksia hoitotoimenpiteillä. Pitäisi pyrkiä ennalta ehkäisevään valistukseen ja tarpeeksi varhaisessa vaiheessa puuttua ongelmiin, jolloin ne olisivat helpommin hoidettavissa pienemmälläkin toimenpiteellä, eikä sitä jätettäisi yksinomaan työnantajan kurinpidollisten toimenpiteiden varaan. Olisi saatava aikaan hoitoonohjausjärjestelmä, joka toimisi demokraattisesti ja ottaisi huomioon ongelmaisen yksilöllisesti. Hoitoonohjausmahdollisuus tulee olla kaikilla ongelmaisilla eikä yksinomaan niillä, jotka työnantaja katsoo itselleen tarpeelliseksi. Hoitoonohjauksen tarvetta käsiteltäessä olisi ongelmaisen oltava mukana, henkilöstöryhmän edustajan, luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun, työnantajan edustajan ja mahdollisesti työterveyshuollon edustajan, jossa ongelmaiselle selvitetään toimenpiteitä, hänen oikeutensa ja velvollisuutensa. Hoitomuoto ja hoidon kesto tulisi jättää hoitopaikan ja hoitoon ohjatun välillä sovittavaksi.

Nykyisellään ei ole hoitoonohjatulla päihdeongelmaisella työsuhdeturvaa, on ainoastaan suositus hoidon jälkeen säilyttää työsuhde. Niissä tapauksissa, joissa ei ohjata hoitoon, on seurauksena lopputili. Työmarkkinajärjestöjen välillä pitäisi saada aikaan sopimus työsuhdeturvasta, mikäli ongelmainen on valmis hoitotoimenpiteisiin, ettei lopputili ole ainoa vaihtoehto, joka ei varmaan korjaa ongelmaisen tilannetta, päinvastoin pahentaa sitä entisestään. Mikäli sopimusta ei saada aikaan, on säädettävä lailla päihdeongelmaisen työsuhdeturvasta hoidon osalta ja sen jälkeen.

Tämä perusteluna tuohon alussa esitettyyn lisäykseen, mikä puoluetoimikunnan vastaus tähän aloitteeseen on.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Voisitko jättää kirjallisen esityksen. Seuraavana Jouko Kauppinen, Pohjois-Karjala.

Kauppinen, Jouko (Pohjois-Karjalan piiri): Toveri puheenjohtaja! Kannatan Osmo Keinäsen tekemää muutosesitystä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu päättyy. Keskustelun kuluessa on Osmo Keinänen Jouko Kauppisen kannattamana tehnyt puoluetoimikunnan lausuntona puoluekokouksen päätökseksi täydentävän esityksen. Tällöin puoluekokouksen päätös kuuluisi kokonaisuudessaan seuraavasti: "

"Työmarkkinajärjestöillä on sopimus hoitoonohjauksesta, jonka toimivuudesta ja kehittämisestä on kaikkien huolehdittava. Juuri uudistettua päihdehuoltolakia voidaan käyttää hoitoonohjaukseen myös työpaikoilla. Ennalta ehkäisevää valistusta päihdeongelmien ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi olisi lisättävä ja ryhdyttävä selvittämään toimivan, päihdeongelman yksilöllisesti huomioon ottavan hoitoonohjausjärjestelmän kehittämistä.

Puoluekokous edellyttää SDP:n toimivan yhdessä ammatillisen työväenliikkeen kanssa siten, että saadaan sopimusteitse turvaksi hoitoonohjatun henkilön työsuhteturva. Mikäli sopimusteitse ei saavuteta työsuhteturvaa, SDP:n olisi toimittava siten, että hoitoonohjatun työsuhteturva säädetään lailla."

Onko tulkinta oikea? On. Voiko kokous hyväksyä tämän päätösesityksen yksimielisesti? Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

"Työmarkkinajärjestöillä on sopimus hoitoonohjauksesta, jonka toimivuudesta ja kehittämisestä on kaikkien huolehdittava. Juuri uudistettua päihdehuoltolakia voidaan käyttää hoitoonohjaukseen myös työpaikoilla. Ennalta ehkäisevää valistusta päihdeongelmien ja niiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi olisi lisättävä ja ryhdyttävä selvittämään toimivan, päihdeongelman yksilöllisesti huomioon ottavan hoitoonohjausjärjestelmän kehittämistä.

Puoluekokous edellyttää SDP:n toimivan yhdessä ammatillisen työväenliikkeen kanssa siten, että saadaan sopimusteitse turvaksi hoitoonohjatun henkilön työsuhteturva. Mikäli sopimusteitse ei saavuteta työsuhteturvaa, SDP:n olisi toimittava siten, että hoitoonohjatun työsuhteturva säädetään lailla."

Puheenjohtaja: Aloite 151. Huumausainetilanne Suomessa

Koska aloitteeseen ei ole pyydyttyjä puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous edellyttää SDP:n toimivan huumelainsäädännön kehittämiseksi siten, että samalla kun sillä ehkäistään huumeiden käyttöä, huolehditaan siitä, että lainsäädäntö ei vaikeuta huumeiden käyttäjien hakeutumista hoitoon. Samalla SDP:n tulee edesauttaa sellaisen tutkimuksen aikaansaamista, jolla selvitetään huumausainekontrollin kokonaisvaikutukset huumeongelman ehkäisyssä.

SDP:n tulee tukea ennaltaehkäisevää huumausainevalistustoimintaa. Työväenlehdistön tulee toimia tiennäyttäjänä asiallisessa huumausainetiedottamisessa.

Puheenjohtaja: Aloitteet 152. AIDS-hoitokodin perustaminen ja 153. AIDS-potilaan hoidon ja taloudellisen aseman turvaaminen

Aloitteisiin on pyydytty yksi puheenvuoro. Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Hyvät toverit! En tietysti ainakaan toivo, että minä olisin AIDS-asiantuntija, vaan tämä aloite on lähtenyt siitä, että puoluekokous ja me sosialidemokraattinen järjestöväki ja kansalaiset kiinnittäisimme vakavaa huomiota kansakuntaa ja ihmisiä koskevan uhan osalta. Tässä aloitteessa on tuotu esille näkökohtia, että Suomessakin olisi jo kymmeniä kuollut. Julkistetut viralliset tilastot osoittavat, että Suomessa on tähän tautiin kuollut 14, ja lähes 200 tiedetään sairastavan tätä vaarallista tautia, puhumattakaan siitä, paljonko on sitten niitä, jotka eivät ole tiedossa.

Läheisin tapaus taudin vaarallisuudessa oli kiuruveteläisen äidin poismeno saadesaan tartunnan Kuopion yliopistollisessa keskussairaalassa. Välttämättä ei tarvitse olla kanssakäymisessä itse, vaan tämän vaarallisen taudin voi myöskin saada välillisesti. Tässä mielessä olisi toivonut, että puoluetuimikunta aloitteessa 152 olisi ottanut myönteisen kannan ja esittänyt kokoukselle aloitteen hyväksymistä. En tiedä, toivoisin ainakin, kun olemme täällä pahuuden pesässä Helsingissä, kuten sitä nimitetään, että ne toverit ja toverittaret, jotka ovat vapaalla jalalla mahdollisesti vielä tähän aikaan taikka jossakin muussa kanssakäymisessä, olisivat karttamassa näitä vaaroja.

Aloitteeseen 152 esittäisin, että 1. ja 2. kohdan puoluekokous hyväksyisi siten, kuin Litran työväenyhdistys on esittänyt kuitenkin sillä lisäyksellä, että tämä viimeinen lause muutetaan "AIDS-potilaille riittävästi hoitopaikkoja", koska nyt näyttää siltä, että tämä levinneisyys on jo ympäri maan. Myöskin AIDS-potilaiden taloudellinen asema olisi pystyttävä turvaamaan yhteiskunnallisesti niin, että ei käy, kuten tässä kiuruveteläisen äidin tapauksessa, että mikään järjestelmä ei turvaa ansionmenetystä, ei työehtosopimukset, sairausvakuutus eikä yhteiskunta. Tässä mielessä aukot olisi saatava korjatuiksi niin, ettei enää taloudellinen ahdinko olisi vaikeuttamassa näitten vaikeasti sairastuneitten henkilöitten elämää.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Keskustelu päättyy.

Puoluetuimikunnan lausunto aloitteisiin 152 ja 153 hyväksyttäneen puoluekokouksen päätökseksi. Hyväksytään.

AIDS:n leviämisen ehkäisemiseksi on tehostettava tiedottamista ja kaikille halukkaille on järjestettävä mahdollisuus AIDS-testiin. Lisäksi lääkintäviranomaisilla tulee olla riittävät voimavarat ja mahdollisuus selvittää taudin leviämistä laajemmilla väestötutkimuksilla.

Sairastuneille ja viruksen kantajille on järjestettävä tarpeellinen sosiaali- ja terveydenhuolto. Julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa täydentävien järjestöjen toimintaa on myös tuettava yhteiskunnan varoin.

Sosiaalipoliittisten aloitteiden käsittely keskeytetään.

VI Veroaloitteet

Puheenjohtaja: Siirrytään käsittelemään veroaloitteita. Sen lisäksi on vielä tarkoitus käsitellä asuntoaloitteet.

Veroaloitteet sivu 169. Aloite 98. Oikeutta verotukseen.

Keskustelu alkaa. Keskusteluun on pyydetty kaksi puheenvuoroa, Antti Viinikka, Helsinki, valmistautuu Leo Söderqvist, Helsinki.

Viinikka, Antti (Helsingin piiri): Toveri puheenjohtaja! Verokysymyksethän ovat mitä ajankohtaisimpia. Tämä aloite on niin ikään tärkeä ja ajankohtainen. Kun Helsingin piiriryhmä perehtyi puoluetoimikunnan vastaukseen, totesimme, että vastauksesta puuttuu kannanottoja moniin hyvin tärkeisiin kysymyksiin. En niitä tässä erikseen ryhdy yksilöimään. Totean myöskin, että verouudistuksessa on kaksi puolta. Siinä on veronmaksajan näkökulma ja veronsaajan näkökulma, ja tässä ei myöskään ole tätä veronsaajan näkökulmaa, eli julkisten palvelujen tuottajan näkökulmaa, tarkasteltu. Helsingin piiriryhmä päätyi ehdotukseen, joka on tämän puoluetoimikunnan lausunnon viimeinen rivi. Sisäpoliittinen julkilausumaluonnos on parempi ja sitä menettelytapavaliokunta voi vielä parantaa, sen vuoksi, toveri puheenjohtaja, ehdotan, että tältä osin hyväksyttäisiin puoluetoimikunnan lausuntoon sellainen muutos, että poistettaisiin kaikki muu lukuun ottamatta viimeistä riviä.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Seuraavana Leo Söderqvist, Helsinki.

Söderqvist, Leo (Helsingin piiri): Kannatan Antti Viinikan tekemää ehdotusta. Tässä samassa yhteydessä haluaisin kiinnittää vielä huomiota siihen, että verouudistuskysymyksessä on myöskin puhuttu mahdollisuudesta pistää ammattiyhdistysliikkeen jäsenmaksut verolle, ja myös tällaiset asiat, kun niitä käsitellään, täytyisi huomioida samassa yhteydessä. Antin ehdotus on perusteltu ja kannatan sen takia, ettei ruveta pirstaloimaan sitä tässä vaiheessa.

Puheenjohtaja: Kiitoksia. Aloitteeseen on pyydetty vielä yksi puheenvuoro. Aarno Järvinen, Uusimaa. Ei ole paikalla. Keskustelu päättyy.

Esitän, että aloite siihen esitettyine muutosesityksineen lähetetään ohjelmavaliokunta II:en käsiteltäväksi. Lähetettäneen. Lähetetään.

Puheenjohtaja: Aloite 99. Palkansaajapuolisoiden verotuksen muuttaminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous edellyttää, että aloitteessa esille nostettu ongelma selvitetään verotuksen kokonaisuudistuksen yhteydessä. Oleellista on tässäkin korostaa periaatetta, että kaikkien tulojen verotuksen tulee tapahtua yhtäläisin perustein.

Puheenjohtaja: Aloite 100. Mainonnan rajoittaminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous hyväksyy periaatteessa, että yrityksen verotuksessa liikekuluiksi hyväksyttävillä markkinointikuluilla saataisiin riittävän alhainen yläraja, mutta esittää, että kysymys selvitetään kokonaisverouudistuksen yhteydessä.

Puheenjohtaja: Aloite 101. Pieni- ja keskituloisten verotuksen keventäminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa aloitteesta 98 tekemäänsä päätökseen sekä sisäpolitiiseen julkilausumaan. Sen lisäksi puoluekokous toteaa, että verovähennysjärjestelmä sisältää useita epäoikeudenmukaisuuksia. Näistä omavastuuosuudet ovat yhtenä esimerkkinä. Kaikkien niiden selvittäminen verouudistuksen yhteydessä on välttämätöntä.

Puheenjohtaja: Aloite 102. Kokonaisansion käsitteestä ja sopimustoiminnasta

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että työehtosopimusten sisältöä koskevat kysymykset kuuluvat ammattiyhdistysliikkeen neuvoteltaviin asioihin. Verouudistusta koskevilta osin puoluekokous viittaa aloitteesta 98 tekemäänsä päätökseen.

Puheenjohtaja: Aloite 103. Tappion vähentäminen verotuksessa

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous päättää, että SDP ryhtyy toimenpiteisiin tappion vähentämiskeuden muuttamiseksi kunnallisverotuksessa noudatettavaa käytäntöä vastaavaksi. Tällöin tappio vähennettäisiin vasta myöhempinä vuosina kertyvistä voitoista eikä esim. palkkatuloista.

Puheenjohtaja: Aloite 104. Pienituloisten palkansaajien tuloverotusta kevennettävä varallisuusverotusta lisäämällä

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous päättää, että SDP ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin pienituloisten palkansaajien verotuksen keventämiseksi lisäämällä vastaavasti varallisuusverotusta, korottamalla mm. ns. "verotusarvot" maan ja metsän ym. osalta käypiin arvoihinsa.

Puheenjohtaja: Aloite 105. Yhteen välittömään julkishallinnon veroon

Keskustelu alkaa. Aloitteeseen on pyydetty yksi puheenvuoro. Aarno Järvinen, Uusimaa. Ei ole paikalla. Keskustelu päättyy.

Puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous hyväksyy aloitteen siltä osin kuin on kysymys ihmisten tasapuolisuudesta kohtelusta eri kunnissa. Äyrihintojen erilaisuus ei kuitenkaan johdu verotuskäytännössä olevista eroista vaan pääasiassa muista tekijöistä, kuten veronmaksajaryhmien erilaisesta kohtelusta ja kuntien erilaisesta palvelutasosta. Verouudistuksen sisällön osalta puoluekokous viittaa aloitteesta 98 tekemäänsä päätökseen.

Puheenjohtaja: Aloite 106. Vapautus valtion tuloverosta

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että vuodelta 1985 toimitetussa verotuksessa noudatetun tuloveroasteikon mukaan esitetty uudistus olisi vähentänyt valtion verotuloja noin 7 miljardia markkaa, mihin ei ole valtiontaloudellisia mahdollisuuksia. Muilta osin puoluekokous viittaa aloitteesta 98 tekemäänsä päätökseen.

Puheenjohtaja: Aloite 107. Verorästit perittävä välittömästi

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous päättää, että verorästien perintä niin liikelaitoksilta kuin muiltakin on suoritettava välittömästi.

Puheenjohtaja: Aloite 108. Omaisuusveron alarajaa pudotettava

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että muutos lisäisi valtion verotuloja noin 20 milj. markkaa.

Puoluekokous toteaa, että omaisuusveron alaraja pudotetaan nykyisestään 600.000 markkaan.

Puheenjohtaja: Aloite 109. Kirkollisveron periminen

Koska aloitteeseen ei ole pyydetty puheenvuoroja, puoluetoimikunnan lausunto puoluekokouksen päätökseksi hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että XXIX puoluekokous on katsonut oikeudenmukaiseksi

kirkollisveron perimisen vain kirkkoon kuuluvilta fyysisiltä henkilöiltä. Koska kirkkoon kuuluminen on vapaaehtoista, jokainen voi itse päättää, maksaako kirkollisveroa. Toisaalta kirkollisvero on kunnallisverotuksen yhteydessä toimitettavaa tuloverotusta eikä se kohdistu kirkkoon kuuluviin tulottomiin henkilöihin. Kirkkoon kuuluva voi myös saada kirkollisverosta veronhuojennuksen kirkkovaltuuston tai edustajiston päätöksellä kirkkolaissa olevan säännöksen nojalla.

Veroaloitteiden käsittely keskeytettäneen. Keskeytetään.

VII Asuntoaloitteet

Puheenjohtajaksi siirtyi Pertti Niittymäki.

Puheenjohtaja: Siirrymme käsittelemään asuntoaloitteita. Aloite 110.

Ensimmäinen puheenvuoro Antti Viinikka, Helsinki. Valmistautuu Leo Söderqvist, Helsinki.

Viinikka, Antti (Helsingin piiri); Toveri puheenjohtaja! Täällä kokouksessa ei ole vielä onnistuttu tekemään yhtään myönteistä päätöstä nuorison kannalta. Nyt kokoukselle tarjoutuu siihen erinomainen mahdollisuus. Tässä aloitteessa on nuorten asumisen osalta monta hyvää ehdotusta. Puoluetoimikunnan lausunnossa ehdotukset 1–4 on leivottu tuonne valtakunnalliseen asunto-ohjelmaan ja todetaan, että ne etenevät siellä.

Sen sijaan aloitteen kohdat 5 ja 6 ovat saaneet puoluetoimikunnalta varsin penseän vastaanoton. Mielestäni nämä kaksi kohtaa ovat sellaisia, joista tämän puoluekokouksen tulisi tehdä selvä päätös ja tämän vuoksi, toveri puheenjohtaja, ehdotankin, että puoluetoimikunnan lausunnon viimeinen virke korvataan seuraavalla; "Puoluekokous velvoittaa eduskuntaryhmän ja puoluetoimikunnan toimimaan siten, että alle 35-vuotiaiden ensiasunnon kauppasummasta ja lainoista poistetaan leimaveron perintä." Tätä asiaa on hieman selvitetty ja tämän veron tuotto valtiolle on suhteellisen vähäinen. Jos ajatellaan mm. ASP-järjestelmää, tuntuu järjen vastaiselta, että valtio maksaa mm. korkotukea ja samalla perii näistä lainoista leimaveroa. Sen vuoksi toivon, että tämä tärkeä päätös nuorten kannalta saataisiin tässä kokouksessa läpi.

Puheenjohtaja; Leo Söderqvist, Helsinki, valmistautuu Jorma Kauppila, Varsinais-Suomi.

Söderqvist, Leo (Helsingin piiri); Äskeinen Antti Viinikan ehdotus oli perusteltu. Kan-

jonnekin sopoo...
Allene...

mm loput JSSS"Λ. On oasunto sitten oma vai *** se

svuokrana. Ihan ^ Ä S ^ t S C I K E Ä S T
JSIHSTSTSK?^ (tä myökin * << * <<< Λ o ? S'25E

Kunnon mmis/a, jotka kayvat to/ssa, jos töitä on.

Asuntoja tarvitsevat erityisesti vanhukset, tietenkin ensiasunnon tarvitsijat, yksinä/set eronneet miehet, itsenäistyneet yksinäiset nuoret, pääasiassa nekin miehiä, tukiasuntoja, joita tarvitaan erityisesti sosiaalipuolella ja niin pois päin. Kyse on pääasiassa pienasunnoista, kohtuuhintaisistakin vielä kaiken lisäksi.

Me Varsinais-Suomen ryhmässä keskustelimme näistä asioista ja päätimme esittää tänne puoluetoimikunnan lausuntoon lisäyksen ensimmäisen kappaleen keskelle. Se jatkuu jotenkin näin...saantia on helpotettava ja sitten tulee tämä lisäys: "Vuokraasuntojen tuotanto tulee nostaa puoleen vuosittain rakennettavista uusista asunnoista." Sitteen se jatkuu: vuokra-asuntojen rakentamisen painopisteen jne... Samalla tässä haluan lämpimästi kannattaa Antti Viinikan tekemää esitystä. Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Kiitos. Seuraavana Anja Savolainen, Varsinais-Suomi.

Savolainen, Anja (Varsinais-Suomen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Nuoret odottavat meiltä sosialidemokraateilta tekoja puheiden sijasta. Meillä on tänään, niin kuin täällä on todettu, oiva tilaisuus osoittaa, että me tahdomme todella parantaa nuorten asuntotilannetta, vaikkapa jo tänä vuonna.

Tunnettu tosiasiahan on se, että vähävaraisten nuorten mahdollisuudet itsenäisen elämän aloittamiseen ovat nykyään oleellisesti heikommat kuin vielä muutama vuosi sitten. Vuokra-asunnoista on jatkuva pula etenkin nyt, kun yhä enenevässä määrin vuokra-asuntoja muutetaan omistusasunnoiksi, joihin nuorilla ei niiden kalleuden vuoksi ole varaa.

Me sosialidemokraatit olemme vaatineet vuokra-asuntojen tuntuvaa lisärakentamista ja vaatimuksemme on kirjattu myös hallitusohjelmaan. Kuitenkin vuokra-asuntojen lisärakentaminen ei tapahdu hetkessä, ja tästä johtuen yhä useampi nuori joutuu kohtuuhintaisien vuokra-asuntojen vielä riittämättömän tarjonnan vuoksi hankkimaan itselleen omistusasunnon.

Kuten tiedämme, nykyinen laina-aikojen lyhyys ja korkea korko saattavat nuoret f sunnon ostajat todella tukalaan asemaan, vni.ci

Velkaisten n;~*<

Hyvät toverit! Kannatan erittäin lämpimästi Antti Viinikan tekemiä ehdotuksia ja nämä muutosesityksethän sisältyvät myös Hämeenlinnan Työväenyhdistyksen aloitteeseen ja samalla haluan kannattaa Jorma Kauppilän lisäesitystä.

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro Markku Liimatainen, Uusimaa. Valmistautuu Eeva Laitila, Uusimaa. Oliko Markku Liimatainen paikalla? Eeva Laitila, Uusimaa. Oliko Eeva Laitila paikalla? Heli Santala, Pohjois-Häme.

Santala, Heli (Pohjois-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Kuten kaikki tiedämme, vuosi 1987 on kansainvälinen asunnottomien vuosi. Teemavuoden aikana voimme kaikki yhtyä hienoihin ja kauniisiin tavoitteisiin siitä, kuinka jokaisella ihmisellä tulee olla oikeus kunnalliseen asuntoon. Voimme tehdä myös hyviä ja velvoittavia puoluekokouspäätöksiä, joilla edesautamme näiden tavoitteiden saavuttamista.

Esitän puoluetoimikunnan kannanottoon aloitteeseen numero 10 seuraavia muutoksia. Toinen kappale ensimmäinen virke muutetaan seuraavasti: "Puoluekokous velvoittaa puoluetoimikunnan ja eduskuntaryhmän huolehtimaan, että aloitteessa esitetyt ehdotukset toteutetaan puoluekokouskaudella".

Kohdaksi 4 uusi kappale: "Puoluekokouksen tulee velvoittaa myös kuntien sosiaalidemokraattiset luottamushenkilöt toimimaan kunnissa asuntotuotannon edellytysten parantamiseksi. Kuntien omaa vuokra-asuntotuotantoa tulee lisätä."

Perusteluina tälle lisäykselle puoluetoimikunnan vastaukseen esitän seuraavaa. Kuntien tärkein velvollisuus asunto-olojen kehittämisessä on osoittaa riittävästi asuntorakentamiseen tarvittavia kohtuuhintaisia tontteja. Kuntien tulee voida osoittaa riittävästi kaavoitettua rakennusmaata. Kuntien on osallistuttava asumiskustannusten kannalta riittävällä omarahoitusosuudella ja tarvittavilla lainoilla vuokratulojen rahoitukseen. Kii-tos.

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro Leo Söderqvist, Helsinki.

Söderqvist, Leo (Helsingin piiri): Kannatan Heli Santalan tekemiä äskeisiä ehdotuksia.

Puheenjohtaja: Keskustelu aloitteesta 110 on päättynyt. Aloite 110 ja siihen tehdyt kannatetut muutosehdotukset lähetetään ohjelmavaliokunta II:een käsiteltäväksi.

Esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksyttään.

Puheenjohtaja: Siirrytään aloitteeseen 111. Aravalainojen korot ja laina-aika. Ensimmäinen puheenvuoro Osmo Keinänen, Pohjois-Karjala, valmistautuu Arvo Turunen, Pohjois-Karjala.

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Hyvät toverit! Aloitteessa on kysymys aravalainojen koroista ja laina-ajoista. Edellisen aloitteen osalta käytettiin hyviä puheenvuoroja. Tämä korkokeskustelu on varmasti jatkoa siihen.

Puoluetoimikunnan lausuntoon me pohjoiskarjalaiset kokousedustajat haluamme tehdä seuraavan sisältöisen esityksen, että aravalainojen niin uusien kuin vanhojenkin, lainakorot on pikaisesti saatava kolmen prosenttiyksikön tasolle ja laina-aikoja jatkettava 30 vuoteen.

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro Arvo Turunen, Pohjois-Karjala.

Turunen, Arvo (Pohjois-Karjalan piiri): Kannatan Osmo Keinäsen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Keskustelu aloitteesta 111 on päättynyt.

Esitän, että aloite 111 ja siinä tehdyt kannatetut muutosehdotukset lähetetään ohjelma-valiokunta 11n käsiteltäväksi. Esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksyttään.

Puheenjohtaja: Aloite 112. Oikeus asuntoon yksi elämän perusedellytyksiä

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättynyt. Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen. Hyväksyttään

Asuminen on ihmisten perustarpeita. Hyvä asunto on asetettava perusoikeudeksi, koska asunto-oloilla on suuri vaikutus yksilön hyvinvointiin ja kykyyn osallistua yhteiskuntaelämään. Meidän tulee huolehtia siitä, että jokaisella ihmisellä on tuloistaan, varallisuudestaan ja asuinpaikastaan riippumatta mahdollisuus kunnolliseen asuntoon.

Tyydyttävä vuokra-asuntokanta on eräs asuntopolitiikan perustekijä. Se on tärkeä edellytys nuorten asunto-olojen parantamiselle, puutteellisen asumisen poistamiselle ja väestön luonnolliselle muuttoliikkeelle. Nykyinen vuokra-asuntojen määrä ei riitä asuntopoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen ja tilanteen tasapainottamiseen. Vuokra-asuntojen tuotantoa on näistä syistä lisättävä. Samaan aikaan on turvattava vuokra-asuntokannan ylläpito ja säilyminen.

Puoluekokouksen mielestä aloitteessa esitetyt asiat on pääasiassa otettu huomioon syksyllä 1986 vahvistetussa asunto-olojen kehittämisohjelmassa.

Puoluekokous velvoittaa puoluetoimikunnan ja eduskuntaryhmän huolehtimaan tavoitteiden täsmentämisestä seuraavassa asunto-olojen kehittämisohjelmassa.

Aravavuokratalojen lainoitusehdot on tehtävä sellaisiksi, että vuokrat pysyvät kohtuullisina. Tällöin on otettava huomioon myös peruskorjaustarpeet. Vuositain vaikeuksissa olevien aravavuokrayhtiöiden lainoitus on tarkistettava kerralla sellaiseksi, että jokavuotisilta talouskriiseiltä vältytään.

Puheenjohtaja: Aloite 113. Asunnon ostajan oikeusturvan ja kuluttajansuojan parantaminen

Keskustelu alkaa. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Oman asunnon osto on tärkeä hankinta. Se on säästökohde ja monissa tapauksissa myös myöhemmin taloudellisen turvan lähde. Asunnon ostoon ei sen merkittävyydestä huolimatta ole järjestetty oikeusturvaa edes samalla tavalla kuin vähemmän tärkeiden kulutustavarain hankinnassa. Asunnon ostajan kuluttajansuojaa on järjestettävä lainsäädännöllä.

Puoluekokouksen mielestä asunnon ostajan oikeusturvaa ja kuluttajansuojaa on ryhdyttävä kehittämään pääosin aloitteessa esitetyn suuntaisesti.

Puheenjohtaja: Aloite 114. Suomeen luotava asumisen yhteiskuntatakuujärjestelmä

Ensimmäinen puheenvuoro Juha Eskelinen, Uusimaa, valmistautuu Auli Kivenmaa.

Eskelinen, Juha (Uudenmaan piiri): Hyvät jäljellä olevat toverit, hyvä toveri puheenjohtaja, hyvä toveri puoluesihteer! Tähänastisen Suomessa harjoitetun asuntopoliittikan epäonnistuminen on ollut ilmiselvää tosiasia siitä huolimatta, että sosialidemokraatit ovat olleet hallituksessa viimeiset kaksikymmentä vuotta.

Maassamme on täysin ilman asuntoa olevia erilaisten arvioiden mukaan noin 15—20 000. Tämän lisäksi tulevat puutteellisissa asunto-oloissa elävät tai sellaiset ihmiset, jotka käyttävät asuntoa. Esimerkiksi monet nuoret, jotka asuvat alivuokralaisasunnoissa, sukulaisten nurkissa ja kotonaan, eivät näy tilastoissa.

Suurin asuntopoliittinen tuki tällä hetkellä kohdistuu omistusasumiseen. Verohelpotusten osuus on kaksi miljardia markkaa, kun samaan aikaan esimerkiksi asumistukeen käytettiin yhteensä 1 270 miljoonaa markkaa vuonna 1985.

Nuorille tarkoitettu asuntosäästöpalkkio, jota voi pitää puolueemme yhtenä varsin isona ankkana, on kohdistettu nimenomaan niille nuorille ensiasunnon hankkijoille, jotka tutkimusten mukaan ovat vakavaraisia siinä mielessä, että säästävät asuntoa asumalla vanhempiensa luona ja vielä sillä tavalla, että heidän vanhempansa ovat mukana asuntosäästämisessä.

Sisäpoliittisessa julkilausumassa ja asuntopoliittikkaa käsittelevässä puoluetoimikunnan esityksessä jatketaan nykyistä linjaa. Uusia avauksia ei ole uskallettu eikä kyetty tekemään, vaikka niiden tarve olisi ilmeinen.

Nuorisoliiton ja minun mielestäni koko asuntopoliittinen ajattelu pitäisi Sosialidemokraattisessa Puolueessa pistää uudelleen harkintaan. Itse olemme syksyn aikana teke-mässä tutkimusta niin kutsutusta potentiaalisesta asunnottomuudesta, nuorista, jotka haluavat asuntoja sekä siitä, miten omistusasumista suosimalla kiinnitetään ihmiset tiukasti nykyiseen porvariilliseen järjestelmään, joka meille monelle myös joskus man-naa tuo. Asuntolainainen ei paljon vikuroi.

Edellä mainitun perusteella esitämme ja esitän, että puoluekokous hyväksyisi tämän aloitteen yhteydessä pönten, jossa puoluetoimikunta velvoitettaisiin valmistamaan laa-

jaan järjestökasittelyyn ja sen jälkeen vuoden 1988 kevään puolueuuevostoon uusi asuntopoliittinen ohjelma. Samalla esitän, että puoluekokous hyväksyisi aloitteen 114.

Puheenjohtaja: Seuraava Auli Kivenmaa, SNK, valmistautuu Eeva Laitila, Uudenmaan piiri.

Kivenmaa, Auli (Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliitto): Toverit! Kannatan Juha Eskelisen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Heli Santala, Pohjois-Häme. Valmistautuu Leo Söderqvist, Helsinki.

Santala, Heli (Pohjois-Hämeen piiri): Hyvät toverit! Elämme edelleen kansainvälistä asunnottomien teemavuotta. Aloite 114 on uusi rohkea avaus suomalaisen asuntopoliitiikan parantamiseksi. Esitän, että puoluekokous hyväksyy tehdyn aloitteen esitetyssä muodossa.

Juha Eskelisen perustelujen lisäksi totean, että Suomessa on yli 60 000 puutteellisissa asunto-oloissa asuvaa ihmistä. Suomen asuntokanta on omistusasuntovaltaista. Hinta on korkea. Ne ihmiset, jotka ovat vailla asuntoa, eivät kykene näitä asuntoja itselleen saamaan. Asumisen tukijärjestelmät kohdentuvat epäoikeudenmukaisesti ja suosivat omistamista. Asumista toteutetaan hyvinvoivien ehdoilla, ja tästä systeemistä huonompiosaiset putoavat rattailta.

Meillä on aika kokeilla uusia, rohkeita asumisjärjestelmiä. Siksi aloitteen 114 ideat ovat todella tervetulleita.

Puheenjohtaja; Seuraava Leo Söderqvist, Helsinki.

Söderqvist, Leo (Helsingin piiri): Kannatan Heli Santalan tekemää ehdotusta.

Puheenjohtaja: Seuraava Arvo Turunen, Pohjois-Karjala.

Turunen, Arvo (Pohjois-Karjalan piiri): Kannatan Juha Eskelisen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Puheenvuorot aloitteeseen 114 ovat tulleet loppuunkäytetyiksi.

Tässä yhteydessä on pyydetty ilmoittaman, että tästä 114:stä on aika vaikeaa ottaa selkoa. Se on sillä tavalla sijoitettu tähän, että sivulta 187, kun aloite alkaa, luetaan seuraavalle sivulle 188, sitten palataan sivun 186 yläosaan, ja sen jälkeen tulee puoluetuimikunnan lausunto. Tämä tiedoksi.

Aloite ja siihen kannatetut muutosehdotukset esitän ohjelmavaliokunta II:n käsittelyyn.

Menettelytapa voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Siirrytään aloitteeseen 115. Kirkko ja vakuutusyhtiöt vuokra-asuntojen tuottajiksi

Siihen ei ole pyydettyjä puheenvuoroja, joten aloitteen 115 puoluetoimikunnan lausunto tulee kokouksen päätökseksi. Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Aravatuotantoa on lisättävä, ja asuntojen jakoa on hoidettava siten, että kohtuullinen asunto voidaan tarjota jokaiselle sen tarpeessa olevalle. Toisaalta on kannustettava yhteisöjä säilyttämään vuokratilat sekä rakentamaan uusia (vakuumisyhtiöt, yleishyödylliset yhteisöt). Asumisen turvaa voidaan parantaa lisäämällä vuokra-aravien tuotantoa sekä takaamalla mm. yhteisöillisille omistajille kohtuullinen vuokratuotto ja edellyttämällä heiltä myös asuntojen pysyvää vuokrausta. Mikäli vuokratuoton turvaaminen aiheuttaa vuokrien korotustarvetta, asumiskustannusten kasvu on estettävä lisäämällä asumistukea.

Puheenjohtaja: Aloite 116. Vuokra-asuntotuotannon lisääminen

Keskustelu. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Puoluekokous päättää asettaa tavoitteeksi nostaa vuokra-asuntojen suhteellista osuutta asuntojen uustuotannosta olennaisesti sekä lisätä etenkin pienten vuokra-asuntojen tarjontaa. Puoluekokous toteaa, että myös kunnilla on paikallisella tasolla tärkeä asema vuokra-asuntojen osuuden kasvattamisessa ja pienten huoneistojen lisäämisessä.

Puheenjohtaja: Aloite 117. Vuokra-asuntotuotannon kehittäminen

Ensimmäinen puheenvuoro Leo Söderqvist, Helsinki, valmistautuu Heli Santala, Pohjois-Häme.

Söderqvist, Leo (Helsingin piiri): Tässä on pieni probleemi muotoilun kanssa, kun se ei tahdo oikein nyt irrota yön tunteina, mutta minun ehdotukseni koskee täällä Helsingissä kokeiltua systeemiä, tätä asuntojen hankintaa. Helsinkiin on perustettu asuntojen hankintayhtiö, ja tässä puoluetoimikunnan lausunnossa annetaan vuokra-asuntotuotannon kehittämiseen ainoastaan lääkkeitä, joissa puututaan vuokra-asuntojen uustuotannon lisäyksellä ratkaisemaan ongelmia.

Uskoisin, että Suomessa useimmissa suuremmissa kaupunkikunnissa alkaa olla tilanne se, että myös tällaisella asuntojen hankinnalla vanhasta asuntokannasta kunta pysyy saamaan tiettyjä marginaalisia etuja ja parantamaan sitä kautta kunnassa vuokra-asuntotilannetta.

Ajattelin esittää lisäystä puoluetoimikunnan lausuntoon, joka kuuluisi jotenkin näin: "Kunnallisten vuokra-asuntojen määrää tulee lisätä käyttämällä laajennetusti asuntojen hankintaa valmiista asuntokannasta."

Puheenjohtaja: Seuraava Heli Santala, Pohjois-Häme. Pyytäisin tämän esityksen kirjallisena.

Santala, Heli (Pohjois-Hämeen piiri): Kannatan Leo Söderqvistin selkeästi muotoilemaa lisäyksesitystä.

Puheenjohtaja: Kysyn kokoukselta, voidaanko esitetty lisäys hyväksyä puoluetoimikunnan esitykseen.

Ei voida hyväksyä yksimielisesti, joten esitän, että tämä aloite menee kannatetulla ehdotuksella ohjelmavaliokunta II:n käsiteltäväksi. Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Aloite 118. Yhteisasuminen ja ihmissuhteet

Keskustelua. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen. Hyväksytään.

Vuoden 1987 syyskuun alusta on valtion myöntämässä asumisen tuessa poistettu tukea koskevat rajoitukset ja näin ollen myös yhteisöasumiseen voi saada asumistukea. Puoluekokous toteaa lisäksi, että asuinympäristöä on kehitettävä siten, että se edistää ihmisten viihtyisyyttä ja antaa mahdollisuuksia virikkeiselle elämälle asuinyhteisössä.

Puheenjohtaja: Asuntoaloitteet ovat näin ollen tulleet käsitellyiksi. Kohdan käsittely keskeytetään.

Työjärjestykseen

Puheenjohtaja: Täällä on pyydetty työjärjestyspuheenvuoro. Osmo Keinänen, ole hyvä!

Keinänen, Osmo (Pohjois-Karjalan piiri): Hyvät toverit! Pyysin tämän puheenvuoron siksi, että olemme käsitelleet asuntoasiat, ja jokainen tietää, kuinka paljon ongelmia tässä aloitekentässä on ollut.

Pikaisesti yhteenveto. Tänä päivänä olemme valinneet ja vääntäneet kättä saadaksemme puoluejohdon ja puoluetoimikunnan, se myöskin on saatu.

Puheenjohtaja: Pyytäisin tiivistämään, jos oli tarkoitus käyttää työjärjestyspuheenvuoro.

Keinänen, Osmo: Asuntoasioista vastaavat käsitykseni mukaan ympäristöministeri, sisäministeri, valtiovarainministeri ja sosiaaliministeri. Missä he ovat, kun eivät olleet kuuntelemassa meidän keskustelua, meidän edustajien, jotka ovat jaksaneet olla täällä salissa? Missä ovat sen puolen virkamiehet, joita varmasti täällä on ollut? Eikö heidän olisi pitänyt olla kuuntelemassa tätä keskustelua, mitä me kentän ihmiset, miehet ja naiset, olemme täällä käyneet.

Kiitoksia uudelle ja virassa olevalle toveri puoluesihteerille. On ilo, että tämä on viiden puoluekokouksen aikana ensimmäinen kerta, että uusi valittu puoluesihteeni on näin pitkään valintapäivän iltana meidän parissamme, että annetaanpa ablodit ja vapautetaan sinut nukkumaan. Sinulla on vaativat tehtävät edessäsi.

Mutta sanoisin näin, että viekää näille, jotka vastaavat näistä asioista, nämä terveiset. Toivottavasti he lukevat tämän kohdan myöskin pöytäkirjasta, että olemme hyvin pahoillamme, että valitut puoluetoimikunnan jäsenet ja ministerit eivät olleet täällä paikalla. Huomasin, että työvoimaministeri kantoi viimeisenä laukkunsa salista ulos. Hän onkin sitten vain varajäsen puoluetoimikunnassa. Kiitoksia.

Puheenjohtaja: Oli pitkänlainen työjärjestyspuheenvuoro näin aamutuimaan.

Kysyn kokoukselta, koska meillä on järjestävässä valiokunnassa ollut ajatuksena, että mahdollisimman paljon saataisiin huomista, tai tämän päivän työtaakkaa vähennetyksi, voitaisiinko vielä käydä tässä keskustelu valiokuntatyöskentelyä varten työelämän uudistamista koskevista aloitteista.

Tässä vaiheessa ei ole pyydettyjä puheenvuoroja tähän asiakohtaan kovin paljon, joten saataisiin tämäkin alue valiokuntatyöskentelyyn.

Tässä on lisäksi vielä sellainen tilanne, että valiokunnan sihteeri on uskollisesti istunut täällä meidän kanssamme koko tämän illan ja odottanut tätä käsittelyä. Hänellä on huomenna vaikeuksia olla läsnä, ja näin ollen tämäkin olisi perustelu sille, että voitaisiin käsitellä nämä aloitteet valiokuntaa varten.

Työjärjestyspuheenvuoro Pentti Auvinen, Etelä-Häme.

Auvinen, Pentti (Etelä-Hämeen piiri): Kyllä kai tässä joku raja täytyisi sittenkin olla. Kello on nyt 20 yli 2, ja kello 9 tiettävästi aloitetaan taas tärkeillä päätöksillä. Todennäköisesti täällä salissa sitten on vähän enemmän väkeä. Mutta käytän oikeastaan samoja sanoja kuin eilenkin vähän aikaisemmin, että kyllä tästä sellainen demokraattinen päätöksenteko puuttuu, kun 40 kokousedustajaa päättää 344:n sijasta. Huomenna varmasti ihan hyvin päästäisiin tähän samaan ratkaisuun. Tänäankään ei oltaisi täällä näin kauan, jos tämä homma olisi ollut meillä sillä lailla hoidossa, että ei olisi käyty toistamassa samoja asioita, kannattamassa samoja valintoja.

Jossakin vaiheessa esimerkiksi nyt illan mittaan on tuntunut, että tästä on tehty suuri sirkus. Esitänkin, että kokous keskeytetään tältä päivältä ja jatketaan huomenna. Yön aikana, nämä tunnit, mitkä jää, jokainen miettii omalta kohdaltaan, miten voisi tehdä tämän kokouskäytännön sujuvammaksi ja maan suurimmalle puolueelle sopivaksi arvovallaltaan.

Puheenjohtaja: Täällä on toinen työjärjestyspuheenvuoro. Piimies, Helsinki.

Piimies, Kari (ohjelmavalioikuntall): Nyt toivoisin, että voitaisiin jatkaa vielä jonkin aikaa siitä syystä, että huomenna valiokuntatyöskentelyä varten joudutaan aamusta lukien valmistelevaan valiokuntaan esitykset. Mehän emme voi mennä valiokuntaan pohja-

papereita, eli esitys tulee olla olemassa myöskin siellä, koska siellä joka tapauksessa käydään vilkas keskustelu niistä asioista, jotka täällä on esillä. Se tarkoittaa sitä, että aamupäivällä voitaisiin valmistella puolipäiväisiä kokouksia varten niitä asioita, joita tänään on täältä päästetty eteenpäin. Saattaa olla, että me olemme huomeniltana taas pitemmällä istumassa, juuri sen verran, mitä tänään jätämme tekemättä ja todennäköisesti vähän enemmän, koska valmisteluvaihe on siinä välissä. Jos jonkun verran vielä jatkettaisiin aloitekäsittelyä.

Puheenjohtaja: Hyvät toverit! On aivan selvää, että myöskin järjestävää valiokuntaa väsyttää, ei siitä ole kysymys. Täällä on vielä yksi työjärjestyspuheenvuoro. Lauri Väisänen, Oulu, ole hyvä!

Väisänen, Lauri (Oulun piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Kari Piimiehen tekemää esitystä.

Puheenjohtaja: Täällä on tehty kannatettu ehdotus siitä, että jatkettaisiin tämä osuus, mikä koskee työelämän uudistamista. Tämä voitaneen hyväksyä täällä esitetyllä perustelulla.

Hyväksyttäneen. Hyväksytään.

XI Työelämän uudistamisaloitteet

Puheenjohtaja: Siirrytään käsittelemään työelämän uudistamista koskevia aloitteita.

Ensimmäisenä aloite 174. 1990-luvun Työelämän uudistamisohjelma

Ensimmäinen puheenvuoro Irma Laurila Etelä-Häme.

Laurila, Irma (Etelä-Hämeen piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät puoluekokoustoverit! Työelämän suhteet ja niiden uudistaminen.

Työelämän uudistaminen on nykyisen hallituksen ohjelmassa kiinnostava asia. Jos kehtään, niin juuri meitä sosialidemokraatteja sen tuleekin kiinnostaa eniten. Meidän tulee olla siinä edelläkävijöitä, se kuuluu meidän aatteelliseen perinteeseemme. Tämän lisäksi ottaen huomioon viime vaalit, nykyhallituksen muodostaminen ja kokonaiskannatuksemme kehittyminen, on asia suorastaan luottamuskyse suhteessamme kansalaisiin. Työelämän suhteet, työntekijän vaikutusmahdollisuudet työpaikallaan ja omassa työssään ovat kehittyneet sattumanvaraisesti. Eri työpaikkojen ilmapiiri on hyvin erilainen, on hyviäkin esimerkkejä, jossa työnantaja on arvioinut työpaikan suhteet niin arvokkaaksi, että on uhrannut niiden kehittämiseen aikaansa. On tunnustettu, että työntekijäkunta on sellainen voimavara, jonka ajatukset oman työtehtävän ulkopuoleltakin tulee saada käyttöön. Tällaisessa työpaikassa saattaa syntyä konsensus, joka näkyy yrityksen tehokkuudessa, työntekijän työviihtyvyydessä ja ansion lisänä. Näillä työpaikoilla harrastetaan henkilöstön yhteistoimintaa paljon enemmän kuin voimassa olevat säädökset edellyttävät, mutta tämä ei ole millään tavalla ristiriidassa sopimusten ja säästöjen kanssa.

Valitettavasti vain on enemmän esimerkkejä huonommasta työilmapiiiristä. Nämä työpaikat menevät yleensä muutoinkin heikommin. Työpaikan demokratiaa harrastetaan minimaalisesti ja sekin vähän aina liian myöhään.

Valtion nykyinen virastodemokratia perustuu valtioneuvoston päätöksiin ja suositussopimuksiin. Virastodemokratia toimii yleensä heikosti ja siinä on paperin maku. Se uhkaa turhauttaa meitä työntekijöitä, mutta myös työnantajan edustajia. Virastodemokratia on eriytynyt liiaksi perinteisistä luottamusmies- ja työsuojeluvaltuutettujajärjestelmistä. Toimivuutta ei varmisteta yksin lain säätämällä. Henkilöstön myöntämääräamisen piiriin tulee saattaa nykyistä enemmän käytännön työssä vaikuttavia asioita.

Virastoa, laitosta tai valtion yritystä koskeva budjetointi on tärkeä työntekijäin kannalta. Siihen pitää voida vaikuttaa valmisteluvaiheessa. Sama koskee LTS, KTS ja PTS:ää. Valtion budjetointi on niin moniportainen, että pienet vivahtukset, jotka henkilöstön kannalta ovat merkityksellisiä, saattavat kuluä käsittelyn aikana pois. Tulisi olla mahdollisuus seurata budjettiesitysten etenemistä. Tiedän tätä vastustettavan mm. budjettisalaisuuteen vedoten. Valtiovarainministeriön budjetin rakentajat peräänkuuluttavat eri hallinnonalojen vastuuta ja realismia esityksiä tehtäessä. Lisääntysisikö tämä realismi, jos asian etenemistä voisi seurata.

Valtionkin työpaikoilla kaivataan ajoissa tulevaa tietoa. Valtion työntekijä ja virkamies on halukas olemaan mukana työpaikkansa kehittämisessä tehokkaammaksi ja samalla inhimillisemmäksi. Meillä on tänä päivänä paljon valtion laitoksia ja yrityksiä, jotka jokaisessa työssään kilpailevat yksityisen yrityksen kanssa. Kyllä me hyväksymme tehokkuusvaatimuksen myös julkiselle sektorille. Veronmaksajana olemme samassa asemassa. Meidän pitää vaan luoda valtion yrityksille samanlaiset mahdollisuudet kilpaila.

Hyvät toverit! Ministeritoverimme joutuvat työelämän uudistusasiassa paineiden alle. Meidän luomamme paineen vastapainoksi kyllä voimaa riittää. Meidän tulee toivoa, että tässä uudistuskysymyksessä jaksamme ja etteivät raskaat jokapäiväiset valtionhoitongelmat sido meidä liiaksi.

Puheenjohtaja: Kiitoksia! Keskustelu aloitteesta 174 on päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Nyt voimassa oleva SDP:n työelämän uudistamisohjelma on hyväksytty Jyväskylän puoluekokouksessa v. 1975. Ohjelma on pystytty toteuttamaan vain osittain. Parhaiten on tuloksiin päästy työajan lyhentämisessä. Vähiten taas on edetty työntekijäin osallittimisessa yritysten päätöksentekoon.

Koska voimassa oleva ohjelma sisältää lukuisan määrän toteutumattomia uudistustavoitteita, puoluetoimikunta katsoo, että ohjelmaa ei tulisi ryhtyä uudistamaan kokonaisuutena, vaan uudistustyö tulisi kohdistaa työelämän osa-alueisiin. Kuluvan vuosikymmenen loppuvuosina tulee laatia työajan lyhentämisen tavoitteita koskeva kannanotto tulevan vuosikymmenen tarpeisiin. Myös yrittisdemokratiaan liittyvä kannanotto tulee ottaa valmistelun kohteeksi.

Puoluekokous toteaa, että tämän päivän työelämä muodostaa niin laajan kokonaisuuden, ettei ole tarkoituksenmukaista laatia kaikkia työelämän osa-alueita kattavaa uudistamishjelmaa. Ohjelmallinen uudistustyö tulee sitä vastoin kohdistaa eri alojen uudistamistavoitteisiin erikseen. Näin taataan entistä parempi ohjelmallisen työn ajankohtaisuus ja joustavuus.

Puheenjohtaja: Siirrytään aloitteeseen 175. Siirtyminen kuuden tunnin työpäivään Puheenvuoro Maila Viro, Uusimaa. Ei ole paikalla.

Keskustelu aloitteesta 175 on päätynyt.

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Suoritettujen työ- ja virkaehtoratkaisujen seurauksena työviikko lyhenee v. 1990 loppuun mennessä keskimäärin 37,5 tuntiin viikossa neljäkymmentätuntia viikossa tekevien osalta. Kun sopimukset ovat voimassa, ei työajan lyhentäminen liene mahdollista tämän vuosikymmenen aikana.

Viitaten Utran Työväenyhdistyksen aloitteesta antamaansa lausuntoon puoluekokous toteaa, että työajan lyhentämisestä tulee laatia sosialidemokraattien yhteinen tavoiteohjelma kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä.

Puheenjohtaja: Siirrytään aloitteeseen 176. Teollisuuden työajan lyhentäminen

Keskustelua! Keskustelu päätynyt.

Puoluetoimikunnan lausunto hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa aloitteista 174 ja 175 tekemiinsä päätöksiin ja toteaa, että työajan lyhentämisen vaihtoehdot tulee selvittää ja tehdä selvitysten pohjalta tavoiteohjelma työajan lyhentämisestä 1990-luvulla.

Puheenjohtaja: Aloitteet 177 ja 178. Työsuojelulainsäädännön kehittäminen, 179. Työsuojeluvaltuutetun aseman parantaminen ja valtuuksien lisääminen ja 180. Työsuojeluvaltuutetun oikeudet.

Keskustelu. Keskustelu päätynyt.

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Kaikissa neljässä työsuojelua koskevassa puoluekokousaloitteessa on keskitytty erityisesti työsuojeluvaltuutettujen oikeuksien laajentamiseen. Samoin myös muiden työntekijöiden oikeus kieltäytyä vaarallisista työtehtävistä on otettu esille. Työturvallisuuslain osittaisuudistus astuu voimaan syyskuun 1. päivänä 1988. Tämä uudistus on keskittynyt niiden ongelmien ratkaisemiseen, jotka on tapaturmatilastoista saatujen tietojen mukaan havaittu kaikkein vaarallisimmiksi. Sa-

moin keskitytään uusiin työsuojeluongelmiin, joita uusi tekniikka tuo työpaikoille. Erityisesti lainsäädännössä kiinnitetään huomiota psyykkisiin työolosuhde-ongelmiin sekä suunnittelijoiden mahdollisuuksiin jo alkuvaiheessa saattaa työolosuhteet kuntoon.

Puoluekokous hyväksyy tehdyt esitykset ja korostaa työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien tärkeyttä työpaikoilla. Työsuojelu ei voi onnistua hyvin ilman työpaikkatasolla tapahtuvaa hyvää yhteistoimintaa, mikä edellyttää työntekijöiden ja työsuojeluvaltuutettujen oikeuksien takaamista.

Puheenjohtaja: Aloite 181. Ammattitautilainsäädännön uudistaminen. Maila Viro Uusimaa. Ei ole paikalla.

Keskustelu. Keskustelu päättynyt!

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Puoluekokous hyväksyy aloitteen ammattitautilain uudistamiseksi. Nykyinen ammattitautilaki on astunut voimaan tammikuun 1. päivänä 1968. Tämän jälkeen on työelämä voimakkaasti muuttunut. Uudet ongelmat ovat tulleet työpaikoille. Niistä ei ollut riittävästi tietoja 1960-luvulla. LSamanaikaisesti on myös työlääketieteellinen tuntemus lisääntynyt huomattavasti, jolloin vanhojenkin riskien osalta tiedetään ammattitautivaarat.

Eriyisen suuria ongelmia on esiintynyt tuki- ja liikuntaelinsairauksien ammattitaudeiksi hyväksymisessä. Yksipuoliset tai oudot työliikkeet ovat aiheuttaneet runsaasti käsien rasitussairauksia. Nykyinen vakuutustulkinta on hylännyt huomattavan osan selvistä työperäisistä sairauksista. Kemikaalien aiheuttamat ammattisyöpätapaukset ovat tutkimusten mukaan myös Suomessa yleisesti esiintyviä. Nykyiset tutkimusmenetelmät ovat kuitenkin puutteellisia, mistä syystä korvauksia ei sairastuneille ole suoritettu.

Puoluekokous katsoo, että ammattitautilain uudistaminen vastaamaan nykyisiä työelämän ja työlääketieteen vaatimuksia on välttämätöntä. Suomen lainsäädäntöä on syytä uudistaa niiden periaatteiden pohjalta, jotka on jo Ruotsissa olleet usean vuoden ajan voimassa. Tällöin sairautta pidettäisiin ammattitautina, jolleivät huomattavasti merkittävämmät syyt puhuisi sairauden työperäisyyttä vastaan.

Puheenjohtaja: Aloitteet 182. Virkamiesten lounasetu ja 183 Matalapalkkaisten virkamiesten palkkauksen parantaminen

Keskustelua! Keskustelu päättynyt!

Puoluetoimikunnan esitys hyväksyttäneen? Hyväksytään.

Aloitteiden esiintuomat ehdotukset matalapalkkaisten virkamiesten palkkauksellisen aseman parantamiseksi ovat sosialidemokraattien omaksuman soli-

daarisen palkkapolitiittisen linjan mukaisia.

Puoluekokous päättää, että aloitteessa mainitut esitykset toimitetaan tiedoksi asianomaisille sopijajärjestöille.

Puheenjohtaja: Aloite 184. Taloudellinen demokratia ja palkansaajarahastot. Erkki Kuusikko, Vaasa.

Kuusikko, Erkki (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Puolueemme otti kantaa Lahden puoluekokouksessa yhteistoimintarahastoasiaan, josta oli seurauksena se, että valtionhallinnon puolella perustettiin osallistumisjärjestelmäkomitea, jonka tuloksista nyt sitten nautimme, eli ne ovat hyvin erimielisiä tänä päivänä tuolla kentällä.

Jälleen kerran on kirjattu vaatimus työntekijöitten oikeuksien lisäämisestä työelämässä, ja sen kirjaamisen on tehnyt SDP ja kokoomus hallitusohjelmassa. Olen monesti miettinyt suuren työpaikan työntekijöitten etumiehenä, mitä tulisi SDP:n todella tehdä taloudellisen demokratian eteenpäinviemisessä. Olen tullut siihen tulokseen, että SDP:n tulee nyt muistaa varsinkin nämä hallitusohjelman kohdat, joissa puhutaan työntekijöitten oikeuksista työelämässä eli sitä kautta taloudellisesta demokratiasta.

Yritysdemokratia on se osa, jossa suoraan ja välittömästi päästään vaikuttamaan ja lisäämään vaikutusmahdollisuuksia työpaikoilla ja palkansaajien keskuudessa. Pitää pyrkiä siihen, että palkansaajain sananvaltaa todella lisätään yrityksissä, kaikilla päätöksenteon tasoilla. Puolueemme on ajettava sellaista linjaa, jossa työntekijät pääsevät osallisiksi kiinteän omaisuuden ja pääoman kasvusta, pääsevät vaikuttamaan siihen, miten pääomia käytetään, jotta sitä kautta pystytään lisäämään edellytyksiä työllisyyden hoidolle, muutosprosessien edellyttämille investoinneille ja vapaalle hintatasolle sekä myöskin sosiaalisille uudistuksille. Uskon vakaasti, että jokainen palkansaajarahaston tai yhteistoimintarahaston perustaminen on oiva keino kehittää myös valtiollista demokratiaa.

Tiedämme hyvin, kuinka vaikeaa Suomessa on kehittää mitään tällaisia rahastoja tai taloudellista demokratiaa, mutta olisin uskonut, kun puoluekokous Lahdessa otti näin voimakkaasti kantaa asiaan, että tämän asian eteen olisi todella tehty jotain.

Esitänkin tähän puoluetoimikunnan päätökseen, että ohjelmavaliokunta tarkistaisi puoluetoimikunnan lausuntoa ja lisäisi päätökseen, että "puoluetoimikunta ja ay-liike selvittävät yhdessä erilaiset palkansaajarahastovaihtoehdot ja niiden vaikutukset taloudellisena demokratiana ja saattavat ne jäsenkeskusteluun kentälle."

Puheenjohtaja: Seuraava puheenvuoro Pentti Niittymäki, Vaasan piiri.

Niittymäki, Pentti (Vaasan piiri): Toveri puheenjohtaja, hyvät toverit! Kannatan Erkki Kuusikon tekemää esitystä aloitteeseen 184. Lyhyt perustelu, että maassamme on meillä sellainen rakennemuutos tai paremminkin mylläkkä, joka kyllä vaatii tämän tyyppistä demokratisointia aivan välttämättä.

Puheenjohtaja: Esitän, että aloite 184 ja siihen tehdyt esitykset lähetetään ohjelmavaliokuntaan.

Voitaneen hyväksyä? Hyväksytään.

Puheenjohtaja: Aloite 185. Henkilöstön vaikuttamisoikeuksien lisääminen uutta tekniikkaa käyttöönotettaessa

Keskustelua. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

SDP:n 33. puoluekokous velvoitti sisäpoliittisessa julkilausumassaan puolueen edustajia toimimaan niin, että keskeiset puutteet yhteistoimintalaissa ja vastavissa julkisen alan järjestelmissä voidaan poistaa. Vuoden 1986 keväällä solmitun tulopoliittisen ratkaisun yhteydessä saatiin aikaan sopimusteitse eräitä korjauksia. Maan hallituksen toimesta asetetuissa hallintoedustuskomiteassa ja osallistumisjärjestelmäkomiteassa on valmistelun alaisena esityksiä yhteistoimintamenettelyn kehittämiseksi.

Puoluekokous päättää asettaa tavoitteeksi

- 1) lain säätämisen henkilöstön osallistumisesta yrityksen hallintoon,
- 2) yhteistoimintalain kehittämisen siten, että henkilöstön informaatio- ja vaikuttamisoikeuksia lisätään päätösten suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa sekä siten, että täsmennetään, mitkä seikat yt-neuvottelussa on kunkin yhteistoiminta-asian osalta vähintäänkin käsiteltävä,
- 3) henkilöstön vaikuttamisoikeuksien ulottamisen konsernitason päätöksentekoon, suunnitteluun ja valmisteluun,
- 4) selvittää yhdessä ay-liikkeen kanssa, miten työehtosopimusjärjestelmää voidaan kehittää siten, että paikallisen sopimustoiminnan merkitystä voidaan vahvistaa.

Puheenjohtaja: Aloite 186. Yhteistoimintalain uudistaminen

Keskustelua. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Puoluekokous viittaa aloitteesta 185 tekemäänsä päätökseen.

Puheenjohtaja: Aloite 187. Mahdollisuus pidennettyyn vuosilomaan

Keskustelua. Keskustelu päättynyt.

Puoluetoimikunnan esitys voitaneen hyväksyä. Hyväksytään.

Puoluekokous toteaa, että osa-aikaeläke, joka astui voimaan 1.1. 1987 on askel aloitteessa esitetyn lomapidennyksen suuntaan.

Tänä päivänä vuosiloma-ajan palkan ja lomakorvauksen maksaa työnantaja sekä osa-aikaeläkkeen korvaus suoritetaan TELn perusteella.

Puoluekokous hyväksyy aloitteen perusajatuksen kuitenkin ottamatta kantaa järjestelmän rahoittamisvaihtoehtoihin.

Puheenjohtaja: Hyvät toverit! Näin on tullut käsitellyksi tämä äsken päättämämme työelämän uudistamisohjelma valiokuntatyöskentelyä varten.

Hyvät toverit! Kiitokset kaikille niille, jotka ovat jaksaneet tätä työtä tehdä niiden toverien puolesta, jotka ovat olleet poissa.

Toivotan oikein mukavia unia, uskon järjestävän valiokunnan puolesta, että ketään meitä ei tarvitse isommin lullata. Hyviä öitä ja sitten sirkeäsilmaisina huomenaamusta viimeistään kello 9.00.

Kokous keskeytetään.

Kokous keskeytettiin kello 02.35.